

Evaluering af Rehabiliteringscentret for Etniske minoritetskvinder i Danmark

Slutevaluering af kvindeafdeling og midtvejsevaluering af parafdeling

25. oktober 2012

Indholdsfortegnelse

1.	Resumé	3
1.1.	Overordnet beskrivelse af R.E.D.	3
1.2.	Relevante fakta – kvindeafdeling	4
1.3.	Relevante fakta - parafdeling	5
1.4.	Visitationsproces	6
1.5.	Rekrutteringsstrategi og efter-/videreuddannelse	6
1.6.	Pædagogiske metoder	6
1.7.	Efterværn	7
1.8.	Samarbejdet med tilsynskommunen	7
1.9.	Resultater opnået i forhold til R.E.D.s beboere	8
1.10.	Anbefalinger til det fremtidige R.E.D.	10
2.	Introduktion	11
2.1.	Læsevejledning	11
2.2.	Evalueringsdesign og metode	12
3.	Beskrivelse af R.E.D.	14
3.1.	Overordnet beskrivelse af R.E.D.	14
3.2.	Konfliktmægling og psykologhjælp	17
3.3.	Relevante fakta – kvindeafdeling	19
3.4.	Relevante fakta – parafdeling	24
4.	Efterspørgsel efter R.E.D.s ydelser	29
4.1.	Henvendelser og belægning for unge kvinder	29
4.2.	Henvendelser og belægning for par	32
4.3.	Vurdering af behovet for R.E.D.s tilbud til kvinder og par	34
5.	Visitation, faglig udvikling og empowerment	38
5.1.	Kriterier og emner	38
5.2.	Visitationsproces	39
5.3.	Empowerment ved indskrivning	41
5.4.	Vurdering af visitationsprocessen	45
5.5.	Rekruttering, efter- og videreuddannelse	45
6.	Pædagogisk metode	46
6.1.	Introduktion	46
6.2.	Den pædagogiske metode	46
6.3.	Aktiviteterne i et pædagogisk perspektiv	49
6.4.	To tilfældige dage på R.E.D.	50
6.5.	Interessenters vurdering af tilbud til kvinder og par	56
6.6.	Eksterne samarbejdspartnere	56
6.7.	Individuelle behandlingsplaner	57
6.8.	Pædagogiske metoder – set i forhold til observationsdagene	59
7.	Opfølgning på beboerne, når de forlader R.E.D.	61
7.1.	Opfølgning på tidligere beboere fra kvindeafdelingen	61
7.2.	Opfølgning på tidligere beboere fra parafdelingen	65
7.3.	Efterværn	68
8.	Resultater opnået i forhold til R.E.D.s beboere	70
8.1.	Beskrivelse af mål og succeskriterier	70
8.2.	Brugerevaluering – kvindeafdeling	72
8.3.	Brugerevaluering – parafdeling	75

8.4.	Kvalitativ vurdering af opholdets effekt	77
9.	Anbefalinger til det fremtidige R.E.D.	78
9.1.	Økonomi og nye tilbud	78
9.2.	Unge under 18 år	79
9.3.	Dialog med kommunerne	79
9.4.	Psykologbistand	80
9.5.	Styrket fokus på mål i behandlingsplanerne	80
9.6.	Fokus på uddannelse eller varigt job	81
9.7.	Behov for flere (udslusnings)lejligheder	81
10.	Bilag: Efterværn på R.E.D.	82

1. Resumé

Brøndum & Fliess har i perioden primo februar til ultimo juni 2012 gennemført en evaluering¹ af Rehabiliteringscentret for Etniske minoritetskvinder i Danmark (R.E.D.) med Social- og Integrationsministeriet som opdragsgiver. Evalueringen omfatter en slutevaluering af botilbuddet for kvinder og en midtvejsevaluering af botilbuddet for par.

Formålet med evalueringen er dels at vurdere, hvorvidt R.E.D. har levet op til sine kontraktmæssige forpligtelser samt en vurdering af, i hvilket omfang R.E.D. har opnået de mål, som er opstillet vedrørende aktiviteter, resultater, metoder osv.

Nedenfor sammenfattes evalueringens hovedresultater, dels for kvindeafdelingen (slutevaluering), dels for parafdelingen (midtvejsevaluering).

Først gives en kort overordnet beskrivelse af R.E.D., hvorefter relevante fakta, herunder eksempelvis indskrivninger, opholdstid mv. vedrørende henholdsvis kvinderne og parrene belyses. Herudover beskrives den nuværende praksis på R.E.D.

Til slut opsummeres de resultater R.E.D. har opnået i forhold til de unge kvinder og par, ligesom hovedkonklusionerne i forbindelse med evaluators anbefalinger til R.E.D.s fremtidige virke opstilles.

1.1. Overordnet beskrivelse af R.E.D.

R.E.D. er en selvejende institution etableret i 2004, der har til formål at drive et center med behandlings- og botilbud til unge kvinder og par med anden etnisk baggrund end dansk, som flygter fra trusler om tvangsægteskab, eller som er flygtet fra tvangsægteskab og/eller æresrelateret vold. Aldersgruppen for kvinderne/parrene er 18-30 år, men vil kunne fraviges i konkrete tilfælde. R.E.D. har således en dispensation til at indskrive unge under 18 år.

I 2010 udvider R.E.D. sit behandlingstilbud til også at gælde for par, og R.E.D. får både en kvindeafdeling og en parafdeling, som fysisk er adskilt fra hinanden, men stadig beliggende i samme hus. Rent organisatorisk er det de samme medarbejdere, som varetager opgaverne i kvindeafdelingen henholdsvis parafdelingen, og den pædagogiske metode er ens i de to afdelinger.

De faglige medarbejdere hos R.E.D. er enten socialrådgivere, pædagoger eller lærere. Desuden er der ansat to administrative medarbejdere. I de senere år har der været en meget lille udskiftning i medarbejdergruppen, som således må karakteriseres som en stabil gruppe.

Målgruppen på R.E.D. er således i dag primært unge kvinder/par mellem 18-30 år (uden børn), som flygter fra trusler om tvangsægteskab, eller som er flygtet fra tvangsægteskab og/eller æresrelateret vold. Herunder oplever flere af de unge kvinder/par at være udsat for social kontrol, hvor familien har betydelig indflydelse på de unges valg af uddannelse, venner, deltagelse sociale arrangementer osv. Få kvinder/par er ligeledes udsat for social isolation, hvor de af familien forbydes at se andre mennesker, med mindre familien er med.

Hovedparten af beboerne på R.E.D. er således ikke vant til at være den primære beslutningstager i eget liv, og flere af de unge kvinder/par er umodne af deres alder og har derfor svært ved at tage vare på eget liv. Herunder gælder almindelige huslige gøremål som madlavning og tøjvask samt det at tage en uddannelse eller at komme i arbejde, som de unge kvinder/par finder svært at overskue i deres situation. Flere af R.E.D.s beboere vurderes således at have en lav grad af empowerment, når de skrives ind på R.E.D.

¹ Der blev i 2008 udarbejdet en midtvejsevaluering af R.E.D.s botilbud for kvinder.

R.E.D. tilbyder et sikkert opholdssted til beboerne samt rehabilitering i forhold til uddannelse, arbejde, personlig udvikling, større selvstændighed mv. Beboerne på kvindeafdelingen kan bo på R.E.D. i op til to år, og beboerne på parafdelingen i op til et år.

I 2010 etablerede R.E.D. en udslusningslejlighed, hvor beboere, der endnu ikke er helt klar til at flytte ud for sig selv, kan få lov at bo i en periode. I lejligheden bestemmer beboerne selv de praktiske ting så som, hvornår der skal gøres rent og laves mad. Lejligheden har ikke en hemmelig adresse, og beboerne må således gerne tage venner og veninder med hjem. Indtil videre er dette tilbud kun for kvinderne.

R.E.D. er godkendt af Social- og Integrationsministeriet som forsøg efter serviceloven og R.E.D. reguleres af kontrakt og driftsaftale med Social- og Integrationsministeriet samt samarbejdsaftale med beliggenhedskommunen.

R.E.D. har været finansieret af satspuljemidler. Fra 1. januar 2012 er der indført delvis takstfinansiering på kvindeafdelingen, således at de kommuner, der benytter R.E.D. betaler 25 % af taksten for en plads.

1.2. Relevante fakta – kvindeafdeling

R.E.D.s målgruppe er ifølge forsøgsgodkendelsen fra Social- og Integrationsministeriet udvidet til også at omfatte kvinder i alderen 26-30 år, ligesom R.E.D. har fået mulighed for at indskrive kvinder under 18 år ved akutsituationer. Desuden indskrives der også i nogle tilfælde single mænd.

R.E.D. modtager beboere fra hele landet, hvilket understreger et generelt behov for et rehabiliteringscenter for etniske minoritetskvinder som R.E.D. Region Hovedstaden er den region, som har flest beboere indskrevet på R.E.D. i perioden 2009-2011.

Kvindeafdelingen har plads til 12 kvinder samt et 13. værelse, som kan benyttes i akutsituationer.

Kvindernes etniske baggrund er meget differentieret, og de største grupper - målt efter etnisk oprindelse - er Irak (23 %) samt Afghanistan, Tyrkiet og Libanon (hver 11 %).

Mere end 2 ud af 3 af kvinderne opholder sig ikke længere end tre måneder på R.E.D., mens 10 % af kvinderne opholder sig på R.E.D. i mere end seks måneder.

Et mindretal af kvinderne forlader tilsyneladende R.E.D. for tidligt i forhold til at kunne begå sig selvstændigt. Dette kommer til udtryk ved, at disse beboere - omkring 5 årligt - bliver genindskrevet på R.E.D. efter fraflytning. Det har ikke været muligt at vurdere, om tendens for genindskrivninger er stigende eller faldende, da der kun forelægger data for to år.

For så vidt angår efterspørgslen efter og behovet for R.E.D. kan følgende konstateres:

- Betragtes perioden 2006-2011 er antallet af henvendelser vedrørende kvinder steget med 178 %
- Henvendelser til R.E.D. i perioden 2010-2011 stammer primært fra kommuner (20 %), andre krisecentre (18 %), LOKK (14 %) samt ved selvhenvendelser (14 %)
- Den gennemsnitlige belægningsprocent for kvindeafdelingen har været 84 % set over en seksårig periode (2006-2011)

Evalueringen har medført formulering af en række opmærksomhedspunkter vedrørende R.E.D.s kvindeafdeling:

- Såvel R.E.D.s ledelse som en række samarbejdspartnere er af den opfattelse, at R.E.D. som institution ikke er gearet til at håndtere udfordringerne relateret til de unge kvinder/piger under 18 år
- Der er i de sidste år sket en udvikling hen i mod, at R.E.D. generelt set modtager et stadigt stigende antal mere psykisk skrøbelige beboere. Denne udvikling betyder, at R.E.D. kommer i en situation, hvor der på den ene side indskrives beboere inden for målgruppen, men at nogle af disse beboere på den anden side kan være vanskelige at inkorporere i hverdagen på R.E.D.
- Relevante henvendelser til R.E.D. fører ikke i alle tilfælde til indskrivninger. Dette kan være af rene kapacitetsmæssige grunde, idet samarbejdspartnere i flere tilfælde har oplevet, at der ikke har været plads på R.E.D. Generelt oplyser R.E.D., at alle akutte henvendelser resulterer i, at kvinden/parret indskrives på R.E.D. Når henvendelser ikke fører til indskrivninger skyldes det dog primært, at kvinden/parret ikke er interesseret i R.E.D.s tilbud, når det telefonisk er blevet nærmere præsenteret.

1.3. Relevante fakta - parafdeling

I 2010 udvidede R.E.D. efter et udbud fra det daværende Integrationsministerium sit behandlingstilbud til også at omfatte par. Ligesom på kvindeafdelingen er målgruppens primære aldersgrænse 18-30 år. Imidlertid gøres der også undtagelser på parafdelingen i forbindelse med akutsituationer, og i 2011 var 10 % af beboerne således under 18 år. Parafdelingen har plads til 5 par.

I forhold til kvindeafdelingen stammer hovedparten af beboerne på parafdelingen fra færre regioner. Næsten 6 ud af 10 er fra Region Hovedstaden, mens omkring 20 % kommer fra kommuner i Region Syddanmark.

Beboerne på parafdelingen stammer primært fra Irak (25 %) og Pakistan (20 %) - 7 % af beboerne på parafdelingen er etnisk danske.

Mere end 8 ud af 10 opholder sig ikke længere end tre måneder på R.E.D., mens 10 % af parrene opholder sig på R.E.D. i mere end et halvt år. Opholdstiden på R.E.D. afhænger - ud over at være påvirket af parrenes sikkerhedsniveau - af hvor hurtigt parrene får lært at klare sig selv i hverdagen, og endvidere opbygger en tro på, at de kan skabe sig en tilværelse på egen hånd.

For så vidt angår efterspørgslen efter og behovet for R.E.D. kan følgende konstateres:

- Indskrivningerne på R.E.D.s parafdeling er steget fra 14 par i 2010 til 30 par i 2011. Det bemærkes, at parafdelingen først åbnede 1. maj 2010.
- Sammenlignet med kvindeafdelingen er det i store træk de samme primære aktører, der henvender sig til R.E.D. vedrørende par. Dog står LOKK alene for en tredjedel af alle henvendelser vedrørende par

1.4. Visitationsproces

R.E.D. gennemfører en visitationsproces, som er ens for beboerne på kvindeafdelingen hhv. beboerne på parafdelingen. Den samlede evaluering viser, at visitationsprocessen er tilfredsstillende for de involverede parter.

Der er således dels etableret en hensigtsmæssig indledende del af visitationsprocessen, hvor der ud fra (telefon)samtaler med samarbejdspartnere sker en afklaring af, om den pågældende potentielle beboer er reelt truet, dels en fast, hensigtsmæssig praksis med anvendelse af såvel forberedelsesskema som visitationsspørgeskema.

1.5. Rekrutteringsstrategi og efter-/videreuddannelse

I R.E.D.s rekruttering lægges vægt på både en relevant pædagogisk uddannelse samt erfaring med at arbejde med målgruppen, herunder erfaring fra krisecentre. I konkrete, nyere rekrutteringer er der endvidere lagt vægt på at kunne rekruttere mandlige medarbejdere, som matcher det stigende antal mænd hos R.E.D. Aktuelt er der dog stadig hos R.E.D. udelukkende ansat kvindelige medarbejdere, idet faglige ansættelseskriterier vægtes højere end køn.

Der gennemføres efter- og videreuddannelse for alle medarbejdere (inklusive ledelse) mindst to gange årligt med bistand fra eksterne virksomheder. Det kan være private virksomheder såvel som medarbejdere ansat på uddannelsesinstitutioner. I efter- og videreuddannelsen lægges vægt på at gennemføre disse aktiviteter i samarbejde med både nære samarbejdspartnere (fx psykologer, der indgår i sagsforløb) samt mere fjerne samarbejdspartnere (fx medarbejdere fra professionshøjskoler).

1.6. Pædagogiske metoder

I forhold til R.E.D.s pædagogiske metoder mv. – som i al væsentlighed er fælles for de to afdelinger – kan det konstateres, at:

- Der lægges vægt på en pædagogik, der fremmer relationer, og som baserer sig på en anerkendende pædagogisk tilgang, hvorved pædagogikken skaber grundlaget for at udvikle relationen mellem beboeren og pædagogen.
- Generelt finder både medarbejderne, politiet og kommunerne, at det er en styrke, at R.E.D. har et tilbud både til kvinder og til par. Det anerkendes, at det at have to afdelinger både sikrer en større bredde fagligt og en specialisering. De to afdelinger har tilmed muliggjort, at de administrative udgifter relativt set er faldet, hvilket kommer kerneydelsen til gavn
- Udsagn fra psykologer understreger, at der er et godt samarbejde mellem psykologer og R.E.D. Det er fra psykologsiden fremhævet, at man gerne vil tættere på pædagogerne ved mere formaliserede forløb og/eller hyppigere møder med henblik på at drøfte beboernes udfordringer
- Konfliktmæglingen, som gennemføres i regi af LOKK, virker hensigtsmæssig ved at mæglingen sker ved anvendelse af professionelle mediatorer
- Arbejdet med handleplaner er styrket i R.E.D. set i forhold til evalueringen fra 2008, og på baggrund af evaluators gennemlæsning af relevant materiale er det dokumenteret, at arbejdet med handleplanerne er professionaliseret og udbygget væsentligt set i forhold til R.E.D.s første år. Identifikation af foranstaltninger i regi af R.E.D. og handlekommune, opfølgning på handleplanen, formulering af mål på kort og langt sigt, opfølgning og de fremadrettede elementer bør dog opprioriteres i handleplanerne

Evaluators to observationsdage (med to forskellige dagsaktiviteter) viser:

- At der er meget stor forskel på beboernes engagement. Italesættelse af formål og proceslæring bør styrkes, ligesom det kan overvejes at anvende intern evaluering i samspil med beboerne.
- Det påtales generelt ikke (eller i mild uforpligtende form) over for beboerne, at de kommer for sent eller ikke er så aktive. Dette kan føre til, at medarbejderne overtager det praktiske, hvilket betyder, at der i mindre grad sker en inddragelse, og at kvinderne i mindre grad tager et medansvar. Det er afgørende, at sikre både inddragelse og ejerskab; beboerne skal gøres (med)ansvarlige.

Begge observationsdage dokumenterer, at beboerne er under et pres. Den pædagogiske tilgang hos R.E.D. med fokus på empowerment og en dialogbaseret, anerkendende tilgang med henblik på at give beboerne en tro på, at der skal blive herre i eget liv, vurderes således at være hensigtsmæssig.

1.7. Efterværn

I sidste evaluering fra 2008 blev det anbefalet, at R.E.D. skulle begynde at arbejde mere struktureret med efterværn. Dette har R.E.D. gjort, og der tilbydes i dag tre forskellige basispakker til de beboere, der forlader stedet:

- Basispakke 1 er for kvinder/par, som flytter i egen bolig tæt på R.E.D.
- Basispakke 2 er for kvinder/par, der flytter i egen bolig langt fra R.E.D.
- Basispakke 3 er for kvinder/par, som flytter hjem til familien igen

Basispakken bestemmer, hvor ofte R.E.D. tager kontakt til kvinden/parret, og om denne kontakt skal være telefonisk eller ved, at en medarbejder fra R.E.D. besøger kvinden/parret. Desuden tilbyder R.E.D. et udvidet efterværn for beboere, der har et større kontaktbehov.

I det udvidede efterværn bliver beboerens hjemkommune ansøgt om en kontaktperson inden fraflytningen fra R.E.D. Hjemkommunen får tillige mulighed for på timebasis at købe medarbejdere i R.E.D. til at udføre efterværnet. R.E.D. har desuden etableret samarbejde med Ungdommens Røde Kors, der i samarbejde med LOKK driver en frivillig mentorordning.

Erfaringerne med tilbuddet om efterværn er gode. Hovedparten af de tidligere beboere, som evaluator har interviewet, er af den opfattelse, at det er betryggende altid bare at kunne kontakte R.E.D. – både i forhold til praktiske spørgsmål og vedrørende psykiske problemer. Det er imidlertid varierende fra person til person, hvor stort behovet for denne kontakt er. Efterværnet er en ny aktivitet, hvorfor resultaterne af aktiviteten endnu ikke kan opgøres. De foreløbige oplevelser med efterværnet er ifølge brugernes udsagn positive.

1.8. Samarbejdet med tilsynskommunen

Generelt er der et godt samarbejde mellem R.E.D. og tilsynskommunen. Der er fortsat behov for en udvikling af samarbejdet, herunder en fortsat tæt dialog, specielt om nogle af de komplekse sager.

Tilsynskommunen yder en række aktiviteter, der går ud over tilsynsopgaven, idet tilsynskommunen stiller både juridisk og socialfaglig ekspertise til rådighed i forhold til nogle af de mere komplekse sager. I perioder har tilsynskommunen været involveret fagligt i flere af beboernes sager på den ene eller anden måde, selv om beboerne ikke er hjemhørende i tilsynskommunen.

Ydermere er tilsynskommunen i en række tilfælde involveret i forbindelse med den enkelte beboers udslusning fra R.E.D. Også i den forbindelse er det anført af tilsynskommunen, at samarbejdet med R.E.D. i perioder er langt mere intensivt, grundet sagernes kompleksitet, end det generelt er normen for en kommunes samarbejde med en paragraf 109-institution. Tilsynskommunen er således eksempelvis behjælpelig i sager, hvor andre kommuner, i deres egen skab af at være handlekommuner, indgår.

Alt i alt finder tilsynskommunen overordnet set, at R.E.D. er gået fra at være et satspuljeprosjekt til at være en professionel, specialiseret institution med et højt fagligt niveau, om end der fortsat er behov for at udvikle samarbejdsfladen mellem R.E.D. og tilsynskommunen.

1.9. Resultater opnået i forhold til R.E.D.s beboere

I juni 2011 indfører R.E.D. en brugerevaluering blandt beboerne på R.E.D. Evalueringen gennemføres ud fra et fast skema i dialog med beboeren, når beboeren fraflytter R.E.D. På baggrund af disse evalueringer kan følgende konstateres, at

- Omkring halvdelen af beboerne er på kontanthjælp eller anden offentlig ydelse. 41 % af beboerne er enten i arbejde eller under uddannelse, når de forlader R.E.D.
- 40 % af beboerne på kvindeafdelingen lader til at kunne klare sig selv på egen hånd efter opholdet hos R.E.D., da de enten flytter i egen bolig eller sammen med en ven/veninde
- 21 % af beboerne flytter tilbage til familien, og 17 % flytter på alment krisecenter. Dette indikerer en lavere grad af empowerment, og at beboerne ikke er klar til at leve et selvstændigt liv
- Det er omkring halvdelen af beboerne på kvindeafdelingen, som tager imod tilbuddet om efterværn

R.E.D. har seks mål og succeskriterier, hvor målene er følgende:

1. At yde beskyttelse og sikkerhed til kvinder og par, der flygter fra tvangsægteskaber og/eller æresrelateret vold
2. At kvinder og par opnår større personlig frihed, herunder retten til at bestemme over eget liv
3. At kvinder og par bliver mere selvstændige og tager ansvar for egne beslutninger, således at de lettere kan deltage i samfundslivet på egne præmisser
4. At yde støtte og hjælp til at etniske unge kvinder/par, der flygter fra tvangsægteskaber og/eller æresrelateret vold, får fodfæste til at klare sig selv i et moderne samfund. Herunder bidrage til, at de unge kvinder/par fastholder eller skaffer sig arbejdsmarkedstilknøytning og/eller uddannelsesforløb
5. At kvinder og par hjælpes til at fastholde de igangsatte udviklingsforløb (selvstændighed) med udflytning fra R.E.D. og etablering i egen bolig
6. At kvinder og par tilbydes et systematisk efterværn (opfølgning) efter opholdet på R.E.D. Kvinderne/parrene skal tilbydes et forløb, hvor de kan støttes i at fastholde deres selvstændighedsudvikling.

Betragtes R.E.D.s mål og succeskriterier for kvindeafdelingen kan det konstateres, at alle målene er nået i 2011. Det vedrører mål om beskyttelse og sikkerhed, frihed og selvbestemmelse, selvstændighed, beskæftigelse/uddannelse efter ophold på R.E.D., efterværn og boligforhold.

Når beboerne på parafdelingen forlader R.E.D. kan følgende konstateres:

- 6 ud af 10 af beboerne er enten i arbejde eller under uddannelse, når de forlader R.E.D.s parafdeling. Dette indikerer en høj grad af empowerment, da de kan få hverdagen til at hænge sammen med job eller uddannelse
- 3 ud af 4 lader til at kunne klare sig selv på egen hånd efter opholdet hos R.E.D., da de enten flytter i egen bolig eller sammen med andre. Omkring 20 % af beboerne fra parafdelingen flytter tilbage til familien, hvilket derimod indikerer en potentiel lavere grad af empowerment, og at beboerne ikke er klar til at leve et selvstændigt liv
- I lighed med beboerne på kvindeafdelingen får parrene ved fraflytningen et tilbud om efterværn. Årligt vælger omkring 10 kvinder/mænd efterværn

Betragtes R.E.D.s mål og succeskriterier for parafdelingen i R.E.D.s egen evaluering kan det konstateres, at parafdelingen har indfriet målet om beskyttelse og sikkerhed, mens målene om større frihed og selvbestemmelse i forhold til eget liv ikke fuldt ud er nået,

Målene vedrørende øget selvstændighed for beboerne under opholdet på centeret samt efterværn er ikke er nået.

Resultaterne fra R.E.D.s egen evaluering af opholdets effekt stemmer godt overens med evaluators vurdering. Ifølge R.E.D.s egen evaluering oplever hovedparten af beboerne en øget grad af personlig frihed og selvstændighed efter opholdet (også selv om parafdelingen ikke når R.E.D.s egne mål) – dette gælder både for kvindeafdelingen og parafdelingen. I interviews med tidligere beboere beskriver kvinderne/parrene en øget personlig frihed ved, at de enten er flyttet for sig selv eller sammen med en ven/kæreste og således selv må bestemme, hvem de har lyst til at se, og hvad de har lyst til at uddanne sig til/arbejde med. For de kvinder/par, som er flyttet tilbage til deres familier, nævner flere, at familien efter opholdet på R.E.D. nu tager kvindernes/parrenes ønsker og behov til fremtiden mere alvorligt.

Ligeledes bekræfter interviews med nuværende og tidligere beboere, at de er blevet mere selvstændige ved at opholde sig på R.E.D. Hos R.E.D. lærer de selv at lave mad, gøre rent, vaske tøj og lægge budget, hvilket mange af dem ikke er vant til at gøre hjemme hos familien. Opholdet på R.E.D. har således rustet beboerne til bedre selv at kunne klare sig i hverdagen og derved ikke være afhængige af andre.

Empowerment hos kvinderne/parrene har samlet set som mål, at beboerne styrker egen selvtillid og motivation for at komme videre i eget liv. Kvinderne/parrene skal nå en klarere erkendelse af, hvem de selv er, og hvad de vil uddannelses- og jobmæssigt. Den pædagogiske metode hos R.E.D. lægger således op til at stimulere en stadig mere udfoldet refleksion over eget liv og egne fremtidige muligheder.

Den øgede personlige frihed samt den større selvstændighed, som hovedparten af beboerne oplever efter et ophold på R.E.D. er et udtryk for, at et ophold hos R.E.D. styrker beboernes empowerment. Det pædagogiske fokus på at styrke beboernes kontrol over egen tilværelse (empowerment) bekræftes således af beboernes vurderinger af opholdets effekt.

1.10. Anbefalinger til det fremtidige R.E.D.

Neden for skitseres en række anbefalinger, som berører R.E.D.s fremtidige virke:

- R.E.D. opretter et botilbud til unge mænd, fx i 1-2 lejligheder, som står til rådighed på geografisk spredte lokaliteter. Dette vil tilmed give en fleksibilitet i forhold til at kunne modtage beboere akut, uanset baggrund
- Der er behov for et "R.E.D. 2" i en anden region, idet dette vil styrke sikkerhedsprofilen hos R.E.D. Nogle kvinder og par kan således ikke bo på det nuværende R.E.D. på grund af, at R.E.D. ligger for tæt på den unges familie og netværk. Risikoen for at blive genkendt er for stor. Dette vil et "R.E.D. 2" i en anden region råde bod på. Imod taler, at det er ressourcekrævende og endvidere bekosteligt at oprette en ny lokalitet. Evaluator vurderer, at R.E.D. skal tilføres mere kapital, hvis der skal åbnes et "R.E.D. 2"
- Som både et alternativ og som supplement for nogle af beboerne anbefales, at der gives R.E.D. økonomisk mulighed for at have flere lejligheder til rådighed, end gældende p.t. Disse lejligheder kan placeres i flere geografiske områder, herunder områder, som ligger langt fra R.E.D. Lejlighederne kan både tjene som udslusningslejligheder for beboere på R.E.D., eller anvendes af beboere, som ikke har været på R.E.D. En enkelt af lejlighederne kan have mænd som målgruppe
- R.E.D. har mulighed for at kapitalisere den viden, erfaring og kompetencer, som R.E.D. har opbygget i forhold til at gennemføre undervisning og kompetenceopbygning, eksempelvis i kommunerne. Dette vil være et spændende nyt forretningsområde, som vil bidrage til en udbygning af R.E.D.s økonomiske kapital – og samtidig styrke kendskabet til R.E.D. i kommunerne
- R.E.D. bør overveje at reducere andelen af unge under 18 år (eller holde andelen på et minimum), idet R.E.D. ikke i tilstrækkelig grad er gearet til at håndtere udfordringerne med disse beboere
- Selv kommuner, som aktuelt har anvendt R.E.D., kender ikke til R.E.D.s tilbud i detaljen. Der er behov for en mere struktureret markedsføring af R.E.D., blandt andet med fokus på tilbuddet til par
- Der er behov for et tættere og mere struktureret samarbejde mellem de faglige grupper - pædagoger, socialrådgivere og psykologer. Psykologbistanden kan med fordel indarbejdes i R.E.D.s servicetilbud
- Der er sket en betydelig faglig professionalisering i brugen af behandlingsplaner. Der er dog behov for, at både kort- og langsigtede mål udfoldes mere, end det fremgår af de 5 eksempler på behandlingsplaner, som evaluator har analyseret.
- Der er endvidere behov for en stillingtagen til, om der bør ansættes en behandlingsansvarlig medarbejder, som dækker både det psykologiske og pædagogiske område

2. Introduktion

Brøndum & Fliess har i perioden primo februar til ultimo juni 2012 gennemført en evaluering af Rehabiliteringscentret for Etniske minoritetskvinder i Danmark (herefter kaldet R.E.D.) med Social- og Integrationsministeriet som opdragsgiver. Evalueringen omfatter en slutevaluering af botilbuddet for kvinder og en midtvejsevaluering af botilbuddet for par.

Formålet med evalueringen er dels at vurdere, hvorvidt R.E.D. har levet op til sine kontraktmæssige forpligtelser samt en vurdering af, i hvilket omfang R.E.D. har opnået de mål, som er opstillet vedrørende aktiviteter, resultater, metoder osv.

R.E.D. er en selvejende institution, der har til formål at drive et center med behandlings- og botilbud til unge kvinder og par med anden etnisk baggrund end dansk, som flygter fra trusler om tvangsægteskab, eller som er flygtet fra tvangsægteskab og/eller æresrelateret vold. Aldersgruppen for kvinderne/parrene er 18-30 år, men vil ifølge forsøgsgodkendelsen fra Social- og Integrationsministeriet kunne fraviges i konkrete tilfælde.

2.1. Læsevejledning

Nedenfor fremgår en kort beskrivelse af indholdet i hvert af kapitlerne:

Kapitel 1: Dette kapitel sammenfatter evalueringens resultater. Sammenfatningen bliver delt op i resuméer af resultaterne for henholdsvis kvindeafdelingen og for parafdelingen.

Kapitel 3: Der indledes med en kort beskrivelse af R.E.D. som organisation, herunder medarbejdere og målgruppe. Herefter følger en beskrivelse af beboernes behov for psykologhjælp og hjælp til mægling med familien. Desuden indeholder kapitlet en overvejende kvantitativ beskrivelse af R.E.D., omfattende data vedrørende beboernes alder, regionale tilhørsforhold, etnicitet samt opholdstid på R.E.D. De kvantitative data opdeles for henholdsvis kvindeafdelingen og parafdelingen.

Kapitel 4: I dette kapitel vurderes det, hvor stort behovet er for R.E.D.s tilbud til henholdsvis kvinder og par. Dette gøres med udgangspunkt i belægningsprocenterne for de to afdelinger samt interviews med eksterne interessenter, herunder kommuner, krisecentre, politi og LOKK.

Kapitel 5: Kapitlet omhandler R.E.D.s visitationsproces og beboernes grad af empowerment ved indskrivning. Da visitationsprocessen er den samme for kvindeafdelingen og parafdelingen evalueres der samlet set for begge afdelinger. Herunder fremsættes beboernes vurdering af deres egen selvstændighed og personlig frihed inden opholdet hos R.E.D., hvilket er en del af visitationsprocessen.

Kapitel 6: I dette kapitel bliver den pædagogiske metode på R.E.D. evalueret, herunder vurderes brugen af individuelle handleplaner og dagsaktiviteter. Afsnittet fokuserer samlet på kvindeafdelingen og parafdelingen, da den pædagogiske metode er fælles for de to afdelinger.

Kapitel 7: Dette kapitel beskriver kvindernes og parrenes status ved fraflytning, udskrivningssted samt valg af efterværn. Der fokuseres på, i hvilken grad de unge via opholdet hos R.E.D. opnår en større selvstændighed og empowerment.

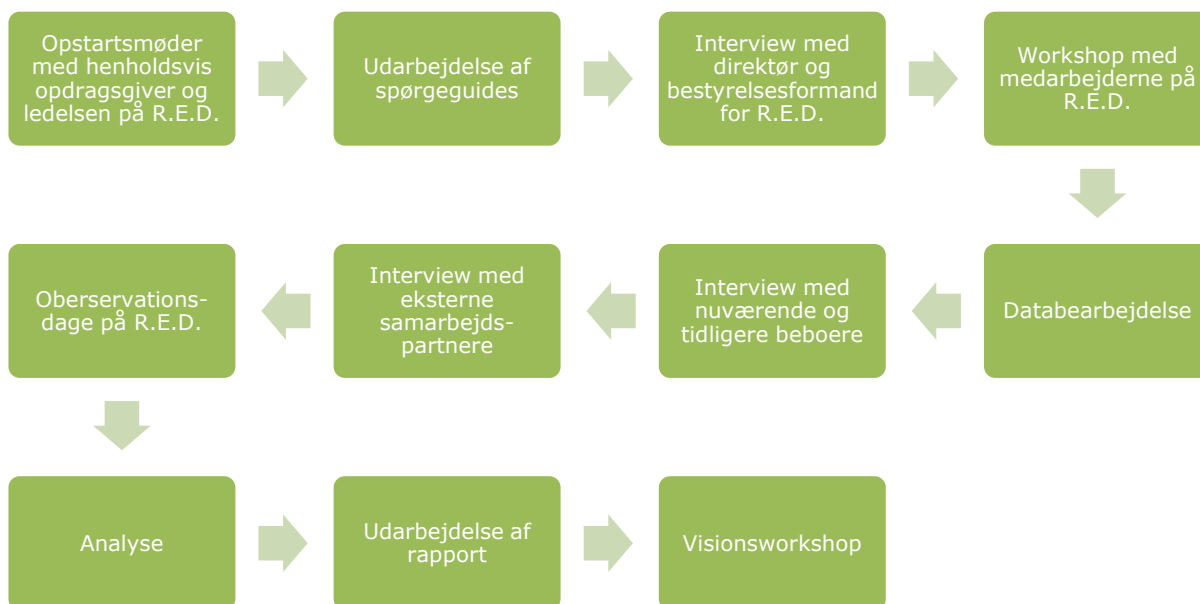
Kapitel 8: Resultaterne og effekten ved et ophold på R.E.D. evalueres. Herunder bliver R.E.D.s mål og succeskriterier i forbindelse med centrets behandlingstilbud beskrevet og vurderet i forhold til henholdsvis kvindeafdelingen og parafdelingen.

Kapitel 9: I dette kapitel fremsætter Brøndum & Fliess anbefalinger til R.E.D.s fremtidige strategi og aktiviteter.

2.2. Evalueringsdesign og metode

Både slutevalueringen for kvindeafdelingen og midtvejsevalueringen for parafdelingen bygger på interne data fra R.E.D., dokumenter som kontrakt, driftsoverenskomst og forsøgsgodkendelse i forhold til Social- og Integrationsministeriet, samarbejdsaftale med beliggenhedskommunen samt interviews med nuværende beboere, tidligere beboere, ledelsen og medarbejderne på R.E.D. samt eksterne samarbejdspartnere. Følgende figur illustrerer evalueringsprocessen:

Figur 1. Evalueringsproces

Datamaterialet fra R.E.D. indeholder blandt andet oplysninger om antallet af indskrevne beboere, genindskrivninger, beboernes alder, beboernes etnicitet, beboernes civilstand, årsag til henvendelser og antallet af henvendelser.

En del af ovennævnte data er imidlertid først registreret for kvindeafdelingen de seneste år, hvorfor evalueringens figurer ikke alle går tilbage til år 2005, hvor R.E.D. indskrev de første kvinder. Parafdelingen blev først oprettet i 2010, og der foreligger således ikke data fra før år 2010 for denne afdeling.

Kvindeafdelingen rummer p.t. mænd. Mændene er visiteret til R.E.D., idet de er flygtet på grund af trusler om tvangsægteskab, eller flygtet fra et tvangsægteskab og/eller æresrelateret vold. Benævnelsen kvindeafdeling fastholdes dog, idet dette er den officielle betegnelse. Spørgsmålet om mænds status i et fremtidigt R.E.D. behandles i kapitel 9.

Evalueringen bygger ud over datamaterialet fra R.E.D. på adskillige interviews med tidligere og nuværende beboere samt eksterne samarbejdspartnere. Samtlige tidligere og nuværende beboere på R.E.D., som evaluator har kunnet få kontakt til, har indvilliget i at deltage i interviews.

Nedenfor gives et overblik over, hvor mange interviews Brøndum & Fliess har foretaget inden for de forskellige kategorier:

- Interviews med 15 *nuværende beboere* - 9 fra kvindeafdelingen (7 kvinder og 2 mænd), 3 fra parafdelingen (2 kvinder og 1 mand) og 3 kvinder i udslusningslejligheden
- Interviews med 13 *tidligere beboere* - 6 fra kvindeafdelingen (kun kvinder) og 7 fra parafdelingen (5 kvinder og 2 mænd)
- Interview med *ledelsen på R.E.D.* - omfattende direktøren på R.E.D. samt bestyrelsesformanden
- Dialog med alle R.E.D.s *faglige medarbejdere* på workshop
- Interviews med 6 *kommuner, herunder tilsynskommunen*. I 3 af kommunerne indgår oplysninger fra flere informanter i kommunen. Kommunerne er primære samarbejdskommuner, udvalgt af direktøren på R.E.D.
- Interviews med 4 medarbejdere fra *LOKK*
- Interviews med 3 *krisecentre*
- Interviews med 5 medarbejdere hos *politiet*
- Interviews med 3 *psykologer*
- Interviews med 3 repræsentanter for *uddannelses-/arbejdsmarkedsinstitutioner* (1 produktionsskole, 1 uddannelsescenter, som rådgiver/screener i forbindelse med uddannelse og 1 ungeprojekt, der er etableret gennem et jobcenter)

Desuden har Brøndum & Fliess gennemført to *observationsdage* på R.E.D., hvor evaluator som "fluen på væggen" har observeret beboernes dagligdag på to tilfældige hverdage.

Brøndum & Fliess vil afslutte evalueringsprocessen med en *VisionsWorkshop*, hvor både ledelsen og medarbejdere hos R.E.D., beliggenhedskommunen, Social- og Integrationsministeriet samt evt. eksterne samarbejdspartnere inviteres med henblik på via en sådan workshop at udvikle R.E.D.s strategi og ydelser.

Den betydelige kombination af kvantitative og kvalitative data understreger, at evalueringens konklusioner hviler på et solidt datagrundlag. Specielt har evaluator prioriteret at komme i kontakt med tidligere beboere. Alle tidligere beboere, som evaluator har opnået kontakt til har indvilget i at stille op til interview. Det samme gælder for de nuværende beboere. Dette forhold understreger det betydelige og kvalificerede datagrundlag for evalueringen.

Vurderinger, der bygger på interviews med tidligere beboere, skal tages med et mindre forbehold, idet disse tidligere beboere er nogle, som R.E.D. stadig har kontakt til. Dette kan være med til at tegne et mere positivt billede af de tidligere beboeres vurderinger af R.E.D., da de har valgt stadig at have kontakt til stedet. De tidligere beboeres vurderinger vurderes imidlertid at give et retvisende billede, når udsagn fra de tidligere beboere sammenlignes med vurderinger fra nuværende beboere, som grundlæggende også er positive.

3. Beskrivelse af R.E.D.

I dette afsnit vil R.E.D.s historie kort blive beskrevet. Herunder fokuseres der på dannelsen af afdelingen for par i 2010 og etablering af en udlusningslejlighed.

Desuden omhandler afsnittet beboernes behov for psykologhjælp og hjælp til mægling med familien, og fakta angående beboernes alder, regionale tilhørsforhold, etnicitet samt opholdstid på R.E.D. beskrives. Disse kvantitative data er opdelt i særskilte afsnit for henholdsvis kvindeafdelingen og parafdelingen.

3.1. Overordnet beskrivelse af R.E.D.

R.E.D. er en selvejende institution, der har til formål at drive et center med behandlings- og botilbud til unge kvinder og par med anden etnisk baggrund end dansk, som flygter fra trusler om tvangsægteskab, eller som er flygtet fra tvangsægteskab og/eller æresrelateret vold.

R.E.D. finansieres delvis af SATS puljen, og pr. 1.1.2012 skal kommunerne selv betale 470 kr. pr. dag pr. beboer på kvindeafdelingen svarende til 25 % af taksten. Desuden er der en minimal brugerbetaling, da beboerne selv betaler for deres kost.

I perioden efter den sidste evaluering (2008-2012) er der kommet væsentligt mere struktur på R.E.D. som organisation og personalets arbejde med kvinderne. Dette ses også i forhold til det datamateriale, der foreligger nu i forhold til sidste evaluering. Den manglende fokus på administrative kompetencer i organisationen i perioden 2005-2007 betyder, at datagrundlaget for 2005 og frem til 2. halvår i 2007 er mangelfuldt, hvilket også kommer til udtryk i præsentationen af data for R.E.D.s historiske udvikling nedenfor.

I 2010 udvider R.E.D. sit behandlingstilbud til også at gælde for par, og R.E.D. får både en kvindeafdeling og en parafdeling, som fysisk er adskilt fra hinanden, men stadig beliggende i samme hus. Rent organisatorisk er det de samme medarbejdere, som varetager kvindeafdelingen som parafdelingen, og den pædagogiske metode er ens i de to afdelinger. De faglige medarbejdere hos R.E.D. er enten socialrådgivere eller pædagoger. Desuden er der ansat to administrative medarbejdere.

I de senere år har der været en meget lille udskiftning i medarbejdergruppen, som således må karakteriseres som en stabil gruppe.

De beboere fra de to afdelinger, som ikke er i arbejde eller under uddannelse, deltager i de samme dagsaktiviteter, men om eftermiddagen og aftenen foretrækker R.E.D., at beboerne opholder sig på hver sin afdeling. Dette er primært på grund af risikoen for jalousi mellem kvinderne i parrene og de resterende kvinder, forklarer personalet.

Målgruppen på R.E.D. er således i dag unge kvinder/par mellem 18-30 år (uden børn), som flygter fra trusler om tvangsægteskab, eller som er flygtet fra tvangsægteskab og/eller æresrelateret vold. Herunder oplever flere af de unge kvinder/par at være udsat for social kontrol, hvor familien har betydelig indflydelse på de unges valg af uddannelse, venner, sociale arrangementer osv. Få kvinder/par er ligeledes udsat for social isolation, hvor de af familien forbydes at se andre mennesker, med mindre familien er med.

Hovedparten af beboerne på R.E.D. er således ikke vant til at være den primære beslutningstager over eget liv, og flere af de unge kvinder/par er umodne af deres alder og har derfor svært ved at tage vare på eget liv. Herunder gælder almindelige huslige gøremål som madlavning og tøjvask samt det at tage en uddannelse eller at komme i arbejde, som de unge kvinder/par finder svært at overskue i deres situation. Flere af R.E.D.s beboere vurderes således at have en lav grad af empowerment.

Faktuelt har kvindeafdelingen både mænd og kvinder under 18 år, hvilket R.E.D. har en dispensation til. Dette skyldes, at det under visitationen er vurderet, at disse personer er udsat for trusler om tvangsægteskab eller æresrelateret vold.

Kvindeafdelingen har plads til 12 kvinder samt et 13. værelse, som kan benyttes i akutsituationer, mens parafdelingen har plads til 5 par. Der er således plads til i alt omkring 22 beboere på R.E.D. ad gangen.

Desuden etableredes der i 2010 en udslusningslejlighed, hvor beboere, der endnu ikke er helt klar til at flytte ud for sig selv, kan få lov at bo i en periode. I lejligheden bestemmer beboerne selv de praktiske ting så som, hvornår der skal gøres rent og laves mad. Lejligheden har ikke en hemmelig adresse, og beboerne må således gerne tage venner og venner med hjem. Lejligheden ligger for sig selv i et boligkompleks, og der er plads til tre beboere ad gangen. Indtil videre er dette tilbud kun for kvinderne.

I sidste evaluering i 2008 fra Brøndum & Fliess blev det anbefalet, at R.E.D. skulle begynde at arbejde mere struktureret med efterværn. Dette har centret taget til sig, og R.E.D. tilbyder i dag tre forskellige basispakker til de beboere, der forlader stedet:

- Basispakke 1 er for kvinder/par, som flytter i egen bolig tæt på R.E.D.
- Basispakke 2 er for kvinder/par, der flytter i egen bolig langt fra R.E.D.
- Basispakke 3 er for kvinder/par, som flytter hjem til familien igen

Basispakken bestemmer, hvor ofte R.E.D. tager kontakt til kvinden/parret, og om denne kontakt skal være telefonisk eller ved, at en medarbejder fra R.E.D. besøger kvinden/parret. Desuden tilbyder R.E.D. et udvidet efterværn for beboere, der har et større kontaktbehov. I det udvidede efterværn bliver beboerens hjemkommune ansøgt om en kontaktperson inden fraflytningen fra R.E.D. Hjemkommunen får tillige mulighed for på timebasis at købe medarbejdere i R.E.D. til at udføre efterværnet. R.E.D. har desuden etableret samarbejde med Ungdommens Røde Kors, der i samarbejde med LOKK driver en frivillig mentorordning.

For en uddybning, se bilag 10.1, hvor R.E.D.s tilbud om efterværn er beskrevet.

Vore interview med R.E.D. og tilsynskommunen understreger, at der generelt er et tilfredsstillende samarbejde mellem de to parter, idet samarbejdet stadig er under udvikling. Ud over at yde tilsyn har tilsynskommunen en række opgaver, som går ud over tilsynsopgaven, idet tilsynskommunen stiller både juridisk og socialfaglig ekspertise til rådighed i forhold til nogle af de mere komplekse sager. I perioder har tilsynskommunen været involveret fagligt i flere af beboernes sager på den ene eller anden måde, selv om beboerne ikke er hjemhørende i tilsynskommunen.

Ydermere er tilsynskommunen til tider involveret i overvejelser om vilkår og socialfaglige indhold i den enkelte beboers udslusning fra R.E.D. I den forbindelse er det anført af tilsynskommunen, at samspillet med R.E.D. i perioder er langt mere intensivt, grundet sagernes kompleksitet, end det generelt er normen for en kommunes samarbejde med en paragraf 109-institution. Tilsynskommunen er således eksempelvis behjælpelig i sager, hvor andre kommuner, i deres egenskab af at være handlekommuner, skal indgå.

Tilsynskommunen har følgende primære opgaver i forhold til R.E.D.:

- Tilsynskommunen varetager godkendelse af og det løbende tilsyn med R.E.D. Tilsynskommunen har tilsyn med indholdet af R.E.D.s tilbud og den måde, opgaverne udføres på
- Tilsynskommunen godkender på vegne af Social- og Integrationsministeriet R.E.D.s budget og regnskab, herunder eventuelle overførsler til det følgende år. Social- og Integrationsministeriet fastlægger kravene til budget og regnskab
- Der afholdes to årlige samarbejds møder mellem R.E.D.s direktør/relevante medarbejdere og tilsynskommunen. Møderne afholdes for at sikre gensidig faglig udveksling, klarhed omkring snitflader mellem R.E.D. og tilsynskommunen mv.
- Tilsynskommunen foretager lønberegning og lønudbetaling for alle ansatte hos R.E.D. i overensstemmelse med de ansættelsesaftaler, som R.E.D.s direktør har indgået med de ansatte
- Tilsynskommunen stiller it-systemer til rådighed for R.E.D.
- R.E.D. posterer og godkender regninger samt kasse- og bankbilag. Tilsynskommunen bogfører herefter bilagene
- R.E.D. indberetter timetal og afvigelser til tilsynskommunen via et lønsystem. Tilsynskommunen udbetaler løn og bogfører
- R.E.D.s lejemål med ejeren af den faste ejendom, hvori R.E.D. driver sit rehabiliteringscenter og bosted, skal godkendes af tilsynskommunen. R.E.D. må ikke uden tilsynskommunens forudgående skriftlige samtykke benytte lejemålet til formål, der ikke er omfattet af aftalen

Tilsynskommunen finder overordnet set, at R.E.D. er gået fra at være et satspuljeprojekt til at være en professionel, specialiseret institution med et højt fagligt niveau.

I forhold til det fremtidige samspil mellem tilsynskommunen og R.E.D. har tilsynskommunen fremhævet en række temaer, som der er behov for en nærmere afklaring af:

- Hvad skal der til for at skabe en hensigtsmæssig udslusning, fx i forhold til botræning?
- Hvilken betydning vil det få, at R.E.D. som en § 109 institution ikke har hjemmel til at visitere mænd til R.E.D.?
- En nærmere analyse af lovgivningens rammesætning af det fremtidige samspil mellem R.E.D. og tilsynskommunen

Evaluator finder, at ovenstående temaer indgår i den afsluttende evaluering af R.E.D.'s tilbud til par, som rapporteres i 2013.

3.2. Konfliktmægling og psykologhjælp

Medarbejderne, beboerne, kommunerne og politiet understreger samstemmende, at beboerne kommer til R.E.D. efter at have modsat sig familiens ønsker om ægteskab og/eller har været udsat for fysisk/psykisk vold, som en følge af konflikt om de unges ønsker og livsførelse. Generelt lægger beboerne i deres fortælling vægt på, at det er en meget svær beslutning at modsætte sig sin families ønsker. Det er således for de fleste beboeres vedkommende forbundet med svære psykiske følger, at de forlader deres familier, hvilket både psykologer, medarbejdere og beboerne selv fremhæver i vore interview.

Hovedparten af beboerne vurderes fra R.E.D.s side at have behov for psykologhjælp, og i nogle tilfælde er der behov for en mere akut krisepsykologhjælp. R.E.D. har ikke selv en psykolog ansat og benytter derfor eksterne psykologer, hvilke der typisk bliver henvist til igennem LOKK (LOKK finansierer denne ydelse gennem egen bevilling). R.E.D. mener ikke selv, at der bør være ansat en psykolog på stedet til at tage del i behandlingen, da det er vigtigt, at psykologerne er eksterne og dermed ikke af beboerne betragtes som en del af R.E.D.s medarbejdere.

Antallet af beboere, der har modtaget psykologhjælp, er kun opgjort for år 2011 og fordeler sig således²:

- Kvindeafdelingen – 29 ud af 69 (42 %) indskrevne har modtaget psykologhjælp
- Parafdelingen - 16 ud af 30 (53 %) indskrevne har modtaget psykologhjælp
- Udslusningslejlighed – 5 ud af 5 (100 %) indskrevne har modtaget psykologhjælp

For kvinde- og parafdelingen er det således 46 % af beboerne, som i 2011 tager imod tilbudet om psykologhjælp. I udslusningslejligheden modtager alle beboerne i 2011 psykologhjælp.

Udover psykologhjælp bliver beboerne også tilbudt konfliktmægling, hvor beboerne igennem LOKK kan prøve at genetablere kontakten til deres familie. Dette er alle imidlertid ikke interesseret i, idet nogle af beboerne frygter for deres liv ved et møde med familien. Flere af beboerne opholder sig netop på R.E.D. på grund af truslen om at blive slået ihjel af et eller flere familiemedlemmer, som oftest af en bror eller faderen. Dette ses eksempelvis ved en tidligere beboers svar på spørgsmålet, om hun har kontakt med familien i dag:

“Nej. De vil jo slå mig ihjel”
(Tidligere beboer på R.E.D.s kvindeafdeling)

Der er forskel i beboernes holdning til at komme i kontakt med deres familie igen. Omkring halvdelen af de nuværende beboere har enten ingen kontakt til familien overhovedet, eller kun kontakt til et enkelt eller få familiemedlemmer, tilmed ofte i skjul for den resterende familie. Af dem, som har kontakt med familien, har nogle selv etableret kontakten, hvor andre har benyttet sig af konfliktmæglingen hos LOKK.

Antallet af beboere, der har fået hjælp til mægling, er kun opgjort for 2011 og fordeler sig således³:

² Tallene inkluderer ikke genindskrivninger.

³ Tallene inkluderer ikke genindskrivninger.

- Kvindeafdelingen – 3 mæglinger ud af 69 (4 %) indskrevne beboere
- Parafdelingen – 1 mægling ud af 30 (3 %) indskrevne beboere
- Udslusningslejligheden – 1 mægling ud af 5 (20 %) indskrevne beboere

Det er ifølge ovenstående således begrænset, hvor mange mæglinger, der bliver foretaget for beboerne på R.E.D.

Nedenfor er der en beskrivelse af en typisk kvindes baggrund og vurdering af R.E.D. Beskrivelsen (case 1) er baseret på et interview med kvinden (navnet er anonymiseret):

Case 1. Maria

Maria er en 22-årig kvinde, som har været på R.E.D.s kvindeafdeling i kort tid. Hun kom til R.E.D. via et alment krisecenter, som anbefalede hende at tage på R.E.D. samme dag. Efter kontakt til R.E.D. blev kvinden indskrevet og har været der lige siden.

Maria har problemer med sine forældre på grund af trussel om tvangsægteskab. Det går ikke godt mellem hende og den af forældrene udvalgte forlovede, og det kan forældrene mærke, forklarer hun. Men forældrene går ud fra, at det er hendes skyld: *"Du er altid fræk"*, siger forældrene ofte til Maria. Da Maria nu har forladt sin forlovede vil forældrene slå hende ihjel. Derudover er Maria selvmordstruet.

Maria accepterede kun forlovelsen for at få fred. Hun er før løbet væk, men er altid kommet tilbage igen. Først tænkte hun, at hun skulle helt ud af Danmark. Hun havde således bestilt en billet til England, inden hun kom på R.E.D., men hun synes, det ville være ærgerligt, da hun kun mangler 3 måneder i skolen: *"Det ville være 3 års spild"*, fortæller hun.

Maria er under uddannelse, men det er utrygt for hende at være på skolen, da uddannelsen kun kan foregå i få byer, og det ved hendes forældre. Hun mangler kun en tre-måneders praktikperiode for at være færdig med sin uddannelse, men hun ved endnu ikke, hvor det skal være endnu.

Indtil Maria finder en praktikplads deltager hun i dagsprogrammet på R.E.D., hvilket hun synes forløber fint. Maria fortæller, at dagen typisk starter med morgenmad og derefter en gåtur rundt i lokalområdet. Gåturen kunne hun godt være foruden. Dagsaktiviteterne kan eksempelvis være at se en film med et læringsmæssigt aspekt. For eksempel har de lige set en film om Nelson Mandela.

Hun synes, at medarbejderne på R.E.D. er søde og rare, og fortæller, at man kan snakke med dem om alt, og hvornår man vil. Maria føler sig sikker på R.E.D. *"Det betyder meget at vide, at man er sikker"*, fremhæver hun. Derudover betyder det også meget for Maria at være sammen med andre kvinder i samme situation: *"Det er dejligt at dele sine sorger med andre"*.

Maria har ingen kontakt til familien. Hun har overvejet at ringe og sige, at de skal stoppe med at lede efter hende, men har ikke gjort det.

Marias ønske for fremtiden er, at livet skal gå videre. Hun drømmer om en ny kæreste, at blive færdig med skolen og at få et arbejde. Hun har imidlertid svært at se, hvordan det skal gå til – især i Danmark. Hun overvejer derfor at forlade Danmark.

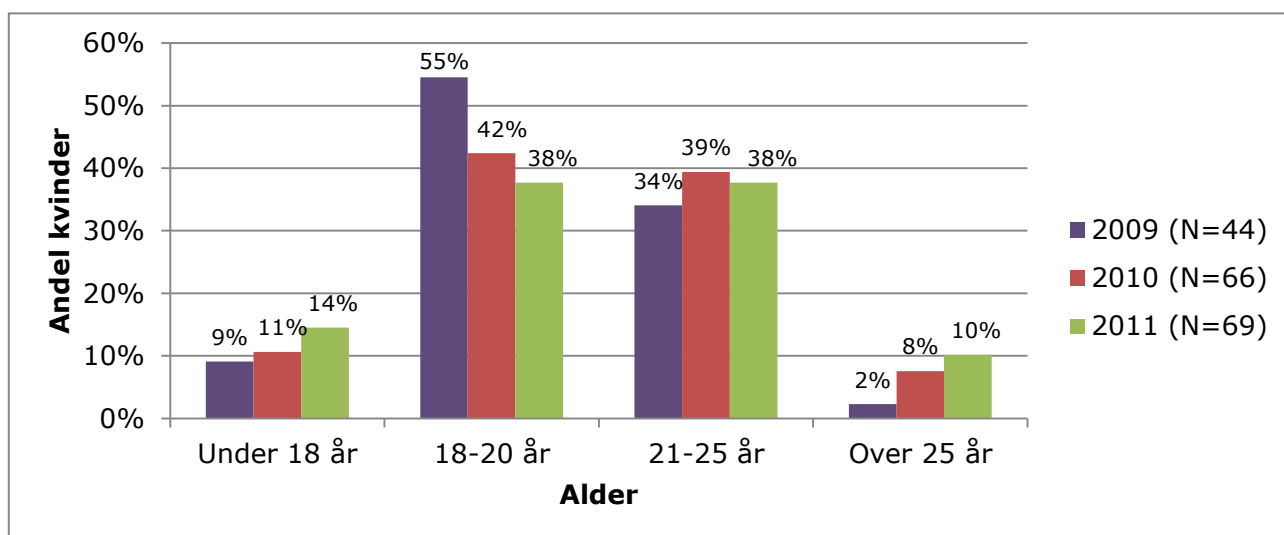
Det har ikke været muligt at dokumentere effekten af konfliktmægling og psykologhjælp, men udsagn peger på, at det har været udviklende og stabiliserende for både den enkelte, der har været igennem et forløb, og også stabiliserende i forhold til den samlede beboergruppe.

3.3. Relevante fakta – kvindeafdeling

R.E.D.s målgruppe var ved sidste evaluering etniske kvinder i alderen 18-25 år. I dag er denne målgruppe udvidet til også at omfatte kvinder i alderen 26-30 år. R.E.D. har fået beføjelse til også at indskrive kvinder under 18 år, men dette er i forbindelse med akutsituationer. Desuden indskrives der også i nogle tilfælde single mænd på kvindeafdelingen (der kan også af pladshensyn være single mænd i parafdelingen), og kvindeafdelingen er som anført ikke forbeholdt kvinder. Dette uddybes i afsnit 4 angående behovet for R.E.D.

I nedenstående figur ses aldersfordelingen for beboerne på kvindeafdelingen for henholdsvis år 2009, 2010 og 2011. Af figuren ses det, at beboerne primært holder sig inden for den gamle målgruppe, da omkring trefjerdedele af beboerne er mellem 18 og 25 år. Imidlertid er der sket en mindre stigning i beboere uden for målgruppen, herunder er gruppen af beboere under 18 år (som R.E.D. dog har en dispensation til) steget fra 9 % til 14 % af det samlede antal beboere på kvindeafdelingen i perioden 2009 til 2011. Samtidig er der sket et fald på 12 %-point i beboere mellem 18 og 20 år i perioden 2009 til 2011:

Figur 1 Indskrivninger på kvindeafdelingen fordelt på alder⁴

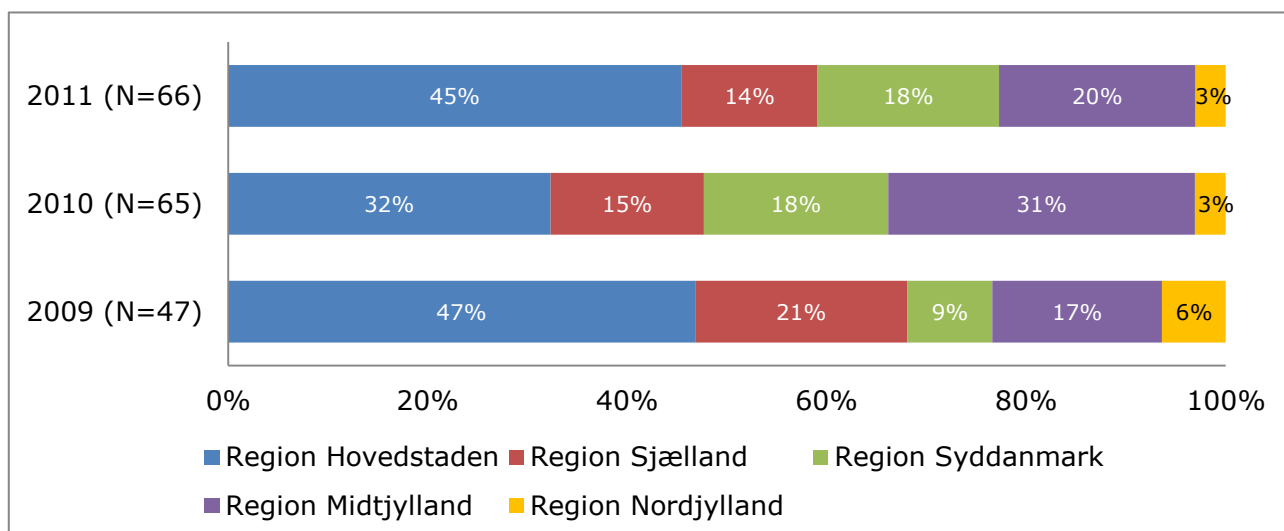

R.E.D. modtager beboere fra hele landet, hvilket fremgår af figur 2. Dette faktum illustrerer et generelt behov for et rehabiliteringscenter for etniske minoritetskvinder så som R.E.D, idet kvinderne kommer fra alle regioner i Danmark. I figur 2 er beboerne fordelt på deres regionale tilhørsforhold for perioden 2009-2011, hvilket er opgjort ud fra data angående beboernes hjemkommuner.

Region Hovedstaden er den region, som har flest beboere indskrevet på R.E.D. i perioden 2009-2011. På nær år 2010 stammer knap halvdelen af de indskrevne på kvindeafdelingen fra kommuner i Region Hovedstaden. Der indskrives færrest beboere fra Region Nordjylland, og i år 2011 stammer kun 3 % af beboerne fra denne region.

⁴ Figuren inkluderer ikke genindskrivninger.

Figur 2 Indskrivninger på kvindeafdelingen fordelt på hjemregioner⁵

Årsagen til beboernes problemer skal findes i de normer og retningslinjer, som eksisterer i familien. Ifølge personalet på R.E.D. og beboerne selv er familiernes normer typisk sådan, at de unge ikke må flytte hjemmefra før end, de er gift, og for det meste er dette med en mand, som familien har bestemt for kvinden.

Beboerne fortæller, at når de har sat sig op mod de normer, der er i familien, betyder det, at det efter både familiens og familienetværkets selvforståelse har medført stor skam og en ærekrænkelser for familien, når den unge kvinde modsætter sig et sådan giftermål, hvorfor kvinderne kan i en del tilfælde vurderes at være truede på livet, når de indskrives på R.E.D.

Eksempelvis forklarer en kvinde:

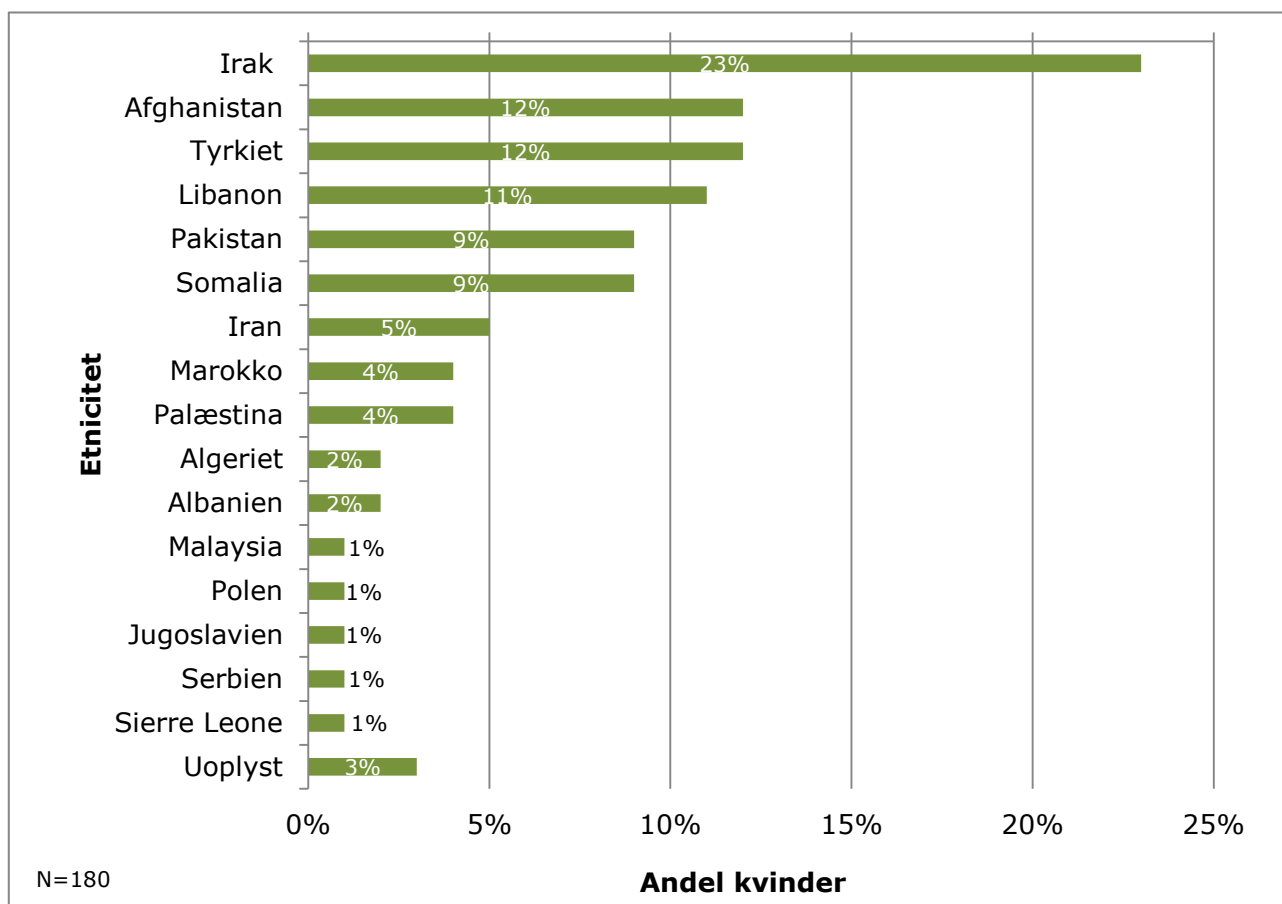
"Han [hendes forlovede] og hans familie vil slå mig ihjel, fordi jeg ikke vil giftes med ham, og det kan de mærke. De slog mig, og jeg måtte ikke gå ud eller se fjernsyn og læse bøger"

(Nuværende beboer på kvindeafdelingen)

Af figur 3 ses det helt overordnet, at beboernes etniske baggrund på R.E.D. er meget differentieret, da beboerne fordeler sig på mange forskellige etniske baggrunde. Den største gruppe, målt efter etnisk oprindelse, er Irak (23 %). Derudover stammer en del beboere på kvindeafdelingen fra familier med etnisk oprindelse i Afghanistan (12 %), Tyrkiet (12 %) og Libanon (11 %).

⁵ Figuren inkluderer ikke genindskrivninger.

Figur 3 Beboernes etnicitet på kvindeafdelingen⁶, år 2009-2011

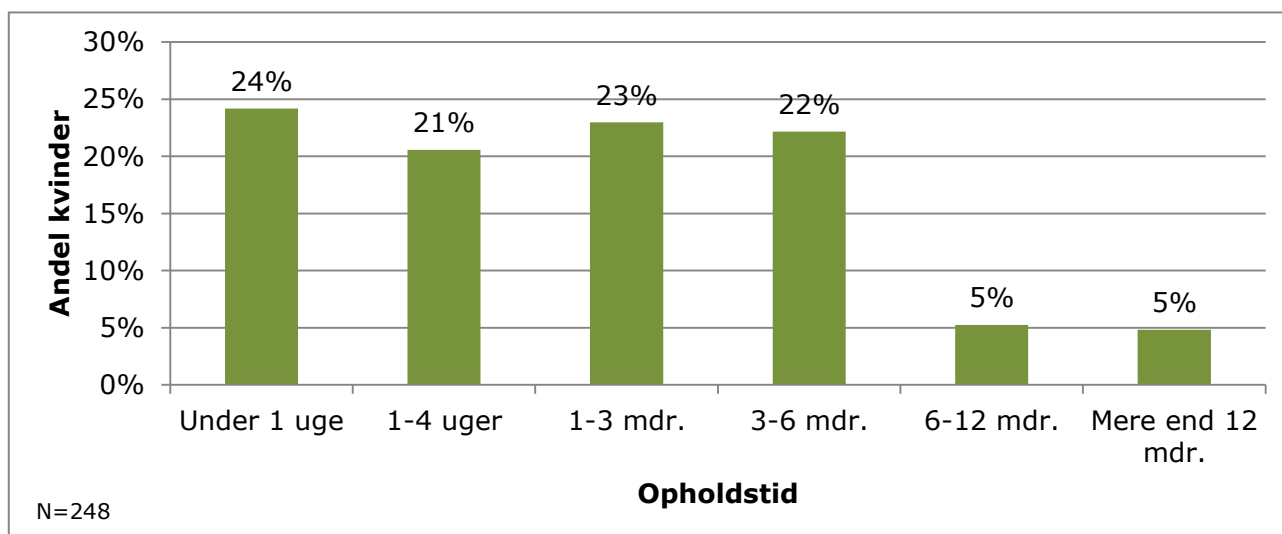

I figur 4 neden for gives et overblik over, hvor længe beboerne på kvindeafdelingen opholder sig på R.E.D. Som det ses i figuren opholder hovedparten (68 %) af kvinderne sig ikke længere end tre måneder på R.E.D. Imidlertid opholder 10 % af kvinderne sig på R.E.D. i over et halvt år. Kvinderne kan opholde sig i maksimalt to år på kvindeafdelingen.

Ifølge medarbejdere på både R.E.D. og på de krisecentre, som Brøndum & Fliess har interviewet, er beboerne på R.E.D. ofte meget lidt selvstændige, hvad angår praktiske forhold så som rengøring, madlavning og at holde styr på deres økonomi. En del af beboerne er vant til at bo hjemme hos en mor, som sørger for hovedparten af det praktiske i hjemmet. Opholdstiden afhænger således af - ud over at være påvirket af beboerens sikkerhedsniveau - hvor hurtigt beboeren får lært at klare sig selv i hverdagen, herunder de huslige gøremål.

⁶ Har en beboer haft et ophold på R.E.D., som strækker sig over to forskellige årstal, tæller beboeren kun med én gang under "indskrivninger", men to gange under "etnicitet", da etniciteten opgøres for alle beboerne, som opholder sig på R.E.D. det pågældende år. Dette forklarer, hvorfor der er 180 observationer i forbindelse med etnicitet og kun 179 under indskrivninger.

Figur 4 Beboernes opholdstid på kvindeafdelingen⁷, år 2005-2011

Nedenstående case uddyber, hvordan R.E.D. i praksis hjælper beboerne med at blive mere selvstændige. Casen er en typisk beskrivelse af, hvordan R.E.D. fokuserer på, at kvinderne dels kommer til at mestre dagligdagsaktiviteterne, dels opbygger selvtillid og tro på fremtiden. Fokus på både praktiske forhold samt på selvtillid og tro på at kunne styre eget liv vurderes af R.E.D. som en forudsætning for, at kvinderne kan stå på egne ben efterfølgende.

Beskrivelsen tager udgangspunkt i et interview med Camilla (navn er opdigtet):

Case 2. Camilla

Camilla er en 18-årig kvinde, som har været på R.E.D.s kvindeafdeling i 1½ måned. Det var hendes lærer og vejleder, som tog kontakt til R.E.D., da Camilla havde fortalt dem, at hun havde problemer hjemme og således ikke kunne komme hjem. Hun har problemer med storebroren og har ingen kontakt til ham. Hun har kontakt til sine forældre omkring én gang om ugen via telefon.

Camilla har tidligere været med i dagsprogrammet i en kort periode, men går nu på produktionsskole, hvilket hun også gjorde inden, hun kom på R.E.D. Når hun kommer hjem fra skole slapper hun af eller er ude sammen med nogle, som ikke bor på R.E.D. Selvom hun ikke er med i dagsaktiviteterne er hun med til den obligatoriske rengøring.

Efter hun er kommet til R.E.D., har Camilla det bedre med sig selv, tror mere på sig selv og har fået mere selvtillid. Camilla sparer op til indskud til en lejlighed, og medarbejderne på R.E.D. hjælper hende med at lave et budget og spare op. De hjælper hende også med at søge efter en lejlighed.

Camilla synes, at det er godt at være på R.E.D.: *"Der er sikkert hér, og jeg føler mig tryk"*. Hun skal dog flyttes til et alment krisecenter, idet hendes familie bor tæt på R.E.D. Camilla vil gerne have en ungdomsuddannelse og derfra læse videre. Tidligere er hendes uddannelsesplaner blevet afbrudt af hendes forældre, og lysten til det job, hun engang ville have, er nu mistet.

⁷ I år 2009 og 2010 blev der registreret data for opholdstidskategorien 1-2 måneder i stedet for 1-3 måneder og 2-6 måneder i stedet for 3-6 måneder. Data for kategorien 1-2 måneder er i figur 4 registreret under kategorien 1-3 måneder, og data for kategorien 2-6 måneder er registreret under kategorien 3-6 måneder.

Et mindretal af beboere forlader R.E.D. for tidligt i forhold til at kunne begå sig selvstændigt. Dette kommer til udtryk ved, at disse beboere bliver genindskrevet på R.E.D. efter at have prøvet sig af på egen hånd. I de fleste tilfælde overrasker genindskrivningerne ikke medarbejderne på R.E.D., da de ikke har vurderet, at kvinderne har været klar til at stå på egne ben. Men da kvinderne er på R.E.D. af egen fri vilje, kan medarbejderne ikke modsætte sig en udskrivning.

Genindskrivningerne i år 2010 og 2011 fordeler sig således:

- 2010 – 5 kvinder bliver genindskrevet på R.E.D.
- 2011 – 6 kvinder bliver genindskrevet på R.E.D.

I år 2011 svarer det til, at knap 9 % af beboerne på kvindeafdelingen kommer tilbage til R.E.D. efter en kort periode væk fra centret. Det har ikke været muligt at vurdere, om tendens for genindskrivninger er stigende eller faldende, da der kun forelægger data for to år.

I nogle tilfælde er både R.E.D. og kvinden enige om, at kvinden skal afslutte sit ophold på R.E.D., men at hun imidlertid ikke er helt klar til at flytte for sig selv. Som tidligere beskrevet har R.E.D. oprettet en udslusningslejlighed til sådanne tilfælde. Dorte (navnet er opdigtet) har efter en længere periode på R.E.D. boet en periode i lejligheden.

Case 3. Dorte

Dorte er en 18-årig ung kvinde, som har boet i udslusningslejligheden i nogle måneder efter et længere ophold på R.E.D.s kvindeafdeling.

Det var politiet og hendes sagsbehandler, som hjalp hende til R.E.D. efter, at hun var hentet tilbage fra sin families hjemland, hvor hun skulle have været tvangsgift. Selv om hun i starten følte, at det var som at bo i et fængsel på R.E.D., er hun meget taknemmelig for opholdet og for al den hjælp, personalet har givet hende: *"De reddede mit liv på R.E.D."*, forklarer Dorte.

Da hun opholdt sig på R.E.D., fulgte hun i starten dagsprogrammet, hvilket hun synes var godt, men *"jeg blev også træt af det engang imellem"*, beskriver hun. Nu er hun i gang med en ungdomsuddannelse.

Dorte er meget glad for at bo i lejligheden, da man eksempelvis må have veninder med hjem hér. Hun har stadig stor kontakt til R.E.D. og besøger dem ofte for eksempelvis at få hjælp til at udfylde diverse papirer. Der er endvidere husmøde i lejligheden hver anden tirsdag med to pædagoger, forklarer Dorte, og hver torsdag spiser en pædagog fra R.E.D. sammen med dem i lejligheden, *"det er rigtig hyggeligt"*, synes hun.

Dorte synes, at der bør være en lejlighed mere, så flere kan få mulighed for at bo på denne måde.

Dorte har ingen kontakt til de familiemedlemmer, som ville have hende tvangsgift. Hun har kun en smule kontakt til sin mor.

I fremtiden vil hun gerne uddanne sig og hjælpe andre kvinder i hendes situation.

3.4. Relevante fakta – parafdeling

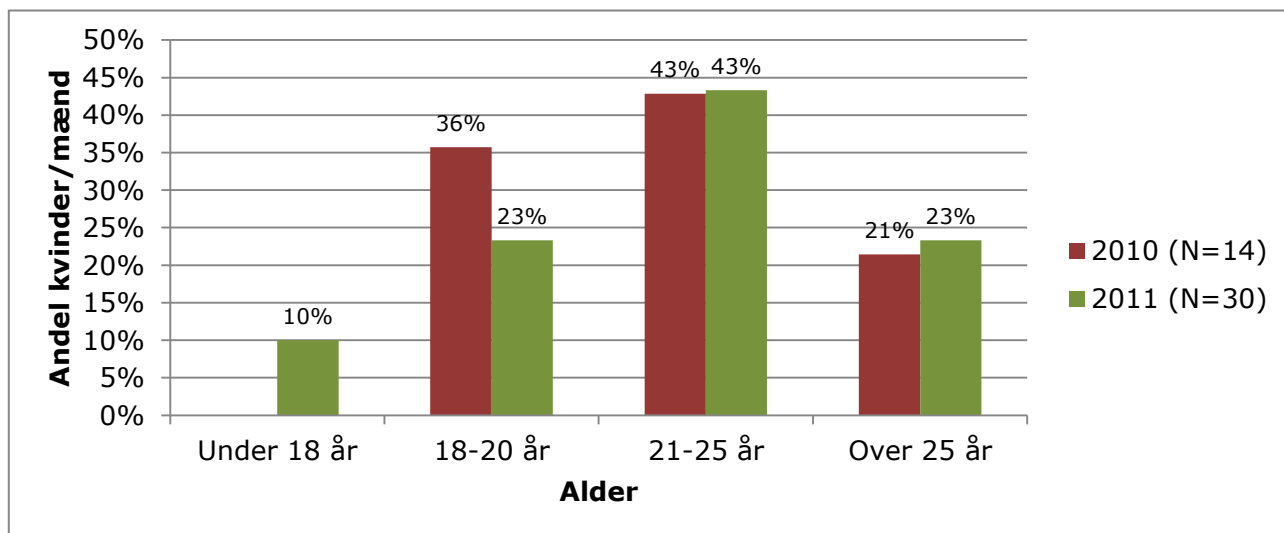
I år 2010 udvider R.E.D. sit behandlingstilbud til også at omfatte par. Der bliver således oprettet en parafdeling, som fysisk er placeret i en anden del af huset end kvindeafdelingen. R.E.D. er det eneste krisecenter i landet, som optager par med et beskyttelsesbehov, hvilket betyder meget for beboerne:

*”Det er rigtigt dejligt, at vi kan være sammen på R.E.D.
Det betyder meget”*
(Nuværende beboer på parafdelingen)

*”Det var en kæmpe støtte, at vi kunne være sammen
som par på R.E.D.”*
(Tidligere beboer på parafdelingen)

Ligesom på kvindeafdelingen er målgruppens aldersgrænse primært 18-30 år. Imidlertid gøres der også undtagelser på parafdelingen i forbindelse med akutsituationer, og i år 2011 er 10 % af beboerne under 18 år, jf. figur 5. Hovedparten af beboerne på parafdelingen er i alderen 18 til 25 år, hvilket er tilfældet i både år 2010 og 2011:

Figur 5 Indskrivninger på parafdelingen fordelt på alder⁸

Nedenstående case beskriver en kvinde fra R.E.D.s parafdeling. Casen er ikke typisk for alle beboere på parafdelingen, da denne kvinde har det dårligt psykisk. Beskrivelsen illustrerer således, at nogle beboere har behov for specielle hensyn. Casen er taget fra et interview med kvinden, og navnet på kvinden er opdigtet.

⁸ Indskrivningerne er opgjort per beboer i stedet for per par. Der blev således indskrevet 44 beboere på parafdelingen i perioden 2010-2011, hvilket er lig med 22 par.

Case 4. Sofie

Sofie er en 22-årig kvinde, som har været på R.E.D.s parafdeling i 3 måneder. Hun har haft kontakt til LOKK i mange år. Hun overvejede først at tage på et alment krisecenter alene, men hun ville ikke undvære kæresten og fandt ud af, at R.E.D. kunne tilbyde ophold for par. Sofie har ingen kontakt til familien. Hendes forældre sender breve til politiet, som sender disse videre til R.E.D.

Sofie er taknemmelig for det, de gør på R.E.D., og er glad for personalet. Hun er startet i antidepressiv behandling, hvilket gør hende træt, hvorfor hun har fået lov til at forlade dagsprogrammet. Der skal dog meget til, at man får lov til dette, forklarer hun, og hun kan sagtens se værdien i at følge programmet.

"Jeg synes, det er fint at være hér", fortæller Sofie, "jeg er meget glad for stedet". I parafdelingen er der dog ikke så meget kontakt til personalet, så hvis man er i dårligt humør, skal man selv tage kontakt, beskriver Sofie. Der bliver endvidere heller ikke iværksat så mange aktiviteter på parafdelingen som på kvindeafdelingen, hvilket hun synes er ærgerligt.

Hun forstår ikke den skarpe opdeling mellem afdelingerne. Hun fortæller dog, at der har været episoder med jalousi, hvilket måske ligger til grund herfor, men der kan jo lige så godt opstå problemer i dagsprogrammet, hvor afdelingerne er sammen, siger hun. Der er også flere fra kvindeafdelingen som lister over til parafdelingen, men der har ikke været en reel straf fra personalets side, ud over at de har været sure over det.

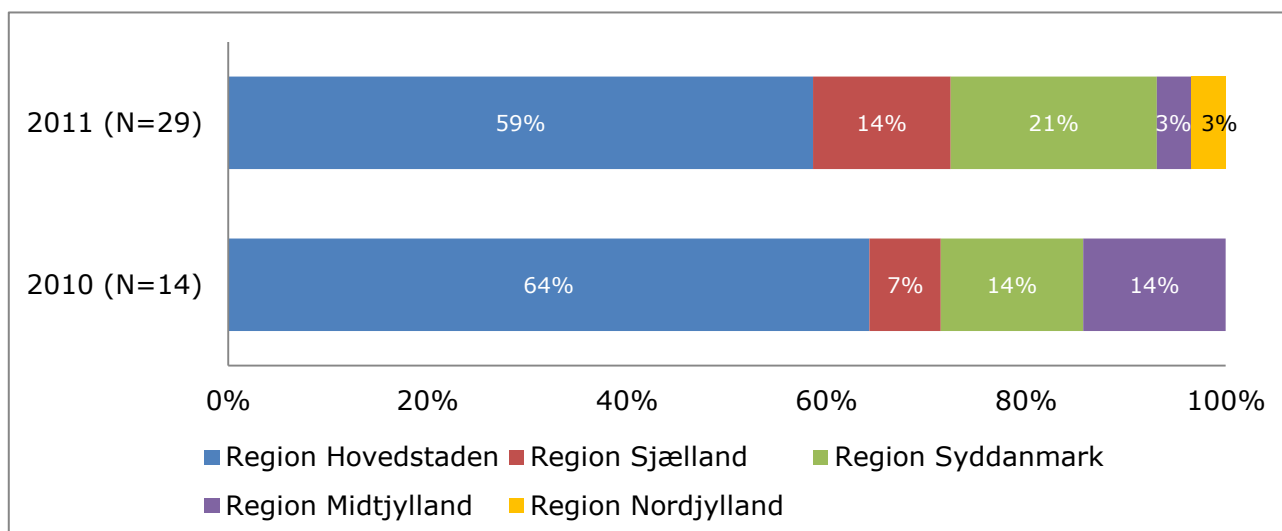
Sofie har ingen venner udover R.E.D., hvorfor hun synes det er ærgerligt, at hun ikke kan tale sammen med kvinderne fra kvindeafdelingen.

Sofie ønsker i fremtiden at blive gift med sin kæreste og at have et normalt liv. Derudover vil hun gerne finde et arbejde.

R.E.D. modtager par fra hele landet, hvilket fremgår af figur 6. Figuren fordeler parrene på deres regionale tilhørsforhold for år 2010 og 2011, hvilket er opgjort ud fra data angående parrenes hjemkommuner.

Hovedparten (58 %) af beboerne på parafdelingen stammer fra Region Hovedstaden i år 2011. Derudover stammer en relativ stor andel (21 %) af parafdelingens beboere fra kommuner i Region Syddanmark. Region Sjælland har en stigende andel fra 2010 til 2011. Endelig bliver der ikke indskrevet mange beboere på parafdelingen fra hverken Region Midtjylland eller Region Nordjylland – i 2010 stammede ingen af beboerne fra Region Nordjylland. Dette kunne umiddelbart tyde på, at tilbuddet vedrørende parafdelingen ikke er slået helt igennem endnu eller markedsført tilstrækkeligt.

Figur 6 Indskrivninger på parafdelingen fordelt på hjemregioner⁹

Årsagen til parrenes problemer findes hovedsageligt i de regler og normer, der hersker i deres familier. Ifølge medarbejderne på R.E.D. og beboerne selv er det en tradition i deres familier, at man ikke må flytte hjemmefra før end man er gift, og for det meste er dette med en ægtefælle, som familien har bestemt for dem. Fokus på familiens traditioner er således den samme for par som for beboerne i kvindeafdelingen.

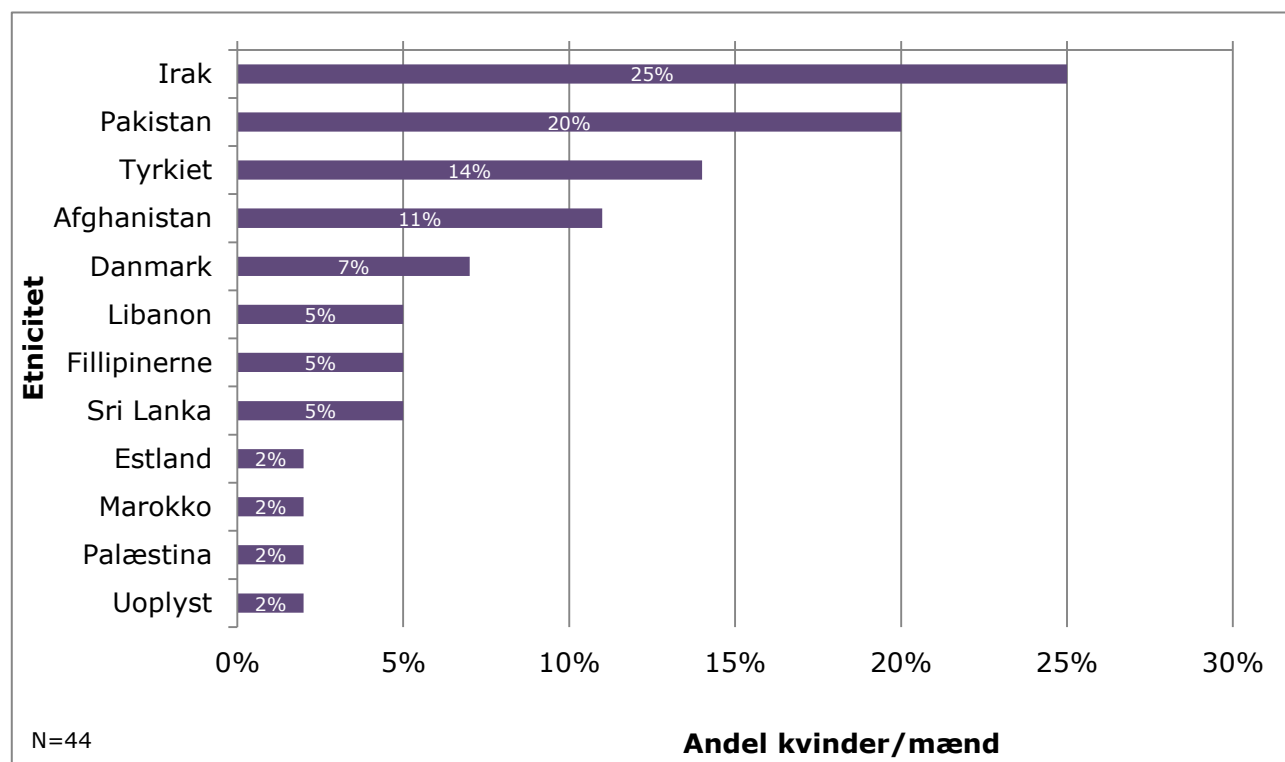
I flere tilfælde er det både manden og kvinden, som har anden etnisk baggrund end dansk, og som derfor begge er underlagt strenge familiebårne kulturelle regler. Hos nogle af parrene er trusselsniveauet således højt for begge parter.

I andre tilfælde er det kun kvinden, som har en anden etnisk baggrund, og parret er således på flugt, da hun imod forældrenes ønsker har valgt at blive kæreste med en dansk mand. I sådanne tilfælde er det ofte kun kvinden, som er truet.

Af figur 7 ses det, at beboerne på parafdelingen primært kommer fra Irak (25 %) og Pakistan (20 %). 7 % af beboerne på parafdelingen er etnisk danske.

⁹ Figuren inkluderer ikke genindskrivninger. Grundet pladsmangel kan der enkelte gange indskrives en single på parafdelingen, hvorfor N ikke altid er et lige tal.

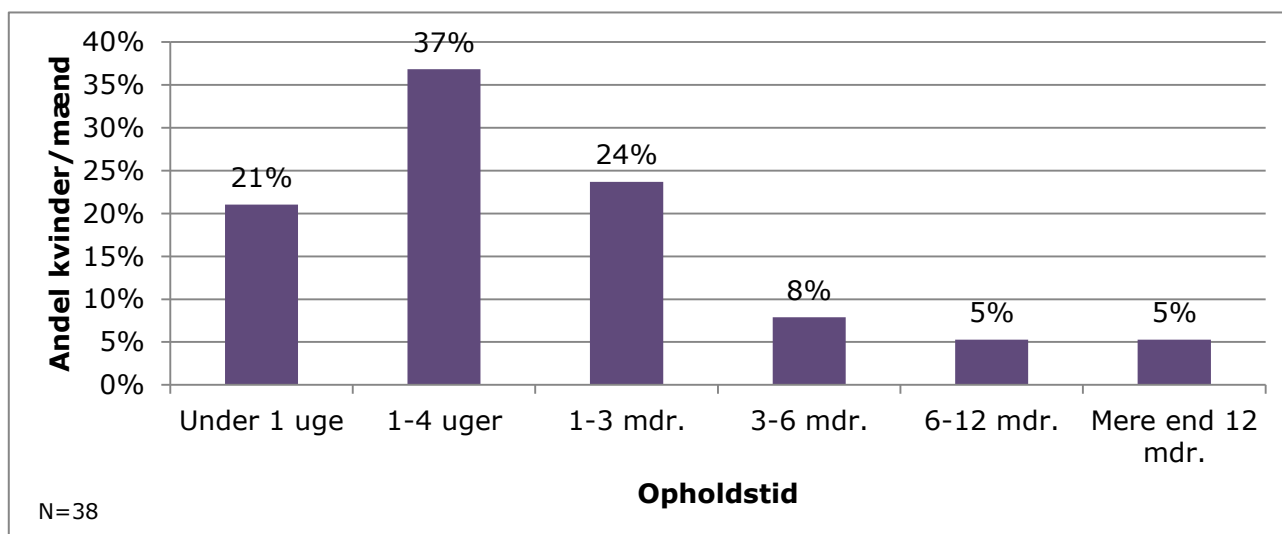
Figur 7 Beboernes etnicitet på parafdelingen, år 2010-2011

Nedenfor angives, hvor længe beboerne på parafdelingen opholder sig på R.E.D. (figur 8). Som det ses i figuren opholder hovedparten (82 %) af beboerne på parafdelingen sig ikke længere end tre måneder på R.E.D. Endvidere opholder 10 % af parrene sig på R.E.D. i over et halvt år.

I lighed med beboerne på kvindeafdelingen er parrene på R.E.D. ofte meget lidt selvstændige, hvad angår praktiske ting så som rengøring, madlavning og at holde styr på deres økonomi. De er ikke vant til selv, at skulle sørge for alt det praktiske i hjemmet, da mange af parrene ikke har prøvet at bo alene sammen endnu. Opholdstiden afhænger således af - ud over at være påvirket af parrenes sikkerhedsniveau - hvor hurtigt parrene får lært at klare sig selv i hverdagen, herunder de huslige gøremål, og endvidere opbygger en tro på, at de kan skabe sig en tilværelse på egen hånd.

Figur 8 Beboernes opholdstid på parafdelingen¹⁰, år 2010-2011

Enkelte par forlader R.E.D. for tidligt i forhold til at kunne begå sig selvstændigt. Disse par bliver genindskrevet på R.E.D. efter at have prøvet at have levet på egen hånd. I de fleste tilfælde overrasker genindskrivningerne ikke medarbejderne på R.E.D., da de ikke har vurderet, at parrene har været klar til at stå på egne ben. Men da parrene er på R.E.D. af egen fri vilje, kan medarbejderne ikke modsætte sig en udskrivning.

Genindskrivningerne i år 2010 og 2011 fordeler sig således:

- 2010 – 2 fra parafdelingen bliver genindskrevet på R.E.D.
- 2011 – 2 fra parafdelingen bliver genindskrevet på R.E.D.

I år 2011 svarer det til, at knap 7 % af beboerne fra parafdelingen kommer tilbage til R.E.D. efter en kort periode væk fra centret.

¹⁰ I 2010 er der registeret data for opholdstidskategorien 1-2 mdr. i stedet for 1-3 mdr. og 2-6 mdr. i stedet for 3-6 mdr. I figur 5 er data for kategorien 1-2 mdr. registreret under kategorien 1-3 mdr. og data for kategorien 2-6 mdr. er i figuren registreret under kategorien 3-6 mdr.

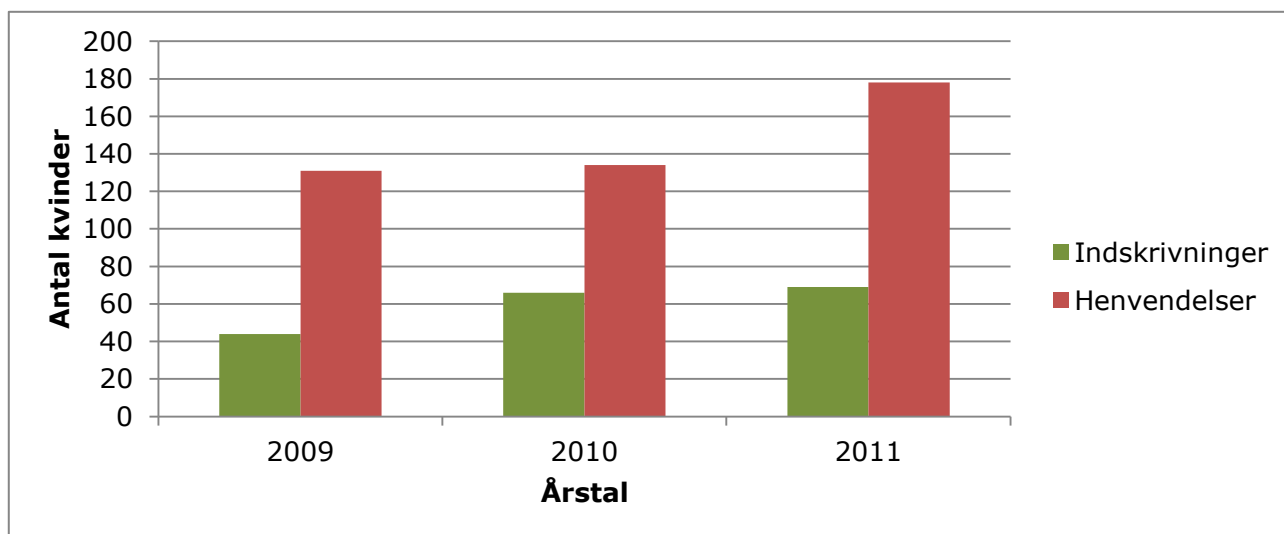
4. Efterspørgsel efter R.E.D.s ydelser

I dette afsnit vurderes det, hvor stort behovet er for R.E.D.s tilbud til henholdsvis kvinder og par. I analysen af behovet og efterspørgslen tages der dels udgangspunkt i kvantitative oplysninger vedrørende henvendelser og belægningsprocenter, dels i kvalitative oplysninger fra interviews med kommuner, krisecentre, politi og LOKK.

4.1. Henvendelser og belægning for unge kvinder

R.E.D.s botilbud til unge kvinder har oplevet en støt stigende tendens i såvel henvendelser som indskrivninger i perioden 2009-2011. I figuren nedenfor fremgår antallet af henvendelser til R.E.D.s kvindeafdeling i forhold til antallet af indskrivninger 2009-2011:

Figur 9 Henvendelser til R.E.D.s kvindeafdeling i forhold til indskrivninger

Henvendelserne vedrørende hhv. indskrivningerne af unge kvinder er steget med 36 % hhv. 57 % i løbet af den treårige periode.

“Vi samarbejder med R.E.D., da de er unikke på den måde, at de – ud over at skabe trygge og sikre rammer for unge kvinder af anden etnisk oprindelse end dansk – lige præcis kan sætte ind med de rette ydelser og de rette fagpersoner på det rette tidspunkt – de bruger deres netværk utroligt godt”

(Repræsentant fra et alment krisecenter)

Betragtes udviklingen i antallet af henvendelser¹¹ kan det konstateres, at omkring 70 % af alle henvendelser vedrører personer, der er at betragte som værende inden for målgruppen¹². Øvrige henvendelser, som således delvist afvises, vedrører hovedsageligt følgende:

¹¹ Det skal bemærkes, at opgørelsen af antallet af henvendelser omfatter 1 enlig mand hhv. 6 enlige mænd i 2010 hhv. 2011.

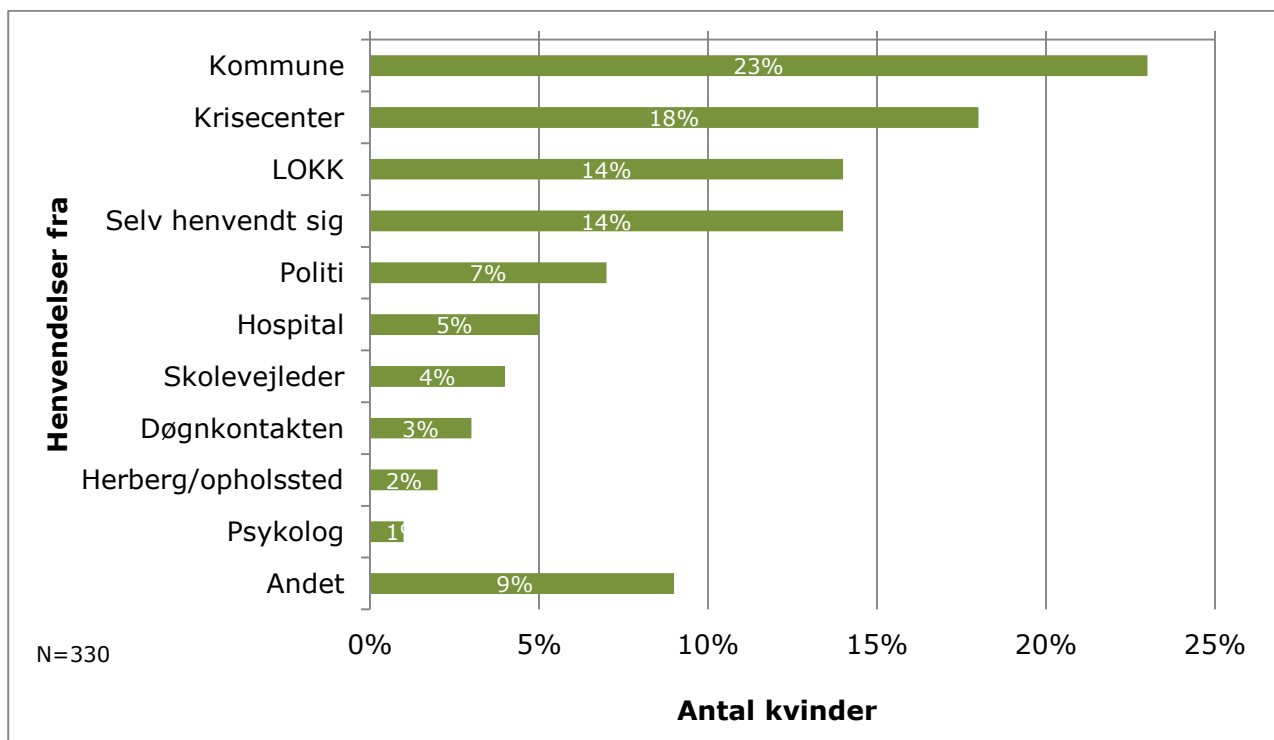
¹² Kvinder inden for målgruppen afvises ikke.

- Unge kvinder, der afvises, idet de har børn: Udgør årligt mellem 5 % og 7 %
- Unge kvinder, der afvises, idet det på anden måde vurderes at være uden for målgruppen (personlige forhold, der af fortrolighedshensyn ikke kan redegøres nærmere for): Udgør årligt mellem 7 % og 8 %
- Genhenvendelser: Udgør årligt omkring 6 %
- Unge kvinder under 18 år: Udgør årligt mellem 9 % og 15 %

Samlet set er det evident, at henvendelserne vedrørende unge kvinder til R.E.D. fra andre aktører – kommuner, krisecentre, LOKK, politi m.fl. – har været stadigt stigende. Dette ikke alene i et treårs perspektiv: Betragtes perioden 2006-2011 er antallet af henvendelser steget med 178 %.

2 ud af 3 henvendelser til R.E.D. i perioden 2010-2011 stammer fra kommuner, andre krisecentre og LOKK samt ved selvhenvendelser:

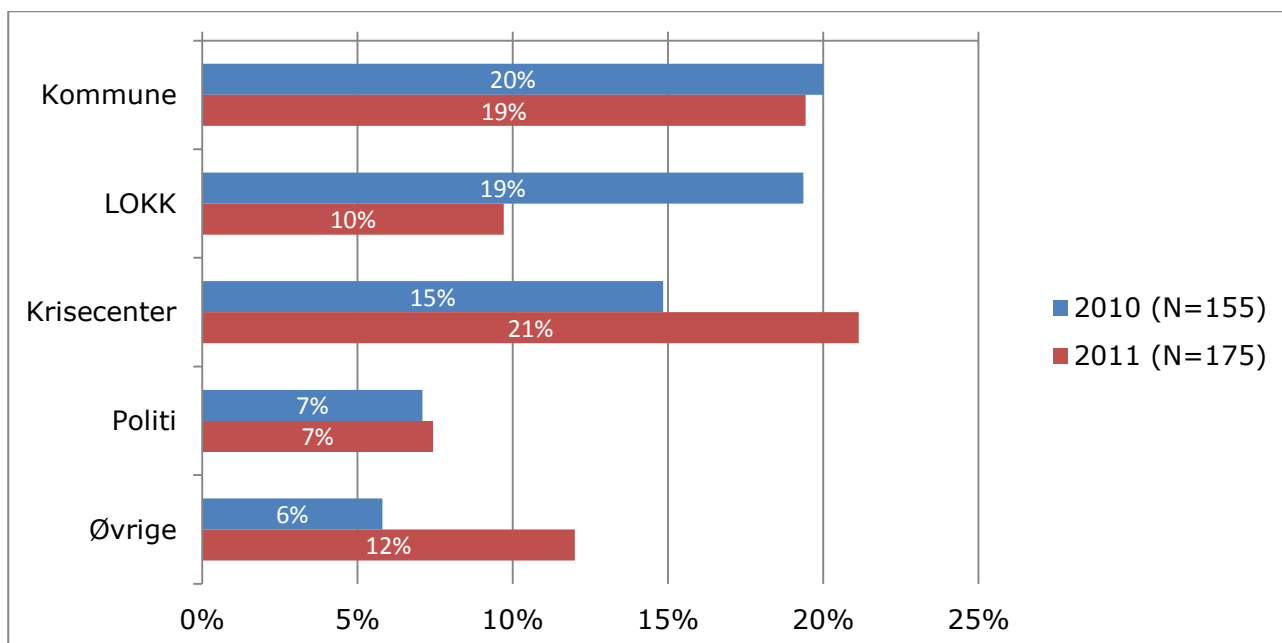
Figur 10 Henvendelser til R.E.D.s kvindeafdeling fra forskellige aktører (2010-2011)

Lidt over 40 % af alle henvendelser sker fra kommuner og krisecentrene, mens posten "Andet" (henvendelser til R.E.D. fra bl.a. venner/veninder, arbejdskollega, arbejdsgiver, advokater, anden offentlig myndighed mv.) står for 9 % af henvendelserne.

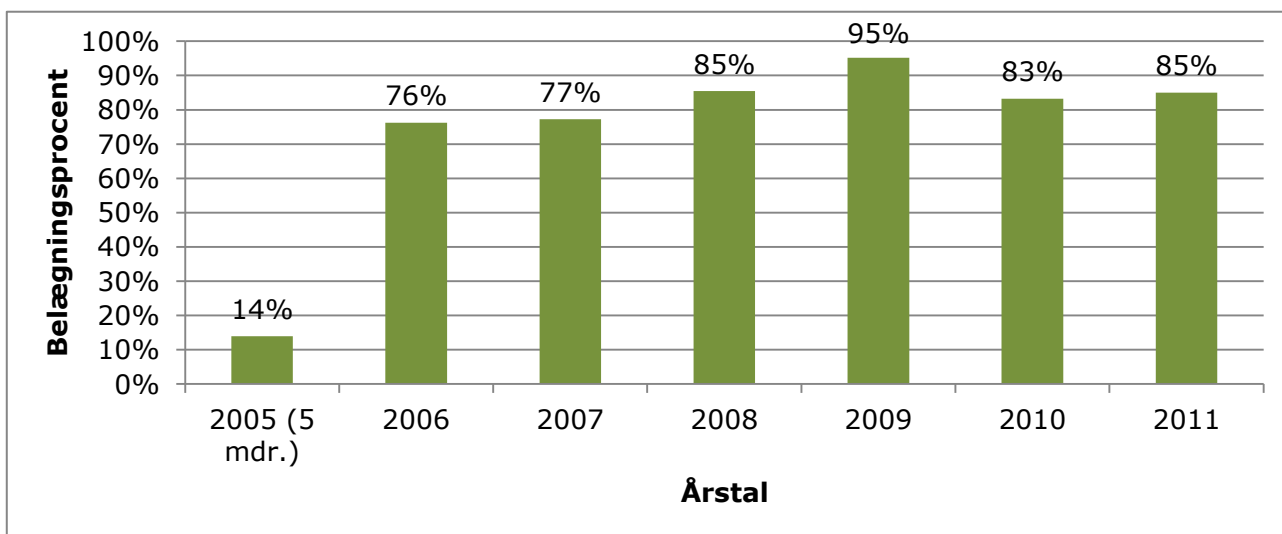
Udviklingen i henvendelser til R.E.D.s kvindeafdeling fra de største aktører ses nedenfor, hvor antallet af henvendelser pr. aktør fremgår for 2010 og 2011:

Figur 11 Udvikling i henvendelser til R.E.D.s kvindeafdeling fra de største aktører

Ovenstående udvikling i antallet af indskrivninger 2009-2011 – en samlet stigning på 57 % - medvirker til følgende billede af belægningen på R.E.D.:

Figur 12 Belægningsprocent for kvindeafdelingen

Ovenstående figur 12 viser med al tydelighed efterspørgslen efter og behovet for R.E.D.: Set over en seksårig periode – 2006-2011 – har den gennemsnitlige belægningsprocent for kvindeafdelingen været 84 %.

Det er værd at bemærke, at selv om antallet af henvendelser stiger, så øges belægningsprocenten ikke i hverken 2010 eller 2011. Hovedparten af henvendelserne afklares i telefonen, dvs. hvis henvendelsen ikke fører til en visitation skyldes det, at den telefoniske dialog afklarer, at den pågældende kvinde eller par ikke lever op til R.E.D. kriterier.

Hvis politi, et krisecenter eller kommune anfører, at den pågældende kvinde eller par er truet, så går visitationsprocessen i gang. På denne baggrund konkluderes, at da de fleste henvendelser er akutte, så har det vist sig vanskeligt at øge belægningsprocenten til over 85. Tilmed er det vigtigt at råde over et akut beredskab til de kvinder og par, som er akut truede på deres liv, hvilket trækker i retning af en belægningsprocent, der er mindre ned 100.

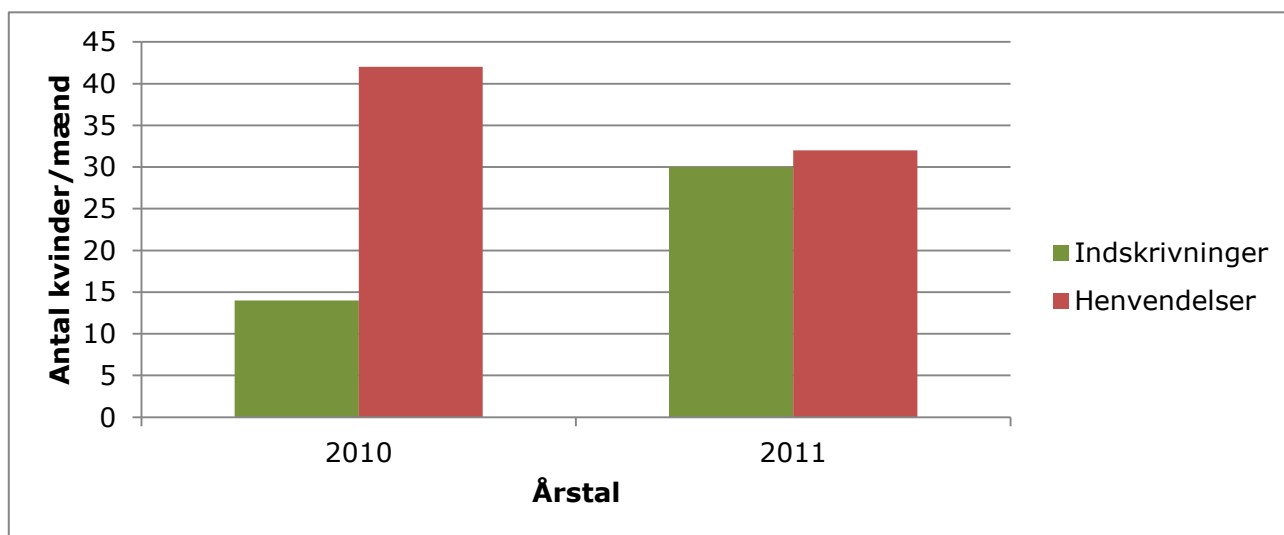
"R.E.D. var simpelthen min redning. De tog fat i mig og hjalp mig da jeg havde allermest brug for det. Man kan sige, at de har hjulpet mig med at få opbygget "mit personlige korthus" igen"

(Nuværende beboer på R.E.D.)

4.2. Henvendelser og belægning for par

R.E.D.s botilbud til par har eksisteret siden 2010. I figur 13 fremgår antallet af henvendelser til R.E.D.s parafdeling i forhold til antallet af indskrivninger 2010-2011:

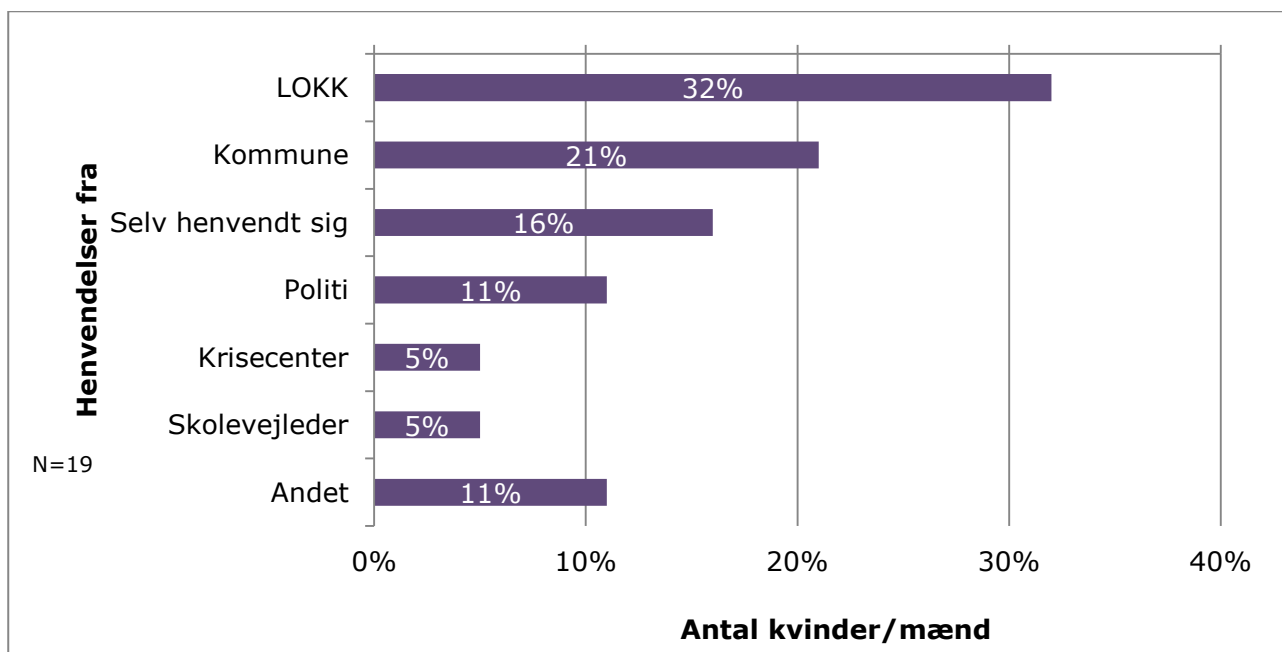
Figur 13 Henvendelser til R.E.D.s parafdeling i forhold til indskrivninger

I 2010 var der i alt henvendelser vedrørende 21 par (42 personer), hvilket faldt til 16 henvendelser (32 personer) i 2011. Indskrivningerne på R.E.D.s parafdeling er derimod steget fra 14 par i 2010 til 30 par i 2011.

3 ud af 4 henvendelser til R.E.D. vedrørende par i perioden 2010-2011 stammer fra LOKK, kommuner og politi samt ved selvhenvendelser:

Figur 14 Henvendelser til R.E.D.s parafdeling fra forskellige aktører¹³, år 2011

Sammenlignet med kvindeafdelingen er det i store træk de samme primære aktører, der henvender sig til R.E.D. vedrørende par. Dog står LOKK alene for en tredjedel af alle henvendelser vedrørende par.

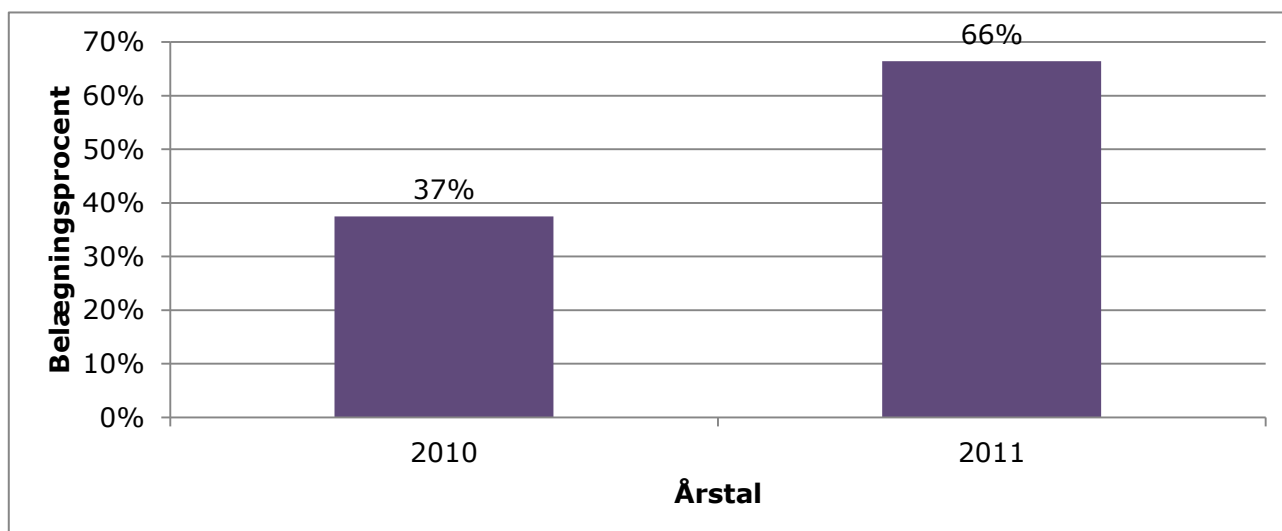
"Den generelle vurdering er, at det er et nødvendigt og godt tilbud. Det er et professionelt sted med styr på målgruppen – det gælder både for kvinde- og parafdelingen"

(Repræsentant fra politiet)

De ovenfor belyste parindskrivninger fører til følgende belægningsprocenter 2010-2011 på R.E.D.s parafdeling:

¹³ Henvendelserne er opgjort pr. par. Der har således været henvendelser i forbindelse med 19 par i år 2011.

Figur 15 Belægningsprocent for parafdelingen

Som det ses er belægningsprocenten steget til 66 % i 2011, hvilket må anses som værende tilfredsstillende, når det tages i betragtning, at tilbuddet har eksisteret siden 2010.

4.3. Vurdering af behovet for R.E.D.s tilbud til kvinder og par

Den samlede evaluering kan dokumentere et klart behov for et offentligt tilbud til såvel par som kvinder, der flygter fra familien på grund af trussel om tvangsægteskab og/eller psykisk/fysisk vold.

Denne dokumentation ses ikke alene i ovenstående afsnit omkring den reelle udvikling i indskrivninger samt belægningsprocenter, men kommer også entydigt til udtryk via de gennemførte interviews. Langt hovedparten af de interviewede personer – fra kommuner og politi over LOKK og andre krisecentre til psykologer m.fl. - anfører således, at R.E.D. er uundværlig, og at der er et stort og betydeligt behov for R.E.D.s ydelser til såvel unge kvinder som til par.

“Der er et rigtig, rigtig stort behov for dét R.E.D. gør. De har klart deres berettigelse, og det er mit indtryk, at der kommer flere og flere relevante henvendelser”

(Repræsentant fra et alment krisecenter)

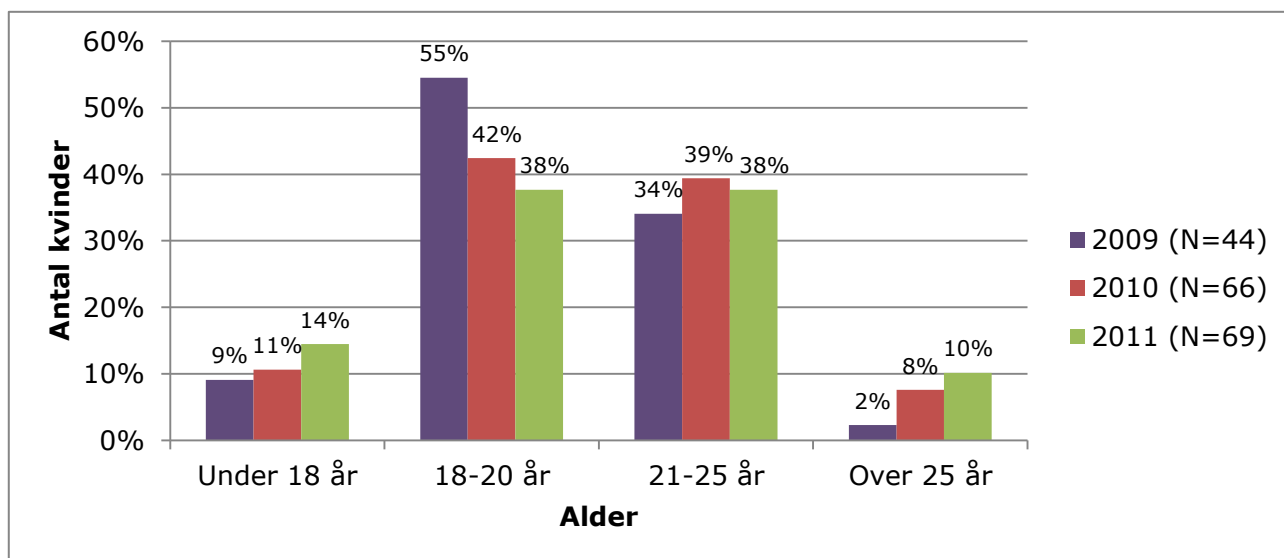
Vore interview med samarbejdspartnere - kommuner, LOKK, politi, psykologer og krisecentre – understreger således, at der er brug for et sikkert bosted som R.E.D. Som anført i evalueringen af R.E.D. fra 2008 eksisterer der ikke et lignende center i Danmark med samme højeste sikkerhedsniveau, hvilket understreges af, at en lang række kommuner fra hele landet har kvinder eller har haft kvinder på centret. I denne sammenhæng vurderes det fortsat, at R.E.D. er et langt mere sikkert bosted, sammenlignet med eksempelvis krisecentre.

I forhold til 2008-evalueringen er det yderligere Brøndum & Fliess' vurdering, at potentielle samarbejdspartners kendskab til R.E.D. har udviklet sig i positiv retning, således at der henvises (stadigt) flere kvinder – og i nogen grad par – til R.E.D. Behovet for og efterspørgslen efter R.E.D. er ud fra interviews med kommuner, politi og krisecentre således ikke til at tage fejl af.

Vore interview med medarbejdere og ledelse hos R.E.D. samt samarbejdspartnere har tydeliggjort en række forhold – opmærksomhedspunkter - omkring udvikling af målgruppe (herunder helt unge kvinder/piger samt single mænd), behov for supplerende lejlighed(er) samt om et R.E.D. på en yderligere lokalitet. Disse forhold gennemgås nærmere neden for.

For så vidt angår de kvindelige beboere er der de seneste år sket en stigning i såvel de helt unge kvinder/piger under 18 år (og kvinder over 25 år):

Figur 16 Indskrivninger i kvindeafdelingen

Der var i 2011 10 beboere under 18 år og 7 beboere over 25 år i kvindeafdelingen – i alt 17 beboere ud af i alt 69 beboere på R.E.D.s kvindeafdeling. I alt udgjorde disse beboere ca. 25 %.

Der er således sket en stigning i antallet af beboere, som ligger uden for den primære målgruppe. Baggrunden for, at der på R.E.D. er flere unge kvinder/piger under 18 år er bl.a., at et andet tilbud lukkede tilbage i 2008. R.E.D., som har en dispensation til de unge under 18 år, modtager disse unge kvinder i akutte tilfælde, idet der er særlige udfordringer forbundet med denne del af målgruppen. Udfordringerne omfatter problemstillinger i forhold til modenhed og empowerment generelt, set i forhold til R.E.D.s øvrige beboere. Endvidere viser det sig, at beboere under 18 år har sværere ved at overholde basale regler, herunder sikre, at sikkerhedsregler overholdes.

Såvel R.E.D.s ledelse som en række samarbejdspartnere er af den opfattelse, at R.E.D. som institution ikke er gearret til at håndtere udfordringerne med disse unge kvinder/piger, som ikke passer ind i forhold til de primære beboere på R.E.D.

En kommune udtrykker problemstillingen således:

”Vi vil nok tænke os om en ekstra gang i forhold til R.E.D., hvis vi får en sag med en ung kvinde under 18 år. R.E.D. tænker meget på fremtiden og vil have kvinderne videre. Dette er ikke en kritik af R.E.D. som sådan, mere et positivt fravalg i den forstand, at R.E.D. er meget professionel og tro mod sit grundlag.”

(Repræsentant fra en kommune)

Når kommuner alligevel har valgt at henvise til R.E.D. skyldes det blandt andet R.E.D.s pris-sætning af botilbuddet for disse kvinder/piger, idet prissætningen er en hel del lavere end al-ternativer, eksempelvis døgninstitutioner. Det er til evaluator oplyst, at prisen er 20.000 kr. om måneden på R.E.D., sammenlignet med et prisniveau på 70.000 andre steder.

Nedenstående case omhandler en ung kvinder under 18 år, som blandt andet fremhæver, hvordan beboerne under 18 år har færre beføjelser end de andre, hvilket hun er ærgerlig over. Navnet i casen er opdigtet.

Case 5. Susie

Susie er en 16-årig pige, som har været på R.E.D.s kvindeafdeling i 3 ½ måned. Hun løb hjemmefra og gemte sig i en kælder. Hun ringede til politiet, som bragte hende til et al-ment krisecenter, og efterfølgende kom hun videre til R.E.D. på opfordring af en sagsbe-handler.

Susie er på R.E.D. grundet hendes stedfar, som har givet udtryk for, at han vil slå hende ihjel, da familien ikke bryder sig om hendes kæreste. Hendes mor har også slået hende. Susie har mindre søskende, som hun har haft ansvaret for grundet meget ustabile famili-ære forhold. Hendes mor og stedfar truer endvidere med at skyde hendes kæreste.

Susie følger dagsprogrammet på R.E.D., men bryder sig ikke om det, da hun har meget at tænke på og derved træt. Om aftenen laver de bål i haven, ser film eller går ud at spise. Ifølge Susie er personalet ofte meget strikse, da *"de bliver mega sure, når man kommer bare ét minut for sent til morgenmaden. Så bliver vi straffet og skal lave morgenmad til dagen efter"*.

Susie giver udtryk for, at det er godt, at der er en anden under 18 år: *"Det er rigtigt rart, at der en anden på ens egen alder, da vi for eksempel ikke må gå ud, som vi vil"*. Det gi-ver et fællesskab, samhørighed og forståelse, da de har mindre beføjelser end dem over 18 år. *"For personalet er vi bare nogle små irriterende unger"*, beskriver hun.

Susie føler sig sikker og tryk på R.E.D., da der blandt andet er skudsikre vinduer i bygnin-gen.

Susie har kontakt til kæresten, som ved, at hun er i R.E.D.s nærområde. Hun har imidler-tid ingen kontakt til familien eller tidligere venner.

Et andet opmærksomhedspunkt vedrører udviklingen hen i mod, at R.E.D. generelt set modta-ger et stadigt stigende antal mere psykisk skrøbelige og "tungere" beboere. Manglende mulig-heder for empowerment hos disse beboere skaber en række udfordringer både i forhold til ak-tiviteter og undervisning, men også i forhold til den daglige gang i huset.

Opmærksomhedspunktet er, at denne udvikling betyder, at R.E.D. kommer i en situation, hvor der på den ene side indskrives beboere inden for målgruppen, men at disse beboere på den anden side er vanskelige at inkorporere i hverdagen på R.E.D. Brøndum & Fliess vurderer, at R.E.D. generelt kan håndtere disse beboere, men problemet – som såvel R.E.D. som andre krisecentre giver udtryk for - er, at den synlige mangel på empowerment hos denne gruppe af beboere gør, at de opholder sig i længere tid (i for lang tid) hos R.E.D. Hermed opstår der en risiko for, at beboerne påvirker øvrige beboere og den daglige gang negativt.

Som et tredje opmærksomhedspunkt har vore interviews med R.E.D. og især andre krisecentre tydeliggjort, at relevante henvendelser til R.E.D. ikke i alle tilfælde kan føre til indskrivninger. Dette kan være af rene kapacitetsmæssige grunde, idet samarbejdspartnere i flere tilfælde har oplevet, at der ikke har været plads på R.E.D. Dette gælder især for unge kvinder. Der er ikke tal på problemets omfang, men informanterne oplyser, at det med jævne mellemrum sker, at person, som under "normale" omstændigheder ville henvises til R.E.D. ikke bliver det, idet der ikke er plads på R.E.D.

"Jeg har oplevet at der ikke var plads på R.E.D. – og at en truet kvinde ikke kunne henvises til R.E.D. på grund af truslen fra hendes familie. Hun kom derfor på et krisecenter, selvom hun burde have været på R.E.D. Det er min opfattelse, at flere pladser på R.E.D. eller et ekstra R.E.D. et andet sted i landet ville være optimalt – jeg efterspørger det i hvert fald"

(Repræsentant fra et alment krisecenter)

Et afledt fjerde opmærksomhedspunkt vedrører en række nuværende beboere, som Brøndum & Fliess enten vurderer ikke at være sikkerhedsmæssigt truede eller at være uden for målgruppen. Grundlæggende er der som nævnt et markedsmæssigt behov for R.E.D.s ydelser vedrørende unge kvinder og par. På baggrund af gennemførte interview med beboerne på R.E.D. er det dog Brøndum & Fliess' opfattelse, at enkelte beboere på R.E.D. ikke vurderes at være sikkerhedsmæssigt truet eller udsatte, men bliver boende på R.E.D. i længere tid end der – formelt set - er behov for. Begrundelsen for, at enkelte beboere bor på R.E.D. længere end nødvendigt, er forskellig:

- For det første kan begrundelsen være, at der ikke fra handlekommunens side er et ønske om en alternativ placering, eksempelvis på en institution eller på et alment krisecenter
- For det andet kan begrundelsen være, at beboeren økonomisk har vanskeligere ved at overskue budgettet ved en alternativ bolig. R.E.D. har i betydelig grad fokus på problemstillingen, og presser også på i forhold til at få de beboere udkrevet, som R.E.D. vurderer, kan klare sig selv, men som af forskellige årsager ikke ønsker at flytte.

Begrundelsen for beboeres holdning kan i nogen tilfælde være, at R.E.D. giver tryghed, både socialt og økonomisk, og hvorfor så flytte?

I tillæg hertil kan det konstateres, at en række unge single mænd bor på R.E.D. Som nævnt har R.E.D. dispensation til de unge under 18 år, men disse unge mænd er i udgangspunktet ikke inden for R.E.D.s primære målgruppe – uagtet at R.E.D. og en række af samarbejdspartnere anerkender, at der 1) er et behov for botilbud til de unge single mænd og 2) at der samtidig ikke er et passende alternativ til disse unge mænd.

At der opholder sig beboere, der enten ikke vurderes at være sikkerhedsmæssigt udsatte eller ikke er i den primære målgruppe kan forekomme paradoksalt, når fx andre krisecentre har oplevet, at en potentiel beboer – inden for målgruppen – ikke kan indskrives på grund af mangel på plads.

Det skal bemærkes, at denne oplevelse sandsynligvis er baseret på enkeltstående tilfælde, idet fx nogle af de single mænd, der bor på R.E.D. netop er der på grund af, at der ikke eksisterer et andet tilbud.

5. Visitation, faglig udvikling og empowerment

I dette afsnit beskrives og vurderes det væsentligste indhold og de enkelte trin i R.E.D.s visitationsproces. Visitationsprocessen er den samme for unge kvinder som for par, hvorfor beskrivelsen er samlet for begge beboergrupper.

R.E.D.s rekrutteringsovervejelser samt det overordnede indhold i efter- og videreuddannelsen beskrives endvidere.

I afsnittet gennemgås visitationsprocessens enkelte elementer, herunder forberedelse, spørgeskema og visitationspapirer, ligesom beboernes vurdering af deres egen selvstændighed og personlige frihed inden opholdet hos R.E.D. - hvilket er en del af visitationsprocessen - belyses.

Herudover vurderes det, om processen er tilfredsstillende for de involverede parter samt hvad der eventuelt kan ændres ved processen.

5.1. Kriterier og emner

I henhold til R.E.D.s fokus på ydelser og målgruppe er det et centralt visitationskriterium, at de pågældende kvinder har modsat sig et tvangsægteskab, trusler om tvangsægteskab eller anden æresrelateret vold – og på den baggrund har brug for hjælp og omsorg.

“De personer vi henviser til R.E.D. er – oftest - truede på deres liv. Vi ved, at R.E.D. kan levere den sikkerhed der skal til, når en ung kvinde fx har modsat sig et tvangsægteskab og er gået op imod sin familie”
(Repræsentant fra en kommune)

Som det blev beskrevet i 2008-evalueringen af R.E.D. er det grundlæggende beboerens tarv, som er afgørende for, at beboeren bliver visiteret til R.E.D. Dette grundlæggende kriterium gælder også for par.

Den indledende proces hos R.E.D. omkring indskrivning er en (telefon)samtale med fx politi, kommunen, krisecentret eller LOKK, hvor den potentielle beboers situation og udgangspunkt drøftes. Der sker her en afklaring af, om personen er truet og sikkerhedsmæssigt udsat. Det er Brøndum & Fliess' vurdering, at denne indledende behovsafdækning er dækkende, og at den i alt overvejende grad resulterer i en efterfølgende visitationsproces med en person, som er reelt truet.

R.E.D. er siden sommeren 2011 begyndt at udfylde et visitationsspørgeskema i forbindelse med visitationssamtalerne. Visitationsspørgeskemaet bliver kun anvendt i forbindelse med indskrivningen af en beboer. I tilfælde med par udfyldes der ét skema per person, hvis begge personer er truede, under social kontrol eller lignende - ellers udfyldes skemaet kun af den part, der er truet.

Udover kvindens/parrets generelle tarv er emnerne ved visitationen den personlige frihed, selvstændighed samt forventninger til fremtiden:

Figur 17 Emner ved visitationen

Neden for gennemgås visitationsprocessens enkelte trin og elementer.

5.2. Visitationsproces

Visitationen gennemføres i udgangspunktet ved at direktøren, en socialrådgiver og evt. en pædagog vurderer, om kvinden/parret lever op til R.E.D.s kriterier for indskrivning. Hvis der ikke er mulighed for, at alle 3 medarbejdergrupper faglighed er involveret i visiteringen vil det som minimum være direktøren, som beslutter om kvinden/parret kan optages på R.E.D. Da R.E.D. har status som paragraf 109 institution, kan direktøren egenhændigt beslutte at indskrive en kvinde i R.E.D.

Det er således - som også beskrevet i 2008-evalueringen - R.E.D. selv, som udfører visiteringen uafhængigt af kommunerne - og efter visiteringen selv fastlægger, hvor lang tid kvinderne/parrene skal være tilknyttet R.E.D.

R.E.D. har i procedurehåndbogen nedfældet procedurerne for visitationsprocessen, som samlet består af en forberedelsesfase og en visitationsfase, hvor der (fra sommeren 2011) anvendes et spørgeskema.

For så vidt angår forberedelsen er der udarbejdet et papir, som de relevante medarbejdere skal anvende i klargøringen af en ny sag. Forberedelsespapiret indeholder aspekter vedrørende:

- Generelle oplysninger om R.E.D., herunder præsentation af medarbejdere og samarbejdspartnere
- Informationer om tavshedspligt
- Praktiske ting, herunder underskrifter på forskellige papirer
- Metoder
- Husregler
- Aktiviteter
- Sikkerhed, herunder nøgler og besøgsregler
- Udredning af problemstilling
- Fremtidige aftaler og foranstaltninger

Herudover aftales det, hvem af medarbejderne der tager referat af visitationssamtalen.

Det er Brøndum & Fliess' vurdering, at forberedelseskemaet, som anvendes af alle relevante medarbejdere hos R.E.D., er et passende og hensigtsmæssigt redskab, der er med til at sikre, at aftalerne er på plads inden samtalen og at man "kommer omkring" de relevante emner og oplysninger.

Til brug for den efterfølgende visitationssamtale har der i et års tid været anvendt et spørgeskema. En kvinde eller et par kan som udgangspunkt ikke flytte ind på R.E.D. uden forudgående visitationssamtale. I visitationssamtalen afklares grundlæggende om kvinden/parret er omfattet af de kriterier, der er beskrevet i R.E.D.s formålsparagraf. Herudover vurderes, om kvinden/parret kan profitere af et ophold på R.E.D. og evner at følge den struktur der er, ligesom kvinden/parret skal ønske at deltage og yde¹⁴ til det sociale fællesskab på centeret.

Spørgeskemaet til brug for visitationssamtalen rummer såvel praktiske, logistiske forhold samt forhold vedrørende personlig frihed, selvstændighed og fremtidsforventninger:

De mere praktiske aspekter, der gennemgås i løbet af visitationssamtaler vedrører:

- Stamdata, baggrund og økonomi
- Helbred
- Tidligere foranstaltninger og oplysninger om henviser
- Formulering af problemstillinger samt forslag til handleplan
- Øvrige retningslinjer, herunder samtykke vedrørende indhentning af oplysninger

R.E.D. bruger således visitationssamtalen som en form for "lære-en-person-at-kende"-samtale, hvor ovenstående gennemgås, hvor netværk drøftes og hvor truslen og faren vurderes: Hvori består truslen og hvem er vedkommende truet af? I forbindelse med visitationssamtalen tilbydes alle psykologhjælp.

¹⁴ R.E.D. oplyser, at kun en enkelt potentiel beboer ikke har kunnet acceptere R.E.D.s (hus)regler.

Det kan konstateres, at R.E.D.s visitationssamtaler kun i ganske få tilfælde munder ud i, at en person enten afvises eller ikke accepterer vilkårene på R.E.D. Brøndum & Fliess vurderer på den baggrund, at den indledende proces hos R.E.D. – (telefon)samtaler med fx politi eller LOKK, hvor den potentielle beboers situation og udgangspunkt drøftes – virker.

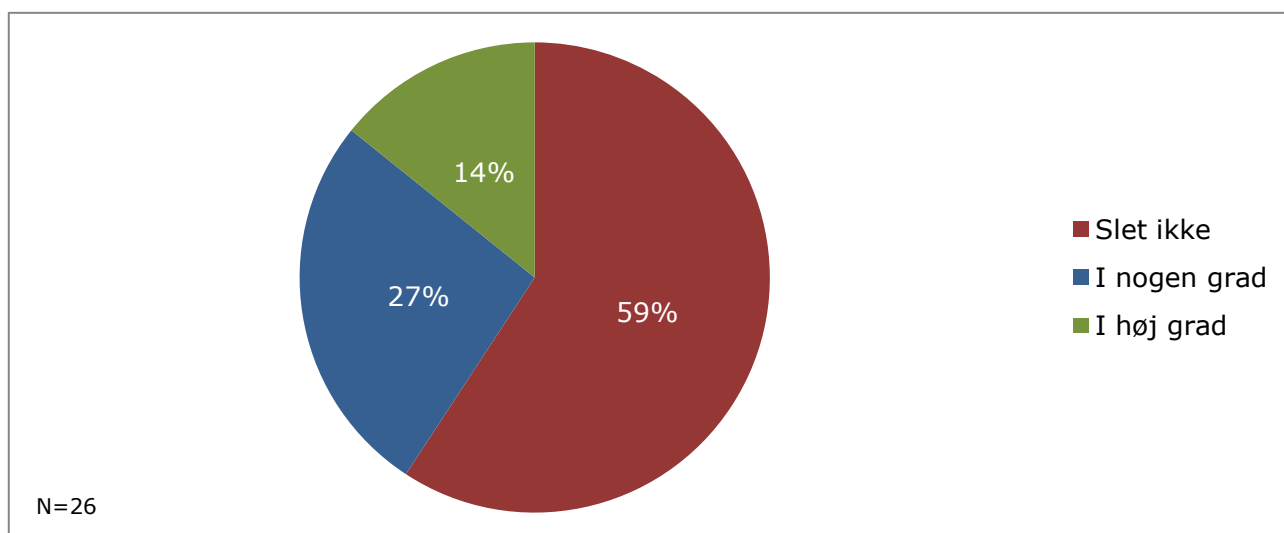
5.3. Empowerment ved indskrivning

Nedenfor beskrives beboernes personlige frihed og selvstændighed ved visitationen – såvel unge kvinder som par. Graden af personlig frihed samt selvstændighed er et udtryk for, i hvor høj grad beboerne er empowered, altså herre over egen tilværelse. Hos R.E.D. er der stort fokus på empowerment, herunder at beboerne skal lære at tage vare på dem selv og deres eget liv. Den pædagogiske metode med fokus på empowerment uddybes i afsnit 6.2.

Personlig frihed og selvstændighed ved visitationen – kvindeafdelingen

Figur 18 viser en samlet vurdering af beboernes personlige frihed ved visitationen. Beboerne bliver, jf. ovenstående figur 17, stillet ti spørgsmål angående deres personlige frihed. Den følgende figur er et "gennemsnit" af besvarelserne:

Figur 18 Beboernes personlige frihed ved visitationen - kvindeafdeling¹⁵

Svarkategorierne skal ses i forhold til nedenstående ti spørgsmål:

1. Bestemmer du selv valg af uddannelse/arbejde?
2. Kan du selv bestemme, om du vil bo i egen lejlighed?
3. Får du frihed til at gå efter at få dine ønsker/drømme opfyldt?
4. Er de begrænsninger som din familie sætter for dig rimelige?
5. Får du lov til at gå til fritidsaktiviteter efter eget valg?
6. Får du lov til at deltage i fester?

¹⁵ R.E.D. påbegyndte først at udfylde spørgeskema under visitationen primo juni 2011, derved det lave N. Spørgeskemaet bliver kun anvendt i forbindelse med indskrivningen af en beboer.

7. Får du lov til at have en kæreste?
8. Får du lov til at vælge din kæreste/ægtefælle selv?
9. Får du lov til selv at vælge dine venner?
10. Vælger du selv din påklædning?

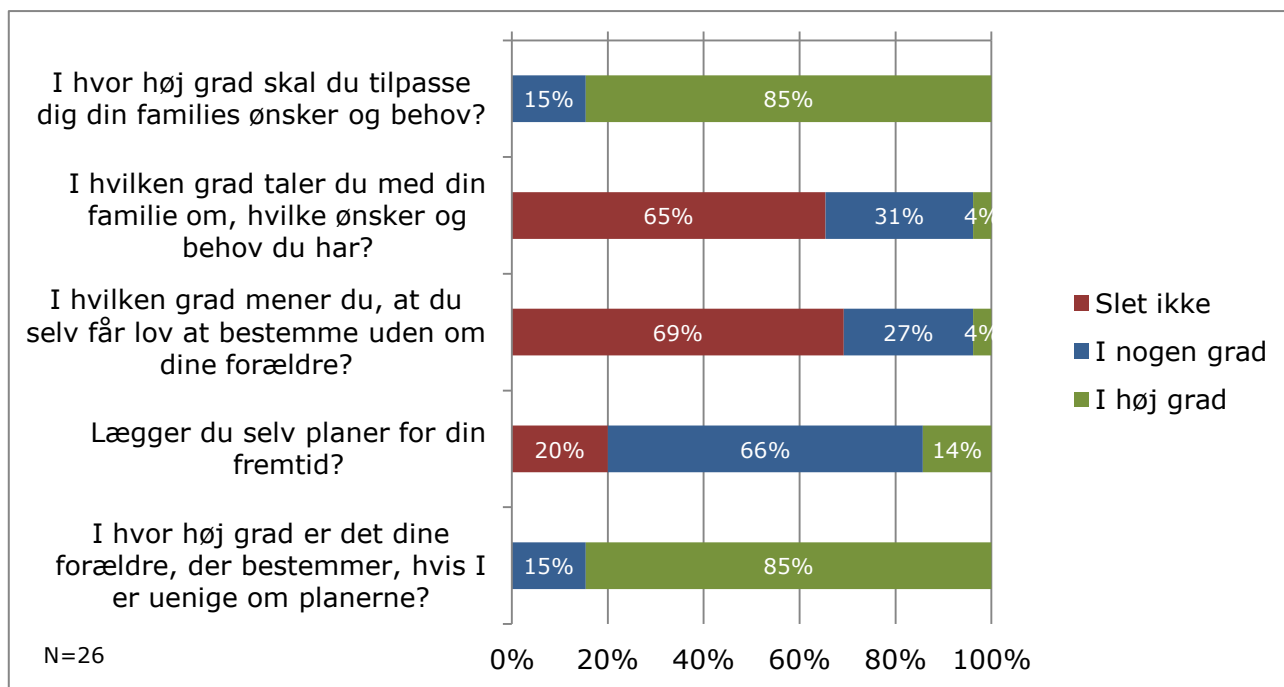
6 ud af 10 unge kvinder har således - samlet set - ingen nævneværdige former for personlig frihed. Samtidig er der 14 % af kvinderne (svarende til 3-4 ud af 26), der i høj grad har personlig frihed.

Betragtes de underliggende spørgsmål er der primært tre områder, hvor de unge kvinder svarer, at de slet ikke har frihedsgrader. Det vedrører deltagelse i fester, at have en kæreste og ikke mindst en vurdering af, at de begrænsninger, som ens familie sætter, slet ikke er rimelige.

På den anden side er der en række områder, hvor de adspurgte kvinder har større frihedsgrader: Valg af påklædning, valg af venner og selvbestemmelse af valg af uddannelse og/eller job.

De unge kvinders egen vurdering af selvstændighed fremgår af den efterfølgende figur:

Figur 19 Beboernes selvstændighed ved visitationen - kvindeafdelingen

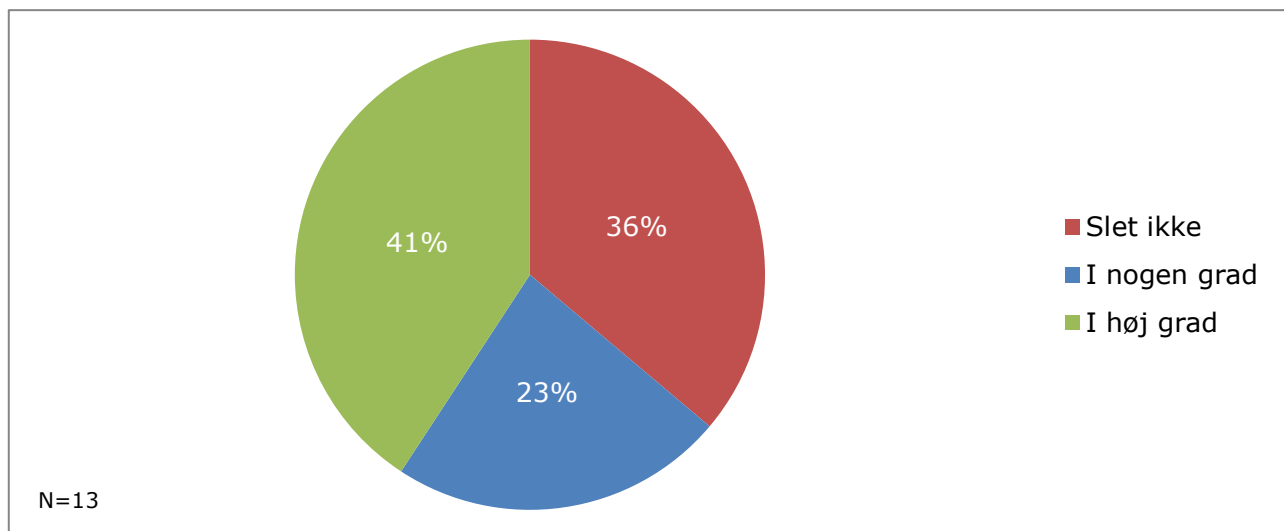

Der tegner sig et tydeligt billede i forhold til kvindernes vurdering af egen selvstændighed: En meget høj grad af tilpasning til familien, som man ikke taler med om ønsker og planer, men som i sidste ende bestemmer fremtidsplanerne. Kvinderne er med andre ord forholdsvis lidt selvstændige i forhold til at håndtere eget liv og fremtidsønsker.

Personlig frihed og selvstændighed ved visitationen – parafdelingen

Nedenstående figur viser et samlet billede af parrenes vurdering af personlig frihed ved visitationen. Beboerne bliver stillet samme spørgsmål som de unge kvinder:

Figur 20 Beboernes personlige frihed ved visitationen - parafdeling¹⁶

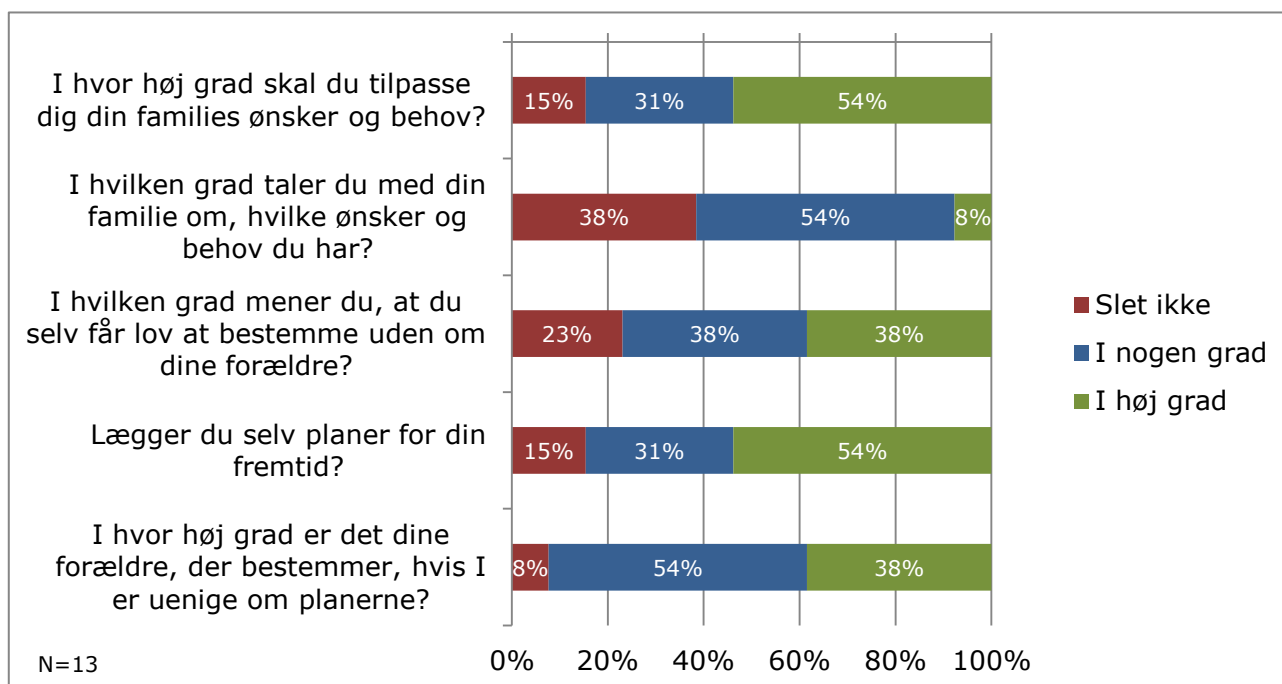

Figuren viser et "gennemsnit" af i alt 13 visitationer, hvorfor en samlet vurdering heraf skal tages med et vist forbehold. Det skal bemærkes, at mere en hver tredje adspurgte selv vurderer at have en forholdsvis høj grad af personlig frihed.

Parrenes vurdering af selvstændighed fremgår af den efterfølgende figur:

¹⁶ R.E.D. påbegyndte først at udfylde spørgeskema under visitationen primo juni 2011, derved det lave N. Spørgeskemaet bliver kun anvendt i forbindelse med indskrivningen af en beboer. I tilfælde med par udfyldes der ét skema per person i parret, hvis begge personer er truet, under social kontrol eller lignende, ellers udfyldes skemaet kun af den part, der er truet.

Figur 21 Beboernes selvstændighed ved visitationen - parafdelingen

I forhold til de unge kvinders vurdering af selvstændighed er parrenes vurderinger mindre entydige. Over halvdelen taler således regelmæssigt med familien om ønsker og behov, og 76 % mener, at de selv får lov til at bestemme uden om forældrene.

Opsummering

På baggrund af visitationssamtalernes output vedrørende beboernes vurdering af frihed og selvstændighed kan det konstateres, at

- Omkring 60 % af de unge kvinder samlet set ikke har nogen nævneværdige former for personlig frihed, mens det for parrenes vedkommende er i omegnen af hver tredje adspurgte.
- Kvinderne er forholdsvis lidt selvstændige i forhold til at håndtere eget liv og fremtidsønsker, mens over halvdelen af parrene i nogen grad eller i høj grad taler med familien om ønsker og behov, og flere end 3 ud af 4 af parrene mener, at de selv i nogen grad eller i høj grad får lov til at bestemme uden om forældrene.

I forlængelse af dette samt gennemgangen af behovet for R.E.D. i afsnit 4 kan det som et opmærksomhedspunkt konstateres, at 76 % af de adspurgte – og senere indskrevne - par (baseret på i alt 13 visitationer) i nogen eller høj grad vurderer, at de er i besiddelse af personlig frihed og personligt manøvrerum.

5.4. Vurdering af visitationsprocessen

Den samlede evaluering, herunder vore interview med medarbejdere og ledelse hos R.E.D. samt nuværende og tidligere beboere viser, at den samlede visitationsproces grundlæggende er tilfredsstillende for de involverede parter.

Brøndum & Fliess vurderer samlet set, at:

- Der er etableret en hensigtsmæssig indledende del af visitationsprocessen, hvor der ud fra (telefon)samtaler med politi, krisecentre eller LOKK sker en afklaring af, om den pågældende potentielle beboer er reelt truet (dog uagtet om personen er inden for målgruppen eller ej). Dette skaber et godt fundament for den efterfølgende del af processen, hvilket også indikeres ved at kun få personer afvises eller ikke accepterer vilkårene på R.E.D.
- R.E.D.s faste praksis med anvendelse af såvel forberedelseskemaer som visitations-spørgeskema er passende og hensigtsmæssig, idet det sikres, at man hurtigt og ensartet kommer omkring alle relevante forhold.

5.5. Rekruttering, efter- og videreuddannelse

I R.E.D.s rekruttering lægges vægt på både en relevant pædagogisk uddannelse samt erfaring med at arbejde med målgruppen, herunder erfaring fra krisecentre.

I konkrete, nyere rekrutteringer er der endvidere lagt vægt på at kunne rekruttere mandlige medarbejdere, som matcher det stigende antal mænd hos R.E.D. Aktuelt er der dog stadig hos R.E.D. udelukkende ansat kvindelige medarbejdere, idet faglige ansættelseskriterier vægtes højere end køn.

Der gennemføres efter- og videreuddannelse for alle medarbejdere (inklusive ledelse) mindst to gange årligt med bistand fra eksterne virksomheder. Det kan være private virksomheder såvel som medarbejdere ansat på uddannelsesinstitutioner.

I efter- og videreuddannelsen lægges der vægt på at gennemføre disse aktiviteter i samarbejde med både nære samarbejdspartnere (fx psykologer, der indgår i sagsforløb) samt fjernere samarbejdspartnere (fx medarbejdere fra professionshøjskoler), som R.E.D. ikke har et samarbejde med.

Efter- og videreuddannelsen fokuserer både på problemstillinger, som tager udgangspunkt i den enkelte beboer (sagssupervision), samt i bredere temaer. Af bredere temaer i efter- og videreuddannelsesforløbet er der fokuseret på udvikling af R.E.D.' mere generelle pædagogiske metoder og pædagogiske selvforståelse.

6. Pædagogisk metode

6.1. Introduktion

I dette afsnit analyseres den pædagogiske metode, som praktiseres i R.E.D. Med udgangspunkt i beskrivelsen af baggrunden for beboernes søgning til R.E.D. diskuteres den pædagogiske metode - som foldes ud på R.E.D. - med henblik på at indfri behov hos kvinderne/parrene. Følgende problemstillinger indgår i analysen gennem separate afsnit:

- De daglige aktiviteter sættes ind i et pædagogisk perspektiv
- Det beskrives, hvordan den pædagogiske metode lægger op til, at beboerne aktivt bliver inddraget med henblik på læring og selvstændighed
- De pædagogiske fordele/ulemper ved "flere tilbud i huset" vurderes (dvs. tilbud både kvinder og par)
- Den pædagogiske metode holdes op i forhold til evaluators observationer på to tilfældige dage på R.E.D., hvor evaluator havde en funktion som "flue på væggen"
- Det diskuteres, hvordan ydelserne psykologhjælp og konfliktmægling supplerer den pædagogiske metode, og der slutes af med en diskussion af
- Brugen af individuelle handleplaner som dokumentation og udviklingsredskab

Afsnittet fokuserer samlet på kvindeafdelingen og parafdelingen, da den pædagogiske metode i al væsentlighed er fælles for de to afdelinger.

6.2. Den pædagogiske metode

Den gennemgående begrundelse for, at kvinder/par er på R.E.D. er som anført, at de har et akut behov for øget sikkerhed, da de fysisk og/eller psykisk er truet af deres nære netværk, typisk deres nærmeste familie. Baggrunden for visitation til R.E.D. er således en latent trussel over for kvinder/par, som R.E.D. kan håndtere ved at give kvinderne/par tryghed, så der er sikkerhed for, at truslen ikke eksekveres.

I takt med at kvindernes/pars situation bliver stabil, tager det mere strukturerede pædagogiske arbejde over. Målet bag det strukturerede pædagogiske arbejde er at øge både selvstændighed hos beboerne og styrke beboernes empowerment, så de eksempelvis bliver bedre til at håndtere konflikter og kriser i eget liv. Målet er endvidere at sikre, at beboerne bliver udfarende i forhold til at sætte rammerne for deres liv, herunder at konkretisere deres uddannelses- og jobønsker.

Empowerment opfattes af R.E.D. som en kontinuerlig proces, hvor det satses på at opbygge beboernes selvtillid ud fra "de små skridts pædagogik". Målet er at yde "hjælp til selvhjælp", idet pædagogikken prioriterer at skabe forandring ved at sætte ord og begreber på det, som beboerne ønsker at ændre.

Der lægges fra R.E.D.s side vægt på, at magtrelationerne mellem beboeren, familien og øvrigt netværk bliver italesat og bliver genstand for refleksion. Gennem R.E.D.s empowermenttilgang er det intentionen, at beboeren bliver bevidst om magtrelationerne, og om hvordan de skal brydes, så beboeren får et selvstændigt liv efter egen vilje. En vigtig del af empowerment er således, at pædagogikken stimulerer beboeren til at gennemgå en proces, hvor kvinden/parret bliver "empowered".

I arbejdet med empowerment opstår der dilemmaer, som R.E.D. må forhandle eller handle sig ud fra. Dette sker særligt i de tilfælde, hvor medarbejderne ikke er enige med beboernes valg: Eksempelvis i forhold til at kvinden ønsker at tage hjem til familien, eller i forhold til det liv, som beboeren ønsker at leve samtidig med, at man bor på R.E.D. Uenigheden kan bistå i en forskellig vurdering af sikkerhedsrisikoen ved at færdes frit i bestemte områder og miljøer, eller ikke at ville overholde aftaler om, hvornår man er tilbage på R.E.D. I disse tilfælde er det en balance i pædagogikken mellem at sige fra og samtidig støtte op om beboeren i de valg, som beboeren gør sig. Et centralt element ved empowerment på R.E.D. er således anerkendelse og respekt som grundfundament, og dermed optræder et dilemma, hvis medarbejderen er uenig med de valg og beslutninger, som beboeren har truffet.

Når der på R.E.D. fokuseres på empowerment, er det således for at sikre, at kvinden/parret bliver afklaret om, hvordan dels livet skal udforme sig uden for R.E.D., dels hvordan relationen skal være langsigtet til det nærmeste (familiære) netværk: Er der basis for forståelse, evt. forsoning, eller vil et brud på både kort og/eller lang sigt være den bedste løsning? Når en begyndende afklaring tegner sig, vil der ud fra den givne situation tages stilling til, om der skal etableres mægling, og hvornår denne mægling i givet fald skal gennemføres. Selve mæglingsfunktionen gennemføres i LOKK-regi.

Opsummerende fremgår af ovenstående, at empowerment hos kvinder/par samlet set har som mål, at beboerne styrker egen selvtillid og motivation for at komme videre i eget liv. Kvinder/par skal nå en klarere erkendelse af, hvem man er, og hvad man vil uddannelses- og jobmæssigt. Den pædagogiske metode skal således lægge op til at stimulere en stadig mere udfoldet refleksion over eget liv og egne fremtidige muligheder.

Denne refleksion kan typisk munde ud i overvejelser om at lære – eksempelvis:

- Lære at danne venskaber gennem social forståelse
- Lære at bede om hjælp, og at dette ikke er udtryk for et nederlag, eller skal opfattes negativt
- Lære at begå sig i det danske samfund
- Lære at tage del i demokratiske processer
- Lære at sætte mål for sig selv
- Lære at reflektere over egne værdier – og herunder blive bevidst om hvad der skal til for at skifte fra et liv som barn og til et voksentilværelse

Læringsudviklingen munder tillige ud i en række mere konkrete færdigheder:

- Styling af egen privatøkonomi
- Hvordan skaffer kvinden/parret sig en bolig, og hvad vil det sige at have egen bolig (der etableres boligtræning)?
- Hvordan udføres madlavning – i samarbejde med andre, og hvordan afvikles madlavningen med de forskellige roller og samspil?
- Hvordan indgår man i det daglige sociale fællesskab?
- Hvad har den enkelte ret og pligt til?

Når medarbejderne beskriver den pædagogiske metode lægges der således i betydelig grad vægt på, at pædagogikken skal udvikle relationer. Som eksempel på et konkret tiltag til denne udvikling er kontaktpersonordningen ved R.E.D. Praksis er, at den af medarbejderne, som beboeren møder først, også er den medarbejder, som bliver kontaktperson. Den centrale forståelse bag relationsskabelse er, at der ikke pr. automatik "laves" en relation gennem dialogen, men at man skaber den via pædagogikken. Endvidere anerkender R.E.D., at ikke alle fungerer sammen, og beboerne kan vælge anden kontaktperson, hvis de vil.

I forbindelse med relationsskabelse er det centralt, at beboerne møder en "troværdig voksen" uden at pædagogen indtager en forælderrolle. R.E.D. lægger vægt på, at det er vigtigt at vise tillid og anerkende beboerne, selv om man er uenig med beboerne. Det er i forlængelse heraf væsentligt i pædagogikken at sikre, at selv om medarbejderne måtte adfærdskorrigere beboerne, er medarbejderne stadig væk en synlig samarbejdspartner dagen efter. Det er herunder centralt, at beboerne anerkendes som personer, men at det samtidig er en del af kulturen, at adfærd kan italesættes som uacceptabel.

Opsummerende kan det konstateres, at den pædagogiske metodes konkrete bidrag til at hjælpe beboerne på R.E.D., herunder evne til at håndtere beboernes konfliktsituation, har som mål at selvstændiggøre kvinder/par med henblik på at sikre, at de kan skabe sig en egen tilværelse, evt. baseret på et mere permanent brud med familien.

Ifølge evalueringen af R.E.D. fra 2008 anvendtes på daværende tidspunkt flere forskellige pædagogiske indgange: Relationspædagogik, anerkendende pædagogik, konsekvenspædagogik og adfærdskorrigerende pædagogik. Ifølge medarbejderne er der i dag en højere grad af fælles faglig referenceramme bag pædagogikken, uden at dette nødvendigvis kan dokumenteres nærmere.

Der lægges i dag vægt på en pædagogik, der fremmer relationer og som baserer sig på en anerkendende pædagogisk tilgang. Hermed skaber pædagogikken grundlaget for at udvikle relationen mellem beboeren og pædagogen. Samtidig giver medarbejderne udtryk for, at de pædagogiske tilgange i nogen udstrækning anvendes individuelt, alt efter hvem man er som medarbejder, og alt efter hvilken beboer, der er tale om. Dette betragtes ikke som problematisk, da det er hensigtsmæssigt, at medarbejderne hos R.E.D. udtrykker "en pædagogik i sig selv".

Det er en fordel, finder medarbejderne, at man som medarbejder kan bruge sig selv og egne erfaringer, hvilket naturligvis sker inden for nogle definerede rammer. Synspunktet kan et langt stykke af vejen være rigtigt, men omvendt er det stadig et opmærksomhedspunkt at sikre faglig sparring i det pædagogiske arbejde, herunder faglig supervision med henblik på at udvikle pædagogikken til stadighed. Denne faglige sparring omfatter også, at individuelle forskelle i den pædagogiske tilgang bliver udfordret. Især i de tilfælde, hvor psykologisk betingede problemstillinger indgår, er det vigtigt, at der sker en faglig sparring og supervision. I de tilfælde, hvor beboerne er psykisk udsatte er det centralt, at pædagogikken og psykologien inddrages. Det er centralt, at der er et tæt samarbejde mellem den psykologiske indsats og den faglige pædagogiske indsats.

Pædagogikken på R.E.D. kræver tydelighed og nærvær, autencitet, menneskelig styrke og bredde (medarbejderne på R.E.D. er forskellige), personlighed, engagement og professionel nærhed. Et vigtigt aspekt i forståelsen af den pædagogiske metode hos R.E.D. er det forhold, at medarbejderne internt i gruppen finder, at der hersker betydelig respekt for hinandens faglighed og tilgang. Selv om medarbejderne er forskellige, fungerer medarbejderne efter eget udsagn som team, hvilket i væsentlig grad skyldes, at medarbejderne respekterer hinanden både personligt og fagligt.

Den pædagogiske metode skal endvidere forstås i lyset af, at det opleves som fagligt og personligt krævende at være medarbejder hos R.E.D. Alle beboeres baggrund og problemer er umiddelbart nærværende – og samtidig komplekse, dvs. der foreligger ikke umiddelbart en enkel løsning hverken på kort eller langt sigt. Samtidig er det også både personligt og fagligt udviklende for medarbejderne at være en del af processen med at få et menneske til at spire og udvikle sig. Opfattelsen er, at konsekvensen af den anvendte pædagogiske metode er, at der ikke eksisterer nogen mellemvej som medarbejder: Enten er man nærværende eller også vanskeliggøres den tætte relation til beboerne, som er nødvendig.

6.3. Aktiviteterne i et pædagogisk perspektiv

Det fremhæves af medarbejderne, at det er en stor forandring, at R.E.D. har fået vågne nattevagter. Denne organisatoriske forandring skaber grundlag for en pædagogik, som bygger på kontinuitet i relationsdannelsen, en struktureret sammenhængende dialog og etablering af en fortrolighed, som kan folde sig ud med det samme efter behov. Det skaber en større tryghed for beboerne, da de således altid har en medarbejder at kunne gå til, også selv om det er midt om natten.

Tilgangen i R.E.D. er, at krop og psyke hænger sammen, hvorfor der er stort fokus på den fysiske aktivitet. Oprindeligt startede aktiviteterne fortrinsvist ved at blive tilrettelagt ud fra medarbejdernes kompetencer. Nu er det nærmere, at det først fastsættes, hvilke aktiviteter beboerne skal lave og derefter, hvilken medarbejder, der skal udføre den. Der er i følge medarbejderne tilmed en sammenhæng i aktiviteterne, og de bliver ikke bare til på tilfældig basis. Der er ikke noget med, "at man plejer...".

Aktiviteterne bliver planlagt for seks uger ad gangen, og på kontoret hænger der en struktureret oversigt over periodens aktiviteter. Desuden er der på kontoret ophængt en liste over emnegrupper til aktiviteter, hvor medarbejderne kan tilføje gode idéer til aktiviteter. Der bliver udnævnt en tovholder i en gruppe på omkring tre medarbejdere til hvert aktivitetsforslag.

Der sker en løbende erfaringsopsamling om aktiviteterne, og om hvordan beboerne indgår i disse. Det sker formaliseret gennem døgnrapporter og personalemøder. På denne måde er der skabt en relativt velstruktureret proces, hvor der sker en systematisk læring af erfaringerne. Tilmed understøttes denne proces af, at medarbejderne generelt er reflekterende. Praksis er dermed blevet mere systematisk funderet, og der sker en god opfølgning, eksempelvis gennem referater.

Aktiviteterne prioriterer også i høj grad at inddrage beboerne. Dette sker formaliseret på husmøderne og gennem ad hoc samtaler.

Både medarbejderne, beboerne og kommunerne giver udtryk for, at en del af beboerne har nogle komplekse sociale og psykologiske problemstillinger. Dette betyder, at der er behov for mange samtaler med beboerne, og mange samtaler om beboerne i teamet. Til stadighed fokuseres på, hvordan der kan følges op i forhold til den enkelte beboer.

Med henblik på at udvikle pædagogikken er der løbende supervision som en struktureret aktivitet. Der gennemføres supervision i form af både sags- og personsupervision. Der er dog primært tale om sagsupervision, som R.E.D. modtager fra ekstern supervisor.

Tilmed prioriteres de mere komplekse relationer til beboerne ved, at der anvendes ekstra ressourcer, fx i forbindelse med sommerhustur, eller ved at tilknytte psykologer, som har samtaler med beboerne, gennem bredere undervisningsseancer.

Som anført i beskrivelsen af den pædagogiske metode lægges der vægt på at relationsopbygge. Dette sker blandt andet ved, at der i samtalen med beboeren sættes fokus på dennes eller parrets livshistorie. Beboerne får lejlighed til at tale om fortiden, som mange af dem ellers mest har lyst til at glemme. I forlængelse heraf opfordres beboerne ofte til at gennemføre psykologiske samtaler, som formidles via LOKK. Det kan dog være en udfordring at få beboerne til at se værdien af at tale om fortiden og de problemer, som den har skabt.

I tilfælde af regelbrud vil der normalt etableres dialog om det med henblik på at undgå flere tilfælde – og i graverende eller talrige tilfælde tillige at drøfte dette med beboeren i en mere formel samtale. Medarbejderne opfatter ikke, at de er konfliktsky i forhold til at påtale regelbrud, men derimod konsekvente i disse sammenhænge. Det er forskelligt fra situation til situation, hvordan der reageres, alt efter hvor slemt regelbruddet er. Der er ikke procedurer pr. automatik. I stedet vurderes regelbrud individuelt for situationen.

Planlagte aktiviteter kan aflyses, eksempelvis hvis en beboer har behov for det på grund af psykiske problemer. I sådanne tilfælde kan beboerne få lov til ikke at deltage i aktiviteterne.

6.4. To tilfældige dage på R.E.D.

I de foregående afsnit er analysen primært baseret på information og vurderinger fra medarbejderne, beboerne og kommunerne.

Dette afsnit skildrer to tilfældige dage på R.E.D., hvor evaluator medvirkede som en "flue på væggen". Evaluator deltog fra morgenmaden og til efter aftensmaden den ene dag og fra morgenmad til eftermiddagsaktiviteterne den anden dag.

Vi har valgt at præsentere vore umiddelbare iagttagelser. En vurdering af iagttagelserne, set i forhold til den pædagogiske metode, som er diskuteret i afsnittene oven for, gennemføres i opsummeringen.

En tilfældig dag på R.E.D.

8.30-9.05: Morgenmad. Beboerne og medarbejderne spiser sammen. Én kommer ca. 5 min. for sent, hvilket ikke påtales.

Der bliver ikke talt meget. Evaluator præsenterer sig selv. Det lader ikke til, at beboerne er informeret om, at vi er til stede. En medarbejder fortæller, hvilken aktivitet der skal være i dag: Det er "Grønt køkken". Det beskrives, hvilke retter, der skal laves. Det bliver ikke forklaret, at det er grønt køkken eller hvorfor. Beboerne virker neutrale og ikke engagerede.

Primært én beboer taler under morgenmaden. Hun er lige kommet tilbage på parafdelingen med sin mand. En anden ser meget trist ud. Medarbejderen fortæller evaluator, at der bliver lavet planer for 6 uger af gangen. Denne plan hænger på kontoret, og er kun for personalet. Beboerne får at vide aftenen inden, hvad de skal lave dagen efter.

9.05-9.20: Oprydning. Der bliver ryddet af efter morgenmaden. Alle hjælper til. Derefter gør folk sig klar til gåturen.

9.20-9.55: Gåtur. Gåturen er rundt om marken. Beboerne går i små grupper af 2-3 personer; 2 af kvinderne går alene. Medarbejderen går op til én af kvinderne, der går alene, som lader til ikke at have det så godt (hende der så trist ud under morgenmaden).

Tre kvinder taler indbyrdes om deres mareridt i løbet af natten. De synes, det er hårdt at være på R.E.D., da de ikke må gå ud grundet sikkerhed. Den ene fortæller, at det er godt, at man kan tale med andre med de samme problemer, men at det også kan være hårdt at høre de andres historier – så tænker man også på sin egen historie.

10.05-10.10: Planlægning. To medarbejdere planlægger dagens program – hvem der skal bage med hvem osv. Det er tillige disse to medarbejdere, som indgår i dagens aktiviteter. Tre medarbejdere sidder på kontoret.

10.10-10.20: Briefing. Medarbejderne fortæller beboerne, hvad de skal lave. Igen virker kvinderne ikke specielt engagerede. Der bliver ikke italesat et læringsaspekt. Eksempelvis forklares det ikke, hvad der menes med "Grønt køkken", eller hvorfor der fokuseres på det.

En af kvinderne kommer for sent til briefing, og hun får at vide, at det ikke er smart, at hun kommer for sent, da de nu har givet info om dagens aktivitet.

10.20-12.30: Madlavning. Beboerne får ansvaret for hver deres ret. De er delt op i to grupper, da de ikke alle sammen kan være i ét køkken. Derfor går én af grupperne over i parafdelingen. Medarbejderne hjælper til.

Der bliver primært talt om maden, og hvordan tingene skal laves. Ellers bliver der ikke talt meget. Lederen kommer ud i køkkenet, og ser hvordan det går og taler lidt med beboerne.

Senere, da medarbejderen forlader køkkenet, bliver der talt om én, der er "løs på tråden".

Der kommer en kvinde hjem fra skole. Hun hilser ikke, da hun går forbi køkkenet.

Beboerne bliver rost meget i forbindelse med deres madlavning.

Der kommer en kvinde ind, som har fået tøj osv. hjemmefra. Hun fortæller en anden, at hun primært har fået ting, hun ikke bruger samt to breve fra familien. Hun vil gerne ned og være alene på værelset. To andre kvinder taler om hende angående, at det er synd for hende. Hun skal være på R.E.D. i flere uger mere, hvilket hun er ked af. Én af de andre kvinder siger: "Bare det ikke bliver sådan med mig – så flygter jeg herfra".

Engang imellem ringer det på døren, og der lyder en ekstrem høj ringelyd i fællesrummet. Pludselig går alarmerne også i gang, men det er normalt, da der ikke skal meget til. Eksempelvis må man ikke stikke hovedet ud af vinduet.

En mand kommer hjem fra skole. Medarbejderen spørger til hans dag, og hvad han har lært i skolen. Medarbejderen virker dog lidt ukoncentreret, da hun står og roder med maden.

Der er en meget afslappet stemning under madlavningen. Til sidst kommer og går beboerne, som de vil, når de er færdige med deres egen ret. Mens maden er i ovnen er næsten alle beboerne på deres værelser.

To kvinder taler om den tredjedes breve og hendes problemer, og at det er synd for hende, at hendes familie har givet hende en masse tøj, som hun ikke kan bruge.

Medarbejderen er på et tidspunkt væk, og en kvinde bliver lidt fortvivlet angående tiden på bollerne. Medarbejderen sidder sammen med kvinden, som er ked af det (hende med brevene og det forkerte tøj): "så må man slippe, hvad man har i hænderne".

Medarbejderen føler sig til sidst lidt alene i køkkenet, men hun henter ikke kvinderne, som er gået ned på deres værelser. Den sidste halve time er hun alene med én kvinde i køkkenet. Der er ingen, der opholder sig i fællesrummet, og i et stykke tid sidder jeg helt alene derinde – også køkkenet er tomt.

Medarbejderen får en kvinde til at stoppe sin telefonsamtale, da de jo er i gang med noget i køkkenet. Derefter går hun ned og henter de andre kvinder. Der sker ikke noget, mens de venter på, at maden bliver færdig.

Kvinden, der er ked af det, har været til møde med kommunen. Hun er meget oprørt, og det fylder en del hos de andre også (de taler en del om det).

Lige før frokosten er næsten alle beboerne i fællesrummet, og der bliver talt en del indbyrdes (fx om mandens skole og den mad, de andre har lavet).

12.30-13.00 Frokost. Inden frokosten fortæller medarbejderen, hvad hun har tænkt sig at lave med beboerne efter frokost, nemlig massage.

Medarbejderne præsenterer maden. Det var meningen, at kvinderne skulle præsentere deres egen ret, men de første kan ikke rigtig huske, hvad de har lavet, og medarbejderne tager derfor over. Der bliver talt en del under frokosten, både personalet og beboerne. Måske var de bare trætte i morges.

Til slut taler medarbejderen med kvinden, som er ked af det, og nogle af de andre beboere kommer med gode råd om, hvad kvinden nu skal gøre. Familien savner kvinden. De andre råder kvinden til at blive på R.E.D.

Under maden får en medarbejder en sms fra en tidligere beboer, som hun læser op. Kvinden ville bare dele sin glæde over, at hun skal have en datter.

13.00-13.10: Oprydning. Efter frokost bliver der ryddet op efter maden – alle hjælper til.

13.10-13.30: Efter pause. Der er efter frokost en kort pause. Der kommer en ny kvinde med to fra kommunen. Hun skal visiteres for at blive indskrevet på R.E.D. De får først lidt frokost. Kvinden er under 18 år og stille (senere får evaluator at vide, at hun via kommunen er blevet tvangsbragt på R.E.D., da faren ikke ville være med til det). Der er ikke nogen fælles aktivitet lige efter frokost. Manden, som lige er kommet hjem fra skole, sidder som den eneste i fællesrummet og ser tv.

13.30-14.10: Massage. Beboerne bliver delt op i to hold, som skal skiftes til at give hinanden massage (de er 5 i alt plus de to medarbejdere). Øvelsen går ud på at bruge sine sanser, og beboerne skal til sidst gætte, hvem der har masseret hvem. Beboerne var ikke meget engagerede i starten og grinede meget under massagen.

14.10-14.30: Klar til eftermiddagskage. Der gøres klar til eftermiddagskage, som blev lavet tidligere på dagen.

14.30-15.10: Eftermiddagskage. Der blev snakket en del, især om beboernes problemer. Eksempelvis hvordan det er som indvandrer kvinde kontra indvandrermand og ophold på psykiatrisk afdeling, hvilket flere har erfaring med.

15.10-15.40: Overleveringsmøde (personalet). Dagsholdet fortæller aftenholdet, hvad der er sket i løbet af dagen: Ny kvinde og dagsaktivitet. Derudover tales der om generelle ting om beboerne, eksempelvis diskuteres det, om et nyt par må opholde sig i singleafdelingen efter aktiviteterne. Det er ikke helt klart for personalet, og de må derfor spørge ledelsen senere.

15.40-16.15: Fri. Beboerne har fået fri efter eftermiddagskagen. En gruppe på 4 sidder i fællesrummet og snakker, en anden gruppe på 4 er i "fitnessrummet" og snakker. Resten er på deres værelser.

16.15-17.05: Husmøde. Husmødet er rykket frem fra kl. 20.00, da alle er til stede og en medarbejder gerne vil hjem, da hun har mødt før tid. Emnerne på husmødet er:

- 1) Beboerne skriver sig ind i kalenderen angående madlavning,
- 2) Husk ro på gangen efter kl. 22.00, lad være at smække døren,
- 3) Mad, pak det ind og dato på,
- 4) Sluk lyset efter jer,
- 5) Brandalarm, Husk at være opmærksom,
- 6) Hvem handler de næste 14 dage,
- 7) Blankt felt (bliver til mødet udfyldt med et punkt fra beboerne, dette om en fælles hyttetur væk fra R.E.D.),
- 8) Sikkerheden,
- 9) Evt. problem angående betaling bliver taget op, da en kvinde har den opfattelse, at hun har fået noget andet at vide, end hun blev opkrævet.

Husmødets struktur følger ovenstående emnepunkter. Beboerne er lidt langsomme til at skrive sig ind i kalenderen i forbindelse med madlavningsplanlægningen. Derudover forløber husmødet stille og roligt uden nogle større diskussioner andet end ved utilfredsheden i forbindelse med punkt 9.

17.05-18.30: Fri. 3 beboere ser tv i fællesrummet. En del er på deres værelser, nogle sammen. Et par er på deres værelse. Nogle er i rygerummet og nogle går i bad.

18.30-18.50: Aftensmad. Der bliver ikke talt meget under maden. Det lader til, at det enten er få kvinder, eller personalet, der sætter gang i samtalen. Der bliver talt lidt om pengeproblemet igen, og det bliver diskuteret, hvad de betaler på parafdelingen. De to medarbejdere ved det ikke.

Der er stor tvivl om, hvorvidt der er aktiviteter dagen efter, da det er Grundlovsdag. Dette ved medarbejderne ikke. I samtalen generelt i huset fokuseres der meget på, hvilken etnisk baggrund beboerne har. Eksempelvis er kvinderne meget interesserede i, hvor den nye kvinde kommer fra.

18.50-19.00: Oprydning. Der bliver ryddet af bordet. 2 kvinder bliver siddende og taler - den ene den nye kvinde. De taler om den nye kvindes familie og deres begges barndom. De har begge været meget aggressive og den nye kvinde fortæller, hvordan hun har brækket benet på en kvinde engang.

19.00-19.30: Fri. De fleste går tilbage på deres værelser, nogle går ud. Ingen bliver i fællesrummet. En medarbejder fortæller, at beboerne nok først kommer i fællesrummet senere på aftenen. Men at mange vælger at tage ud eller gå i haven om aftenen i sommerperioden.

En anden tilfældig dag på R.E.D.

8.20-8.30 Morgen. Lederen på R.E.D. viser evaluator en liste med emnegrupper til dagsaktiviteter, som hænger på kontoret. Det er en liste, som personalet kan skrive sig på, når de får en god idé til en dagsaktivitet – 1 tovholder og ca. 2 andre medarbejdere pr. aktivitet. Lederen forklarer, at idéen med "grønt løkken" (aktiviteten fra sidste gang) er, at kvinderne skal lære at lave noget andet mad, da de altid laver det samme.

De kommer til at være mange i dag (3 på kontoret, 3 til beboerne), siger hun, da én af medarbejderne skal med en kvinde fra udslusningslejligheden til læge. Normalt er de 4 på kontoret, men i dag har én af dem fri.

8.30-9.00 Morgenmad. Kun tre kvinder er klar 8.30. De andre kommer mellem 8.30-8.40. Ingen påtale.

Det er primært personalet, der snakker, samt én kvinde. Der er en del af kvinderne, der ser meget trætte ud. En medarbejder fortæller, at de skal se film i dag – "Ørkenens blomst" – og at de efter den skal svare på spørgsmål angående filmen. Til eftermiddag skal de lave afspænding.

De skal gå tur kl. 9.10., siger medarbejderen. To af kvinderne får lov til at blive i huset – én fordi hun har allergi og én, som har det dårligt. Medarbejderne prøver, at få dem med, men kvinderne vil meget gerne slippe.

9.10-9.50 Gåtur. Vi bliver lidt forsinket, da de sidste lige skal gøre sig klar. 2 kvinder kører med lederen i Bilka. En medarbejder bliver og venter på en kvinde, som lige skal gøre sig færdig. Gruppen, som går, er derfor 4 kvinder og 1 medarbejder.

2 kvinder går sammen foran. Medarbejderen, som går med, taler med en kvinde om forskellen mellem R.E.D. og et alment krisecenter. Kvinden forklarer forskellene med eksempelvis ingen børn på R.E.D., man får alias på R.E.D., og der er aktiviteter hos R.E.D. Hun foretrækker R.E.D.

Den sidste kvinde går ved siden af og hører musik. Medarbejderen spørger senere ind til, hvordan det går med kvindens sprog (hun skal vist til et andet land at bo).

Tilbage i huset fortæller medarbejderen, at aktiviteten starter kl. 10.00.

10.00-12.20 Film. Medarbejderen forklarer kort om filmen, som handler om en somalisk kvinde, der flygter fra tvangsægteskab, og hendes barndom i bushen og liv i London. Derefter gennemgår hun de spørgsmål, som kvinderne skal svare på efter filmen. Nogle af kvinderne spørger ind til spørgsmålene, eksempelvis hvad betyder "eksistens"? En kvinde ligger og sover på bordet, men ellers virker kvinderne rimelig interesserede. Der er i alt 6 kvinder og 2 medarbejdere.

Filmen sættes i gang, og kvinderne, som har været på indkøb, kommer ind og deltager. En kvinde sms'er, en anden ser ud til allerede at være begyndt på at svare på spørgsmålene. Kvinden, der ligger og sover på bordet, sætter sig op i kort tid men lægger sig igen – hun ser meget træt ud. Medarbejderen siger, at hun skal gå ud, dog ikke særligt insisterende, og kvinden bliver. Hun har ikke sovet hele natten.

En anden medarbejder kommer ind og henter en af kvinderne. En kvinde kommer ind – hun har ikke været med før nu. Kvinderne taler lidt sammen under filmen. Dette er kun om filmen, ellers er der stille.

Kvinden, som sms'er en del, forlader rummet. Hun kommer tilbage ca. 15. min. efter. Medarbejderen siger, at hun skal stoppe med at sms'e, men hun har åbenbart set filmen før.

Medarbejderen stopper filmen for en rygepause, og siger, at de skal være tilbage efter maksimalt 10 minutter. Hun spørger ind til en kvinde, som ikke har det godt. De går en tur og snakker.

Efter pausen deltager kvinden, som havde det dårligt pga. allergi. Kvinden, der tidligere blev hentet af en anden medarbejder, kommer forbi og siger farvel, da hun skal forlade R.E.D. Kvinderne siger farvel, og en kvinde siger, at hvis hun kommer i problemer, skal hun bare ringe til R.E.D.

Hende, der indtil videre har sovet på bordet, har fået fri. En kvinde forlader rummet – kommer tilbage 10 min. efter.

En af kvinderne forlader rummet, da der kommer en voldsom scene i filmen (omskæring af en lille kvinde). Hun kommer tilbage efter scenen. Scenen berører dem alle.

Kvinderne synes, det var en god film. Evaluator spørger en medarbejder, om nogle af kvinderne på R.E.D. er omskåret. Hun fortæller, at en af de deltagende kvinder er.

12.20-13.15 Frokost. Man tager selv noget mad ude i køkkenet – rugbrødsmadder eller rester fra aftensmaden. Kvinderne kommer forskudt. De har fået fri i næsten en time, og de får lov til selv at administrere tiden.

Under frokosten bliver der talt lidt om filmen. Igen taler medarbejderne mest, men der er kun 3 kvinder, da resten først spiser senere. En medarbejder fortæller evaluator, at kvinderne har store problemer med at sove, hvilket påvirker dagsaktiviteterne, da de så er trætte. En af kvinderne siger til en medarbejder, at hun ikke vil være med til afspænding, da hun har prøvet det før, hvor hun blev ked af det. Det er fint med medarbejderen.

Medarbejderen fortæller evaluator, at man skal vise kvinderne noget, som påvirker dem, da de ellers ikke hører efter.

13.15-14.45 Spørgsmål og afspænding. Medarbejderens spørgsmål til filmen bliver gennemgået. Næsten alle kvinderne er deltagende – nogle mere end andre. De svarer ligefrem i munden på hinanden. Medarbejderen supplerer med ekstra viden i forbindelse med spørgsmålene. Man behøver ikke række hånden op – de fleste svarer bare. Det er nogle ret alvorlige spørgsmål angående tvangsægteskab, voldtægt, omskæring af kvinder, hovedrollens kamp for eksistens og kvinders frihed.

En kvinde sms'er – medarbejderen beder hende stoppe, hvilken hun gør. Der er ro, når medarbejderen taler.

Det diskuteres, om kvinder nogle gange selv lægger op til en voldtægt ved eksempelvis at være for udfordrende klædt på. Det er en medarbejder, der starter denne diskussion. Der er lidt uenighed om dette. Derudover diskuteres det, om hotlines (hos eks. LOKK) er brugbare eller ej.

Kvinderne stiller også opklarende spørgsmål angående filmen, som er baseret på en virkelig historie. Medarbejderen har læst bogen, og kan uddybe handlingen. Flere af dem vil gerne læse bogen, da den er mere uddybende. Kvinderne er meget engagerede - især i snakken om omskæring af kvinder. Filmen har klart gjort et indtryk på dem.

Alarmen går i gang, men der er ikke noget galt.

Ved spørgsmålet angående kvindelig frihed fortæller kvinderne historier om deres egne familier. Ud af 7 kvinder, er især 3 meget aktive. Det diskuteres, hvordan fremtiden ser ud for kvindernes frihed rundt omkring i verden.

Efter timen er der en kort pause på et kvarter fra 14.00-14.15. En medarbejder tjekker, om alle er kommet tilbage efter pausen via en liste, hun har skrevet kvindernes navne på.

Den anden medarbejder starter en afspændings-cd, og kvinderne lægger sig ned. Alle er stille, og nogle falder i søvn.

Bagefter er de fleste ret trætte. Nogen synes, det var kedeligt, andre faldt bare i søvn. Medarbejderen siger, at de kan låne cd'en om aftenen, hvis de ikke kan sove.

Den ene medarbejder siger til den anden, at selv om flere af kvinderne synes, det var kedeligt, fik cd'en dem til at slappe af, hvilket de har behov for. Kvinderne får fri 14.45.

6.5. Interessenters vurdering af tilbud til kvinder og par

Generelt finder både medarbejderne, politiet og kommunerne, at det er en styrke, at R.E.D. har et tilbud både til kvinder og til par. Enkelte kvinder og par er lidt usikre på, inden for hvilke rammer de må have kontakt til beboere på den afdeling, som de ikke selv bor på.

Fra øvrige interessenter, herunder kommuner, er det også rejst som et tema, at det forhold, at der er mænd på "kvindeafdelingen" indebærer nogle udfordringer i forhold til at få gruppen af beboere på kvindeafdelingen til at fungere. Der er dog ikke rejst kritik af, at R.E.D. ikke kan håndtere denne problemstilling, men det er rejst som et opmærksomhedspunkt i forhold til, at R.E.D. offentligt opererer med en "kvindeafdeling" og en "parafdeling", og så samtidig har en del enlige mandlige beboere, som bor på "kvindeafdelingen".

I forhold til nyskabelsen med en parafdeling, supplerende kvindeafdelingen, er meldingen fra interessenterne entydig: Det anerkendes fra kommunernes og krisecentrenes side og bekræftes af medarbejderne, at den mulighed at have to afdelinger sikrer både en større bredde fagligt og en specialisering i huset. Der er således sikret en fleksibilitet ved at flytte medarbejdere mellem de to enheder, som både økonomisk og faglig er nyttig. Endvidere opereres som anført med samme pædagogiske tilgang og principper for relationsopbygning på tværs af de to afdelinger.

De to afdelinger har tilmed muliggjort, at de administrative udgifter relativt set er faldet. Der er dermed sket en effektivisering, som kommer kerneydelsen til gavn. Herunder er der én leder og én souschef, frem for to af hver, hvilket bidrager til at sikre, at ressourcerne kanaliseres over i kerneydelsen.

6.6. Eksterne samarbejdspartnere

Efter behov trækkes på psykologbistand til kvinder/par. Alle beboere tilbydes som anført psykologbistand. Formelt sker det typisk ved, at R.E.D. beder LOKK om at finde en psykolog. Beboeren får typisk en bevilling på 10 timer. Der er mere tale om samtaler end behandling. Hvis der er behov for flere end 10 timer ansøges der om dette.

Udsagn fra psykologer understreger, at der er et godt samarbejde mellem psykologer og R.E.D. Det betragtes af nogle af psykologerne som en styrke, at de er eksterne og derfor kan indgå i en ekstern samtale med beboerne, uden at blive betragtet som en del af medarbejderne.

Det fremgår af vore interview med både psykologer og kommuner, at de finder, at en del af beboerne er sårbare og har betydelige psykiske udfordringer. Tilmed er det indtrykket hos nogle interessenter, at denne sårbarhed er øget gennem årene. Det fremhæves således, at kvinderne i R.E.D.s første år fremstod mere robuste og stærke, end det er indtrykket aktuelt. Dette billede fra de første år har således ændret sig, idet der i tillæg til de trusler, som beboerne er udsat for, tilmed eksisterer en række psykiske problemer, som R.E.D. skal tackle. Det er derfor vigtigt, at R.E.D. kan tilbyde psykologsamtaler til alle beboere.

Det er fremhævet fra psykologsiden, at man gerne vil tættere på pædagogerne ved mere formaliserede forløb og/eller hyppigere møder med henblik på at drøfte beboernes udfordringer. Dette kan eksempelvis gøres på behandlingskonferencer, hvor både pædagoger, socialrådgivere og psykologer kan gå dialog om den enkelte beboers udfordringer. Nogle psykologer kunne godt se et potentiale i at komme tættere på R.E.D.s pædagogiske aktiviteter.

Det fremhæves endvidere, at da psykologbistanden er fremtrædende i forhold til en del af beboerne kunne det være nærliggende at gøre psykologbistanden til en del af ydelsen, som kommunerne kommer til at betale for.

Konfliktmægling gennemføres i regi af LOKK. Det virker hensigtsmæssigt, at denne mægling sker ved anvendelse af professionelle mediatorer, frem for at det er R.E.D. egne medarbejdere. R.E.D.s medarbejdere varetager beboernes interesser, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt, at de påtager sig en medierende rolle i forhold til kvinden/parret og dennes familie. Derfor er både medarbejdere og kommuner enige i, at mægling fortsat bør være en ydelse, som gennemføres i eksternt regi.

6.7. Individuelle behandlingsplaner

De individuelle behandlingsplaner er et standarddokument, der anvendes til at fremme og dokumentere progressionen i beboernes situation. De anvendes alene til intern brug, og sendes ikke til kommunerne.

Arbejdet med behandlingsplanerne er styrket i R.E.D. set i forhold til 2008. Behandlingsplanerne har følgende struktur:

- Der eksisterer indledningsvist et kortfattet punkt, som beskriver baggrunden for beboerens ophold på centeret
- Herefter følger en beskrivelse af familie, netværk, helbred (både fysisk og psykisk), uddannelse, arbejdsmarked og økonomi
- Identifikation af foranstaltninger i regi af R.E.D. versus foranstaltninger ved handlekommune
- Mål på kort sigt – internt og eksternt
- Mål på langt sigt – internt og eksternt
- Opfølgning (denne er kronologisk med angivelse af dato, og er den del af behandlingsplanerne, som er mest omfattende)
- Underskrift fra beboer og R.E.D.

Desuden anvendes en delbehandlingsplan, hvor beboeren tager stilling til en række udsagn:

- Hvordan har du det på R.E.D.?
- Er der noget du ønsker at udvikle, blive bedre til?
- Hvad tænker du om din arbejdsplads/uddannelsesinstitution?
- Hvordan går det med din økonomi?
- Sikrer du dig, at du får den hjælp du har brug for?
- Hvad har du lært på R.E.D.?
- Hvad er dine ønsker for fremtiden?
- Andet

Beboerens besvarelse af spørgsmålene anvendes på udviklingsmøderne, hvor en medarbejder og beboeren deltager. Der refereres skriftligt fra udviklingsmødet i forhold til både beboerens og medarbejderens vurdering, idet medarbejderen er ansvarlig for referatet. Endvidere udfylder medarbejderen et kommentarfelt vedrørende den pædagogiske vurdering/handling. Udviklingsmødet opererer med følgende områder: Socialt, psykisk, fysisk, praktisk og arbejde – og flugter dermed med opbygningen i behandlingsplanerne. Referatet fra udviklingsmødet indarbejdes følgelig i opfølgningen.

På baggrund af evaluators gennemlæsning af fem anonymiserede behandlingsplaner, anonymiserede referater af udviklingsmøder og anonymiseret udfyldelse fra beboernes side af delbehandlingsplaner er det dokumenteret, at arbejdet med behandlingsplaner er professionaliseret og udbygget væsentligt set i forhold til R.E.D.s første år. Gennem specielt læsning af opfølgningen er det tydeligt, at det prioriteres at følge op på beboernes udvikling og aktiviteter.

Hertil kommer socialjournalerne, som udfyldes af de medarbejdere, som har været på vagt. Der rapporteres ikke hver dag i socialjournalerne, men kun når der har været begivenheder eller aktiviteter, som kræver en opfølgning – fx at der er arrangeret mægling via LOKK, eller at en beboer har haft problemer med det. Socialjournalen bruges således til at "holde snor" i beboerens udvikling.

Væsentlige dele af behandlingsplanerne fungerer meget fint: Der gives en præcis beskrivelse af baggrunden for beboerens ophold i centeret og efterfølgende en præciserende beskrivelse af familie, netværk, helbred (både fysisk og psykisk), uddannelse, arbejdsmarked og økonomi. Der er dog nogen forskel på, hvor mange detaljer, der indgår i beskrivelsen, hvilket formentlig hænger sammen med, hvor mange oplysninger beboeren giver. Behandlingsplanopfølgningen med en kronologisk angivelse af dato for teksten er den mest omfattende del i alle fem behandlingsplaner.

Identifikation af foranstaltninger i regi af R.E.D. og handlekommune samt opfølgning på behandlingsplanen er derimod enten ikke udfyldt i de fem behandlingsplaner – eller sparsomt udfyldt. Det samme gælder for formuleringen af mål på kort og langt sigt, underskrift og opfølgning på handleplan, som er kortfattet udfyldt eller ikke udfyldt. Som et opmærksomhedspunkt anbefales derfor at overveje, at det i alle behandlingsplaner fremgår tydeligt, hvad de korte og langsigtede mål er for beboeren.

På den baggrund er det et opmærksomhedspunkt, hvordan de fremadrettede elementer i behandlingsplanerne, i særdeleshed formulering af mål på det korte og lange sigt, kan opprioriteres. Det er endvidere et opmærksomhedspunkt, hvordan handlekommunen knyttes tættere i forhold til behandlingsplanerne, ligesom det er centralt at sikre, at beboeren udtrykker et ejerskab til behandlingsplanen.

6.8. Pædagogiske metoder – set i forhold til observationsdagene

Ved en sammenstilling af pædagogikken på R.E.D. med de to observationsdage viser der sig en række opmærksomhedspunkter.

For det første er der meget stor forskel på beboernes engagement på de to dage. På den første dag (projekt dagen med grøn mad) er engagementet ikke nær så stort som på dag 2 i vore observationsstudier (den dag, hvor der vises film). Dette skyldes blandt andet, at emnet for filmen af beboerne opleves som mere vedkommende for beboerne, sammenlignet med grøn mad-projekt dagen.

Den store forskel i engagement hænger måske også sammen med, at grøn mad-projektet med fordel kan styrkes pædagogisk ved både at italesætte tydeligere formål og proceslæring ved projektet. Ideen bag grøn mad-projektet opfatter evaluatoren som god: Beboerne skal samarbejde om et fælles projekt – madlavning - og endvidere skal de prøve nogle nye retter, som tilmed har en grøn filosofi indbygget i sig. Der er således flere læringslag, der kan tages fat på: Både samarbejde, brug af bæredygtige råvarer samt det at prøve nye retter frem for at fastholde de kendte retter. Hertil kommer, at en samfundsmæssig målsætning om bæredygtighed eventuelt kan italesættes. Ærgerligt er det derfor, at denne læring ikke følges op, og at projektet i stedet fremstår lidt uforløst.

Den manglende samarbejdsevne og -vilje blandt beboerne, set i forhold til projektet, kunne også med fordel italesættes gennem en intern evaluering i gruppen: Medarbejderne kunne spørge om, hvad beboerne fik ud af grøn mad-projektet? Hvad lærte I? Eller mere direkte: Kunne I se, hvad projektet viser om samarbejde og om en grøn dagsorden? Hvordan oplevede I jeres tilgang til formiddagen? Var samarbejdet godt hele vejen?

Ved etablering af et "innovativt læringsrum" som grøn mad-projektet potentialet indeholder, åbnes der op for nogle dialoger mellem medarbejdere og beboere, som ellers er svære at tage på det abstrakte plan, idet eventuelle barrierer forsvinder. I stedet fokuseres der tilsyneladende for meget på, at maden skal "stå på bordet kl. 12.00".

Det er interessant, at R.E.D. gennem dagsaktiviteterne giver plads til, at beboerne kan tale indbyrdes om deres problemer. Det kan være ustruktureret under grøn mad-projektet, eller struktureret på 2. dagen for vor observation, hvor der vises en film om en kvinde, der bliver omskåret. Eventuelt kunne beboerne i højere grad opdeles i mindre grupper, hvilket kunne muliggøre, at der skabes en højere grad af intimitet.

Det påtales generelt ikke (eller i mild uforpligtende form) over for beboerne, at de kommer for sent eller ikke er så aktive. I grøn mad-aktiviteten medfører dette, at medarbejderne overtager det praktiske. Denne overtagelse af det praktiske betyder, at der i mindre grad sker en inddragelse, og at kvinderne i mindre grad tager et medansvar for, at maden står på bordet. Dette er et opmærksomhedspunkt i forhold til, hvordan det fremmes at beboerne tager ansvar for eget liv. Empowerment i pædagogikken går netop ud på at signalere og fremme, at man som ung selv skal tage et ansvar, og ikke lader medarbejderne tage over. Der kan også læres af, at maden ikke står på bordet kl. 12.00.

Denne overtagelse af opgaver kommer også til udtryk gennem et andet eksempel, hvor én af beboerne oplever, at R.E.D. ikke gør nok i forhold til bolig. Det er en hårfin balance mellem støtte og fremme af en kultur, som bygger på, at det er egne individuelle initiativer og ikke medarbejderne, som løser beboernes problemer. Afgørende er derfor i alle aktiviteter at sikre både inddragelse og ejerskab; beboerne skal gøres (med)ansvarlige.

Begge observationsdage vidner om, at beboerne har meget stor opmærksomhed på hinandens ve og vel. Dette er en styrke ved pædagogikken og kulturen på centeret. R.E.D. er en meget omsorgsfuld institution, og denne ånd overgår naturligvis også til beboerne. Fundamentalt set er den betydelige omsorg en styrke, når det indtænkes, hvor svære vilkår beboerne kommer fra. På den anden side er det vigtigt, at denne styrke ikke "kammer over" og bliver en svaghed; det må således ikke blive resultatet, at beboerne får en følelse af, at de har så svær en situation, at dette i sig selv betyder, at det er i orden at slå op af banen – og "trække sig tilbage til værelserne". Afgørende er, at pædagogikken tilrettelægges således, at beboerne er ude af værelserne; de skal være til stede for egen og for fællesskabets skyld.

Begge observationsdage dokumenterer, at beboerne er under et betydeligt pres. Den pædagogiske tilgang hos R.E.D. med fokus på empowerment og en dialogbaseret, anerkendende tilgang med henblik på at give beboerne en tro på, at der skal blive herre i eget liv, er således bekræftet. De skitserede opmærksomhedspunkter vidner samtidig om, at det er en krævende faglig opgave at arbejde med beboerne – og at refleksion og forandring til stadighed er påkrævet.

Dialog og evaluering med beboerne om de enkelte aktiviteter kunne med fordel overvejes med henblik på direkte at italesætte, hvorfor aktiviteterne gennemføres. Dette kunne formentlig styrke beboernes engagement. Endvidere er der behov for internt blandt medarbejderne at udvide deres evalueringer af aktiviteterne.

7. Opfølgning på beboerne, når de forlader R.E.D.

Dette afsnit kortlægger kvindernes og parrenes status ved fraflytning, udskrivningssted (egen bolig, hjem til familien osv.) samt valg af efterværn. Der fokuseres på, i hvilken grad beboerne via opholdet hos R.E.D. opnår en større selvstændighed og empowerment.

7.1. Opfølgning på tidligere beboere fra kvindeafdelingen

For at beboerne kan leve et selvstændigt, positivt liv efter opholdet hos R.E.D. er det væsentlig, at de enten er i job eller tager en uddannelse. Job eller uddannelse fortæller noget om, i hvor høj grad beboerne kan forsørge sig selv, hvilket højst sandsynligt også har en betydelig indflydelse på deres livskvalitet.

I figur 22 ses det, hvilken status beboerne har ved fraflytningen fra kvindeafdelingen. Det fremgår, at omkring halvdelen af beboerne er på kontanthjælp eller anden offentlig ydelse. Kun 41 % af beboerne er enten i arbejde eller under uddannelse, når de forlader R.E.D. Hertil skal det imidlertid bemærkes, at en del af beboerne må opgive job eller den uddannelse, de er i gang med at tage, når de bliver indskrevet på R.E.D., grundet deres sikkerhed. Endvidere er en del af beboerne hos R.E.D. i relativ kort tid, hvorfor disse beboere ikke kan nå at indlede et nyt uddannelsesforløb eller komme i job.

Figur 22 illustrerer dog samtidig en presserende problemstilling om, at det langt fra er alle beboerne, som når at opnå en uafhængig økonomisk status inden de forlader R.E.D.s kvindeafdeling, opgjort for perioden 2007-2011. Et positivt forløb efter opholdet på R.E.D. er følgelig afgørende for, at beboerne kan skabe sig en selvstændig tilværelse.

I perioden 2009-2011 er der dog sket en ændring i kvindernes økonomiske status: 32 % er på kontanthjælp, 31 % er under uddannelse og 16 % er i arbejde. Andelen af kvinder på kontanthjælp efter deres ophold på R.E.D. er således faldet, mens andelen af kvinder under uddannelse er steget, sammenlignet med den samlede periode fra 2007-2011.

De fleste af de nuværende beboere har høje ambitioner for deres fremtidige erhvervstilknytning. Dette kommer frem i vore interview med beboerne, hvilket nedenstående eksempler tilmed viser:

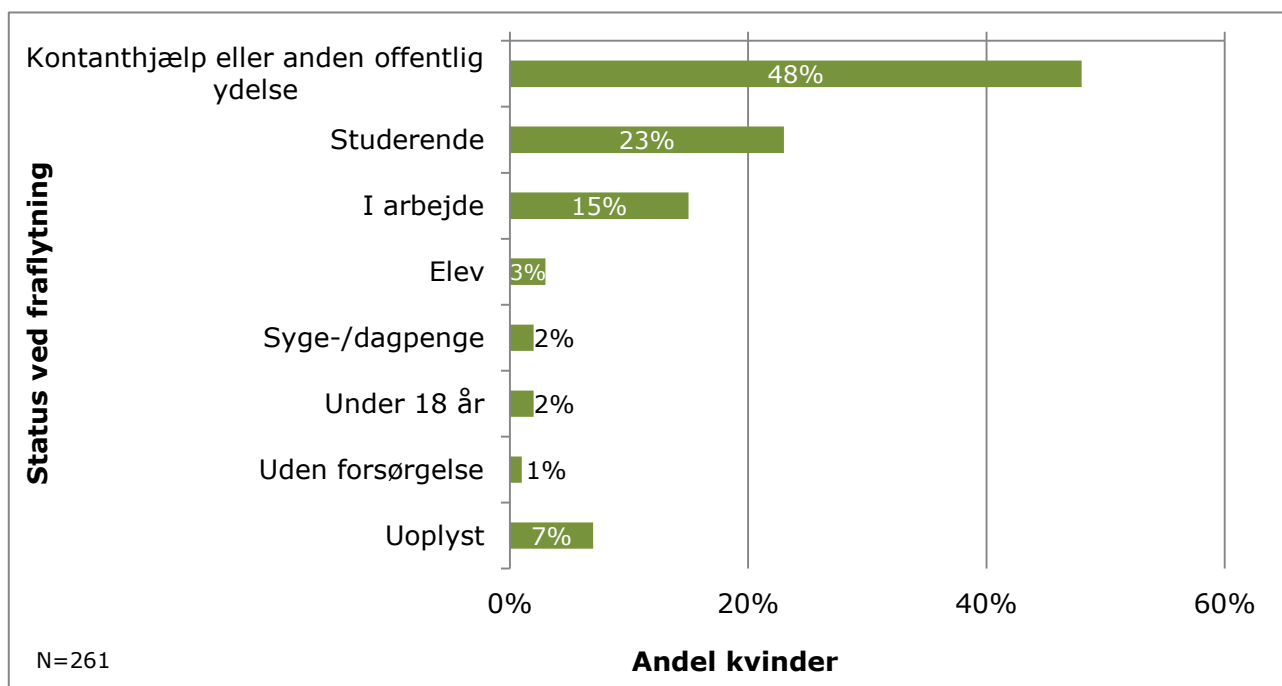
"Jeg vil gerne færdiggøre gymnasiet og så videre på universitetet. Jeg vil gerne uddanne mig til børneadvokat, fordi jeg gerne vil hjælpe andre i min situation"

(Nuværende beboer på kvindeafdelingen)

"Jeg vil gerne uddanne mig til læge eller politibetjent"

(Nuværende beboer på kvindeafdelingen)

Figur 22 Status ved fraflytning – kvindeafdelingen¹⁷, år 2007-2011

Nedenstående case beskriver, hvordan det er gået en beboer, som tidligere har boet på R.E.D. Beskrivelsen er baseret på dele af et længere interview med kvinden. Navnet er i lighed med praksis i forbindelse med de øvrige cases opdigtet.

Case 6. Sara

Sara kom til R.E.D. i 2011 og boede på kvindeafdelingen i 1 måned. Hun fik kontakt til R.E.D. igennem en betjent, som hun kendte, der henviste hende til LOKK, og som derefter henviste hende videre til R.E.D.

Sara synes, at der både var positive og negative ting ved at bo på R.E.D. Det var positivt at have et sted at være, og hun synes, at medarbejdere var søde. Derudover fortæller hun: *"Det var godt med andre, der kunne sætte sig ind i ens situation"*. Imidlertid var det negativt, at man blev deprimeret af at høre på de andres historier, forklarer Sara.

Tiden på R.E.D. har betydet meget for Sara: *"Det har givet et skub til det rigtige. Det har givet et skub videre i livet"*. R.E.D. hjalp hende med praktiske ting og tog sig af hende, når hun var psykisk nede, fortæller hun. Sara havde dog gerne været foruden betalingen for kosten, da hun i forvejen havde en del økonomiske problemer: *"Man vil jo også gerne have nogle penge til at kunne pleje sig selv"*.

Sara har kontakt med én af medarbejderne på R.E.D. hver eller hver anden måned. Det er både hende selv og medarbejderen, der tager kontakt. Denne kontakt betyder meget for Sara.

I dag er Sara gift og på barsel, så tiden går primært med at passe barn. Hun har kontakt til familien igen, hvilket hun selv har sørget for. I fremtiden vil hun gerne være fælckredder, og hun er allerede i gang med en uddannelse som social- og sundhedsassistent.

¹⁷ R.E.D. har ikke data angående status ved fraflytning på alle kvinder, der har forladt R.E.D. i perioden 2007-2011, da nogle forlader R.E.D. uden at informere personalet herom, og enkelte er blevet bortvist.

Når man spørger de tidligere beboere på kvindeafdelingen om, hvad opholdet hos R.E.D. har betydet for dem, svarer de typisk:

"Jeg fik meget støtte. Der var altid nogen omkring én. Jeg følte mig meget tryk og jeg havde et godt forhold til personalet. De [personalet] sørgede for, at man passede på sig selv"

(Tidligere beboer på kvindeafdelingen)

"Jeg fik meget hjælp til de praktiske ting som at gøre rent og lave mad. Og så hjalp de (personalet) mig med at få oprettet en bankkonto"

(Tidligere beboer på kvindeafdelingen)

"Det [opholdet hos R.E.D.] har betydet meget. Det har givet mit et skub til det rigtige, til at komme videre i livet. Jeg fik hjælp til det praktiske og de psykiske problemer"

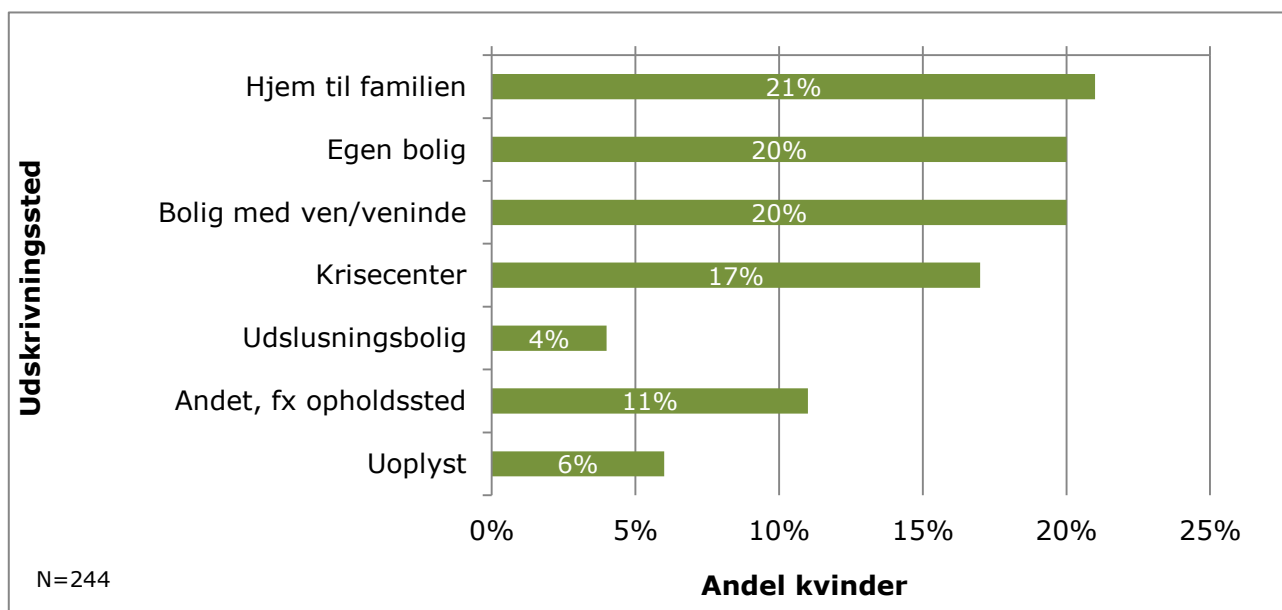
(Tidligere beboer på kvindeafdelingen)

Ud over beboernes erhvervsmæssige tilhørsforhold er beboernes boligforhold en væsentlig parameter, når man skal vurdere i hvor høj grad, beboerne kan klare sig på egen hånd efter R.E.D. I figur 23 nedenfor er det angivet, hvor beboerne flytter hen efter deres ophold på kvindeafdelingen. Hvis kvinderne flytter ud i egen bolig eller i bolig med en ven/veninde, indikerer dette en høj grad af selvstændighed og empowerment.

I figuren ses det, at blot 40 % af beboerne på kvindeafdelingen lader til at kunne klare sig selv på egen hånd efter opholdet hos R.E.D., da de enten flytter i egen bolig eller sammen med en ven/veninde.

21 % af beboerne flytter tilbage til familien, og 17 % flytter på alment krisecenter. Dette indikerer en lavere grad af empowerment, og at beboerne ikke er klar til at leve et selvstændigt liv. Dog er der i nogle tilfælde tale om, at familien har accepteret kvindens selvstændige ønsker. I nogle tilfælde kan det forhold, at kvinden flytter tilbage til familien således ikke udlægges som et udtryk for, at kvinden har opgivet at følge egne ønsker. I andre tilfælde er det dog et udtryk for, at kvinden har opgivet sin selvstændighed og har accepteret at indordne sig i familien.

Figur 23 Udskrivningssted efter ophold på kvindeafdelingen¹⁸, år 2005-2011

Ved fraflytningen får beboerne et tilbud om efterværn, hvilket er en aftale om, hvor stor en del af kontakt der skal være mellem beboeren og R.E.D. efter beboerens fraflytning. R.E.D. har udviklet tre basispakker, som er afhængige af, om beboeren flytter i egen bolig tæt på R.E.D., flytter i egen bolig langt fra R.E.D., eller om beboeren flytter tilbage til familien. Basispakkerne bestemmer, hvor ofte R.E.D. kontakter beboerne telefonisk eller kommer på besøg hos beboerne for at følge op på, hvordan beboerne har det.

I nogle tilfælde har beboerne behov for udvidet efterværn. Desuden er udslusningslejligheden en form for efterværn til de kvinder, som endnu ikke er klar til at tage hele springet med at flytte ud på egen hånd.

Det er omkring halvdelen af beboerne på kvindeafdelingen, som tager imod tilbuddet om efterværn:

- 2009 – 20 kvinder ud af 54 fraflyttet (37 %) vælger efterværn
- 2010 – 43 kvinder ud af 66 fraflyttet (65 %) vælger efterværn
- 2011 – 26 kvinder ud af 61 fraflyttet (43 %) vælger efterværn

¹⁸ R.E.D. har ikke data angående udskrivningssted på alle kvinder, der har forladt R.E.D. i perioden 2005-2011, da nogle forlader R.E.D. uden at informere personalet herom, og enkelte er blevet bortvist.

Ifølge de tidligere beboere, som Brøndum & Fliess har interviewet, betyder kontakten med R.E.D. efter beboernes fraflyttelse meget for beboerne:

"Jeg ringer nogle gange bare for at sige hej. Det betyder meget, at man stadig kan snakke med dem [personalet], selv om man ikke bor der mere"

(Tidligere beboer på kvindeafdelingen)

"Jeg taler med dem [R.E.D.] hver 14. dag. Jeg bruger dem til rådgivning og omsorg. Det er godt at have dem at kunne ringe til. Det betyder meget"

(Tidligere beboer på kvindeafdelingen)

7.2. Opfølgning på tidligere beboere fra parafdelingen

For at parrene kan leve et selvstændigt liv efter opholdet hos R.E.D. er det væsentligt, at de enten er i job eller tager en uddannelse.

I figur 24 ses det, hvilken status beboerne har ved fraflytningen fra parafdelingen. 61 % af beboerne er enten i arbejde eller under uddannelse, når de forlader R.E.D.s parafdeling. Dette indikerer, at hovedparten (61 %) af beboerne på parafdelingen har en høj grad af empowerment, da de kan få hverdagen til at hænge sammen med job eller uddannelse.

Imidlertid er 39 % af beboerne enten på kontanthjælp, anden offentlig forsørgelse eller på syge-/dagpenge, hvilket indikerer en lav grad af selvstændighed. De fleste af de nuværende beboere har ambitioner om senere hen at få en tilknytning til arbejdsmarkedet. Dette kommer frem i forbindelse med spørgsmålet om, hvilke planer beboerne på parafdelingen har for fremtiden:

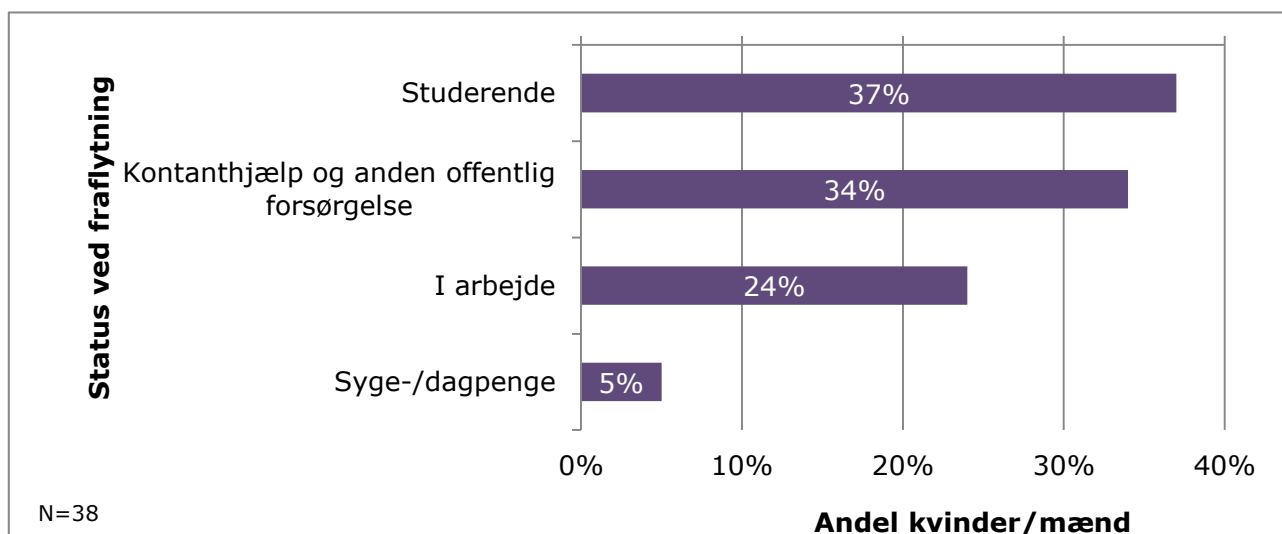
"Jeg vil gerne starte som handicapmedhjælper. Derefter vil jeg gerne ind til politiet, når pletterne på straffeattesten er væk"

(Nuværende beboer på parafdelingen)

"Jeg vil gerne giftes med min kæreste og have et normalt liv. Jeg vil gerne finde et arbejde"

(Nuværende beboer på parafdelingen)

Figur 24 Status ved fraflytning – parafdelingen, år 2010-2011

Nedenstående case beskriver en mand, som tidligere har boet på R.E.D. Navnet er opdigtet.

Case 7. Peter

Peter kom til R.E.D. med kæresten i 2012 og boede i parafdelingen i 1½ måned. Parret kom til R.E.D. via LOKK, som hans kæreste kontaktede angående hendes problemer med familien.

Peter synes, at det var fint at bo på R.E.D.: *"Der var godt med plads. De havde ressourcer. Vi følte os trygge hos R.E.D"*. Han så det som en fordel, at der var andre par, som man kunne snakke med. Imidlertid var det en ulempe, at de andre beboere er fra samme miljø, da de kan finde på at sladre, forklarer Peter. Det var netop sladder fra én af de andre beboere om, at parret boede på R.E.D., der førte til, at parret måtte forlade R.E.D.

Peter kunne godt have tænkt sig, at der var en mandlig medarbejder på R.E.D.: *"Man kan ikke altid snakke med det modsatte køn"*, mener han.

I dag bor parret et hemmeligt sted, hvor det meste af tiden går med at sætte lejlighed i stand. Peter har et par venner tæt ved det nye sted, men ellers er han bare sammen med kæresten. Hans venner ved ikke, hvor han er flyttet hen.

Parret har kontakt med R.E.D. hver anden/tredje uge. Kontakten foregår kun via telefonen, og det er mest parret, der ringer til R.E.D. Peter beskriver kontakten til R.E.D. som en livs-linje, eksempelvis bidrager R.E.D. med juridisk hjælp.

Han er på orlov fra sin videregående uddannelsesinstitution, men vil søge studie et andet sted efter sommerferien. Hans ønske for fremtiden er at få en uddannelse. Herunder tilføjer han: *"Jeg har danske værdier. Jeg har ikke lyst til at bo i skjul"*.

Når man spørger de tidligere beboere på parafdelingen om, hvad opholdet hos R.E.D. har betydet for dem, svarer de typisk:

"Opholdet på R.E.D. har været med til at få min familien til at forstå, at jeg selv vil bestemme. De skal bare vide, at jeg tager, hvad jeg vil have. Det [opholdet hos R.E.D.] har fået dem til at åbne øjnene"

(Tidligere beboer på parafdelingen)

"Jeg er blevet mere selvstændig. Jeg er blevet uafhængig nu. R.E.D. var en bro mellem det [problemerne med familien og at personen nu bor i egen bolig]"

(Tidligere beboer på parafdelingen)

"Rigtigt meget. Jeg har fået mange muligheder og hjælp, for eksempel i forbindelse med min uddannelse. Jeg måtte ikke uddanne mig for min far. Jeg har fået hjælp til juridiske ting og praktisk hjælp generelt – det kendte jeg ikke selv til"

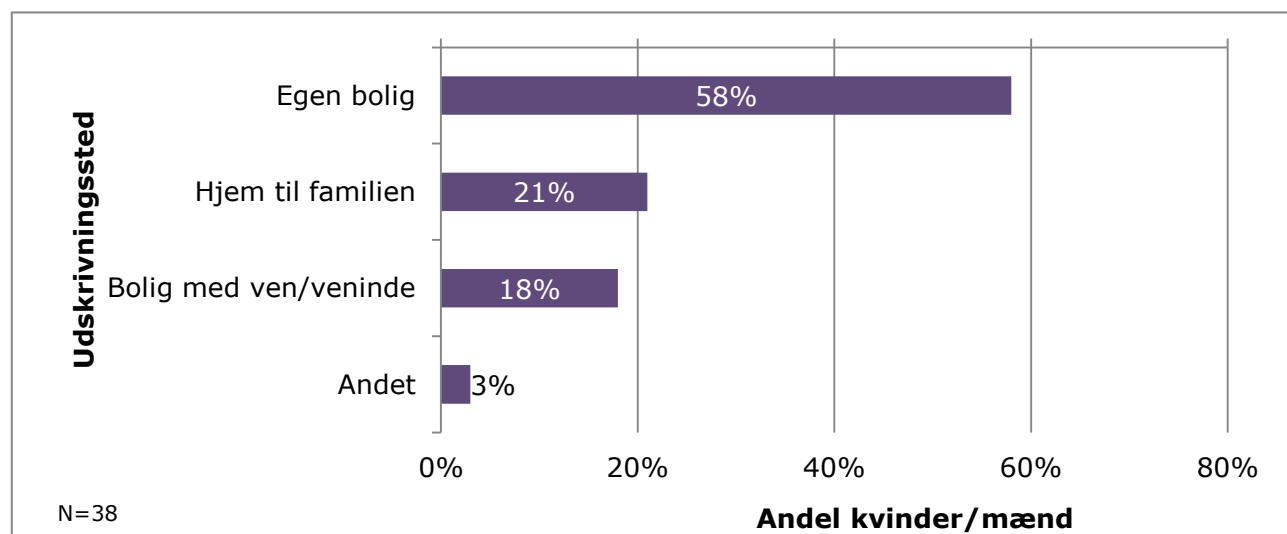
(Tidligere beboer på parafdelingen)

Ud over parrenes erhvervsmæssige tilhørsforhold er parrenes boligforhold en væsentlig parameter, når man skal vurdere i hvor høj grad, beboerne kan klare sig på egen hånd efter opholdet på R.E.D. I figur 25 nedenfor er det angivet, hvor beboerne flytter hen efter deres ophold på parafdelingen. Hvis beboerne flytter ud i egen bolig eller i bolig med en ven/veninde, indikerer dette en høj grad af selvstændighed og empowerment.

I figuren ses det, at hovedparten af beboerne (76 %) lader til at kunne klare sig selv på egen hånd efter opholdet hos R.E.D., da de enten flytter i egen bolig eller sammen med en ven/veninde.

21 % af beboerne fra parafdelingen flytter tilbage til familien, hvilket derimod indikerer en potentiel lav grad af empowerment, og at beboerne ikke er klar til at leve et selvstændigt liv.

Figur 25 Udskrivningssted efter ophold på parafdelingen, år 2010-2011

I lighed med beboerne på kvindeafdelingen får parrene ved fraflytningen et tilbud om efterværn, hvilket er en aftale om, hvor stor en del af kontakt der skal være mellem parrene og R.E.D. efter beboernes fraflytning. R.E.D. har, ligesom til beboerne på kvindeafdelingen, lavet tre basispakker, som er afhængige af, om parrene flytter i egen bolig tæt på R.E.D., flytter i egen bolig langt fra R.E.D., eller om parrene flytter tilbage til familien. Basispakkerne bestemmer, hvor ofte R.E.D. kontakter parrene telefonisk eller kommer på besøg hos parrene for at følge op på, hvordan parrene har det. I nogle tilfælde har parrene behov for udvidet efterværn, som er efterværn ud over basispakkerne.

Indtil videre er det varierende, hvor stor en andel af de fraflyttede beboere fra parafdelingen der vælger at takke ja til tilbuddet om efterværn:

- 2010 – 10 kvinder/mænd ud af 12 fraflyttet (83 %) vælger efterværn
- 2011 – 10 kvinder/mænd ud af 26 fraflyttet (38 %) vælger efterværn

Ifølge de tidligere beboere, som Brøndum & Fliess har interviewet, betyder kontakten med R.E.D. efter deres fraflyttelse meget for parrene:

”Jeg skriver mails til dem [personalet], når jeg har brug for det. Jeg skriver, hvordan det går og sådan noget. Det (kontakten til R.E.D.) betyder meget for mig”
(Tidligere beboer på parafdelingen)

”Jeg har kontakt med dem [personalet] cirka en gang hver tredje måned. Det (kontakten med R.E.D.) er vigtigt for mig, da R.E.D. har hjulpet mig meget. Jeg vil altid have kontakt med dem”
(Tidligere beboer på parafdelingen)

”De [personalet] ringer engang imellem for at høre, hvordan jeg har det. Det er rart. Det er godt at have dem i baggrunden”
(Tidligere beboer på parafdelingen)

7.3. Efterværn

Som anført tilbyder R.E.D. i dag tre forskellige basispakker til de beboere, der forlader stedet:

- Basispakke 1 er for kvinder/par, som flytter i egen bolig tæt på R.E.D.
- Basispakke 2 er for kvinder/par, der flytter i egen bolig langt fra R.E.D.
- Basispakke 3 er for kvinder/par, som flytter hjem til familien igen

I forbindelse med dialogen med beboeren om efterværn anvender R.E.D. et ”efterværnschema”, hvor følgende emner drøftes og gennemgås:

- Boligsituation (egen bolig, bolig med ven/veninde, andet opholdssted, familien)
- Uddannelses-/arbejdssituation (arbejde, uddannelse, andet)
- Opbygning af netværk/kontakt til familien og den sociale situation
- Fysisk/psykisk situation

- Økonomi
- Aftaler/opfølgning fra sidste besøg/kontakt
- Om beboeren skal tilbydes basispakke 1, 2 eller 3
- Forhold vedrørende hjemmebesøg
- Evt. udvidet efterværn

Erfaringerne med tilbuddet om efterværn er gode. Hovedparten af de tidligere beboere, som evaluator har interviewet, er af den opfattelse, at det er betryggende altid bare at kunne kontakte R.E.D. – både i forhold til praktiske spørgsmål og vedrørende psykiske problemer. Det er imidlertid varierende fra person til person, hvor stort behovet for denne kontakt er. Efterværnet er en ny aktivitet, hvorfor resultaterne af aktiviteten endnu ikke kan opgøres. De foreløbige oplevelser med efterværnet er ifølge brugernes udsagn positive.

8. Resultater opnået i forhold til R.E.D.s beboere

R.E.D. har efter en turbulent start i 2005 fået styr på de organisatoriske aspekter og driften i det hele taget. Der er således kommet et større fokus på, at R.E.D. selv skal vurdere den kvalitet, som opholdet på centret bidrager med for beboerne. R.E.D. opsatte således i juni 2011 i samarbejde med det daværende Integrationsministerium mål og succeskriterier i forbindelse med centerets behandlingstilbud, og disse vil blive gennemgået i dette afsnit.

Som beskrevet i afsnittet angående beboernes empowerment ved indskrivningen på R.E.D. (afsnit 5.3) mangler flere af beboerne personlig frihed og selvstændighed inden opholdet hos R.E.D. Dette afsnit fokuserer således på, hvilken effekt opholdet hos R.E.D. har i forhold til beboernes empowerment. Først gennemgås resultaterne i forhold til R.E.D.s egne mål og succeskriterier og efterfølgende fremsættes evaluators kvalitative vurdering af opholdets effekter.

8.1. Beskrivelse af mål og succeskriterier

Få at kunne vurdere kvaliteten af R.E.D.s behandlingstilbud har centeret opstillet 6 mål med dertil hørende succeskriterier. Målene omhandler beboernes vurdering af sikkerhedsniveauet på R.E.D., beboernes opnåelse af personlig frihed, beboernes grad af selvstændighed, beboernes arbejdsmarkedstilknytning og/eller uddannelsesforløb, beboernes boligforhold samt beboernes tilbud om efterværn.

Dette afsnit omhandler, hvilke mål og succeskriterier R.E.D. helt konkret har for centret. Afsnit 8.2 og 8.3 behandler henholdsvis kvindeafdelingens og parafdelingen indfrielse af disse mål og succeskriterier.

R.E.D.s mål og succeskriterier kan ses i følgende faktaboks. Teksten er taget direkte fra R.E.D.s eget notat. De opstillede mål og succeskriterier gælder både for kvindeafdelingen og parafdelingen.

Faktaboks 1 R.E.D.s mål og succeskriterier

Mål 1. At yde beskyttelse og sikkerhed til kvinder og par, der flygter fra tvangsægteskaber og/eller æresrelateret vold.

Hvordan måles det?

Når man forlader R.E.D. efter endt ophold, skal man udfylde en brugerevaluering. Et af spørgsmålene i denne evaluering er: "I hvilken grad mener du, at opholdet på R.E.D. har givet dig beskyttelse og sikkerhed?"

Succeskriterier:

Det er en succes, når 75 % af kvinderne/parrene svarer, at opholdet på R.E.D. i høj grad har givet beskyttelse og sikkerhed.

Mål 2. At kvinder og par opnår større personlig frihed, herunder retten til at bestemme over eget liv.

Hvordan måles det?

Når man forlader R.E.D. efter endt ophold, skal man udfylde en brugerevaluering. Et af spørgsmålene i denne evaluering er: "I hvilken grad mener du, at opholdet på R.E.D. har medvirket til, at du har fået større frihed, og at du bestemmer over eget liv?"

Succeskriterier:

Det er en succes, når 75 % af kvinderne/parrene svarer, at opholdet på R.E.D. i nogen grad eller i høj grad har betydet, at de har fået større frihed, og at de selv bestemmer over eget liv.

Mål 3. At kvinder og par bliver mere selvstændige og tager ansvar for egne beslutninger, således at de lettere kan deltage i samfundslivet på egne præmisser.

Hvordan måles det?

Når man forlader R.E.D. efter endt ophold, skal man udfylde en brugerevaluering. Et af spørgsmålene i denne evaluering er: "I hvilken grad mener du, at opholdet på R.E.D. har medvirket til at gøre dig mere selvstændig?"

Succeskriterier:

Det er en succes når 75 % af kvinderne/parrene svarer, at opholdet på R.E.D. i nogen grad eller i høj grad har medvirket til, at de er blevet mere selvstændige og bedre i stand til at deltage i samfundslivet på egne præmisser.

Mål 4. At yde støtte og hjælp til at etniske unge kvinder/par, der flygter fra tvangsægteskaber og/eller æresrelateret vold, får fodfæste til at klare sig selv i et moderne samfund. Herunder bidrage til, at de unge kvinder/par fastholder eller skaffer sig arbejdsmarkedstilknytning og/eller uddannelsesforløb.

Hvordan måles det?

R.E.D. fører statistik over kvindernes/parrenes arbejds-/uddannelsesmæssige status, når de efter endt ophold forlader R.E.D.

Succeskriterier:

Det er en succes, hvis 60 % af kvinderne/parrene efter et ophold på R.E.D. på min. 3 måneder varighed er i beskæftigelse/uddannelse.

Mål 5. At kvinder og par hjælpes til at fastholde de igangsatte udviklingsforløb (selvstændighed) med udflytning fra R.E.D. og etablering i egen bolig.

Hvordan måles det?

R.E.D. fører statistik over kvindernes/parrenes udflytningsstatus, når de efter endt ophold forlader R.E.D.

Succeskriterier:

Det er en succes, hvis 75 % af kvinderne/parrene efter et ophold på R.E.D. på min. 3 måneders varighed flytter i egen bolig og/eller i bolig med ven/veninde/kæreste.

Mål 6. At kvinder og par tilbydes et systematisk efterværn (opfølgning) efter opholdet på R.E.D. Kvinderne/parrene skal tilbydes et forløb, hvor de kan støttes i at fastholde deres selvstændighedsudvikling.

Hvordan måles det?

R.E.D. har udviklet et systemiseret efterværn med 3 basispakker. Ved udskrivningen, aftales hvilket efterværn kvinderne/parrene tilbydes. R.E.D. registrerer, hvilket efterværn kvinden/parret får tilbudt. Der vil blive fulgt op på deres:

- i) Uddannelsessituation
- ii) Opbygning af netværk
- iii) Økonomi
- iv) Deres fysiske-/psykiske situation

Succeskriterier:

Det er en succes, når 75 % af vores brugere siger ja tak til efterværn.

8.2. Brugerevaluering – kvindeafdeling

Beboerne skal som anført ved fraflytningen udfylde en brugerevaluering, som indeholder spørgsmål angående R.E.D.s mål. Det er således beboernes besvarelser, der ligger til grund for vurderingen af, om R.E.D. opfylder centrets egne succeskriterier. I dette afsnit vurderes det, i hvor høj grad kvindeafdelingen opfylder sine succeskriterier. Da R.E.D. først begyndte at indsamle brugerevalueringer i juni 2011, er antallet af observationer (N) relativt lavt i de følgende figurer.

Figur 26 sammenfatter besvarelserne på spørgsmål angående sikkerhedsniveauet på R.E.D., beboernes udvikling af personlig frihed samt udviklingen i beboernes selvstændighed. Dette svarer til mål 1, 2 og 3 i faktaboks 1.

Af figuren ses det, at kvindeafdelingen har opnået mål 1, hvor succeskriteriet er, at 75 % af beboerne svarer, at opholdet på R.E.D. i høj grad har givet beskyttelse og sikkerhed. I alt mener 79 % af beboerne, at de i høj grad fik den nødvendige beskyttelse hos R.E.D., hvor resten mener dette i nogen grad.

I hovedparten af de interviews, som Brøndum & Fliess har foretaget med de nuværende beboere, er den store sikkerhed på R.E.D. noget, der bliver fremhævet:

"Jeg føler mig tryk på R.E.D. Det er dejligt at være her.

Dejligt personale."

(Nuværende beboer på kvindeafdelingen)

"Jeg føler mig meget sikker her"

(Nuværende beboer på kvindeafdelingen)

"Jeg føler mig tryk på R.E.D., så jeg er ikke bange"

(Nuværende beboer på kvindeafdelingen)

Det er ofte unge med stort behov for beskyttelse og sikkerhed, som bliver indskrevet på R.E.D., hvorfor det er af væsentlig betydning for dem, at de kan føle sig trykke på centeret. Centeret ligger på en hemmelig adresse, og alarmen går i gang, bare man stikker hovedet ud af vinduet eller rører ved muren udenfor. Derudover er der strenge regler om, at man ikke må tage en taxa hen til centret, og kvinderne må hverken hentes eller bringes lige til døren af venner eller veninder.

I forhold til beboernes vurdering af øget personlig frihed er det en succes for R.E.D, når 75 % af beboerne svarer, at opholdet på R.E.D. i nogen grad eller i høj grad har betydet, at de har fået større frihed, og at de selv bestemmer over eget liv. Dette mål er i høj grad opnået, da 84 % af beboerne på kvindeafdelingen enten i nogen eller høj grad mener, at opholdet på R.E.D. har givet dem større personlig frihed.

Beboerne kan på R.E.D. selv bestemme, hvad de vil lave, og hvem de vil være sammen med, hvilket flere af beboerne ikke har været vant til hjemmefra. Hovedparten nyder den øgede personlige frihed, men få bliver imidlertid lidt skræmte over selv at skulle bestemme:

"Det er godt, at man kan tale med andre om sine problemer – at man ikke er den eneste. Men jeg synes det kan være svært selv at skulle bestemme"

(Nuværende beboer på kvindeafdelingen)

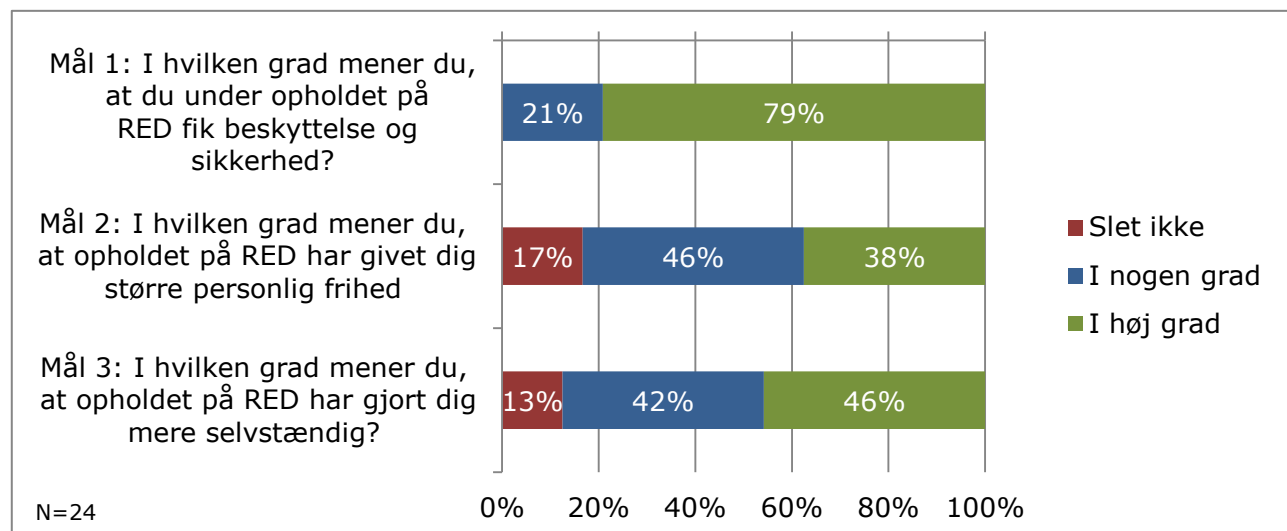
Succeskriterierne for graden af øget selvstændighed er, at det er en succes, når 75 % af beboerne svarer, at opholdet på R.E.D. i nogen grad eller i høj grad har medvirket til, at beboeren er blevet mere selvstændig og bedre i stand til at deltage i samfundslivet på egne præmisser. 88 % er ifølge R.E.D.s succeskriterier blevet mere selvstændige under opholdet på centret. Knap halvdelen af beboerne på kvindeafdelingen er ligefrem i høj grad blevet mere selvstændige under opholdet.

Det er ofte i forbindelse med de praktiske gøremål i hverdagen, at R.E.D. hjælper de unge med at blive mere selvstændige:

"Jeg kan virkelig godt lide at være på R.E.D. Jeg har lært at vaske tøj og lave mad, og jeg føler mig hjemme her"
(Nuværende beboer på kvindeafdelingen)

"De [personalet] har hjulpet mig med at få styr på min økonomi. De hjælper med budget og sådan noget"
(Nuværende beboer på kvindeafdelingen)

Figur 26 Resultat i forbindelse med mål 1-3 for kvindeafdelingen¹⁹, år 2011

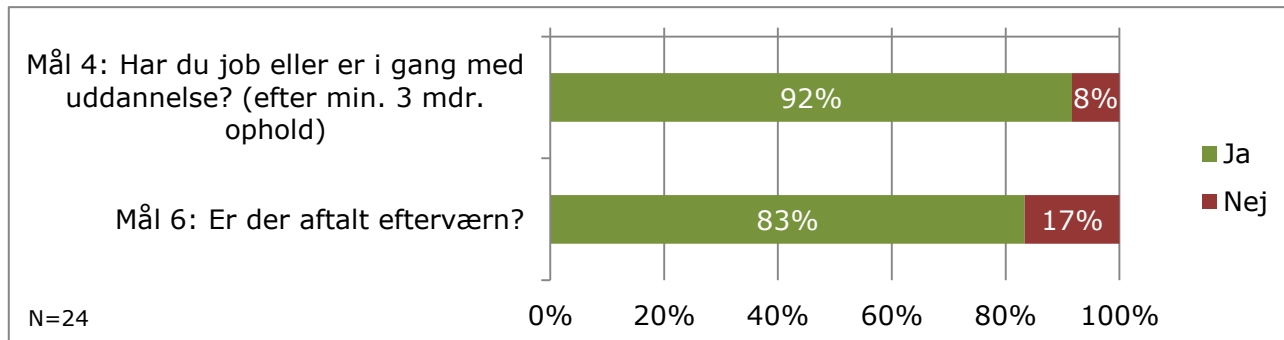
Ifølge R.E.D. er det en succes, når 60 % af beboerne efter et ophold på R.E.D. på minimum tre måneders varighed, er i beskæftigelse eller under uddannelse. I figur 27 ses det, 92 % af beboerne, som har opholdt sig på R.E.D. i minimum tre måneder, enten er i job eller i gang med en uddannelse. Det er et udtryk for, at beboerne i højere grad kan forsørge sig selv, jo længere tid de opholder sig på R.E.D. Dette vurderes ud fra en sammenligning af, at 92 % af beboerne, som har været på centret i minimum tre måneder, har job eller er i uddannelse. Generelt, når der ses på alle beboerne i kvindeafdelingen, er det kun 41 % af beboerne, der er i job eller under uddannelse, når de forlader R.E.D.

Derudover er det en succes, når 75 % af beboerne siger ja tak til efterværn. Også dette mål har R.E.D. ifølge brugerevalueringen fra år 2011 opnået, da 83 % af beboerne hér modtager efterværn. Brugerevalueringen begyndte R.E.D. først at anvende i juni 2011, og nedenstående figur indeholder således kun data for det sidste halve år i 2011.

¹⁹ R.E.D. påbegyndte først at foretage brugerevalueringer i juni 2011, derved det lave N.

Ses der imidlertid på data fra hele 2011, var det kun 43 % af beboerne på kvindeafdelingen, der valgte at tage imod tilbuddet om efterværn. Kvindeafdelingen har således ikke formået at opfylde succeskriterierne for mål 6 (at 75 % af kvinderne takker ja til tilbuddet om efterværn).

Figur 27 Resultat i forbindelse med mål 4 og 6 for kvindeafdelingen, år 2011

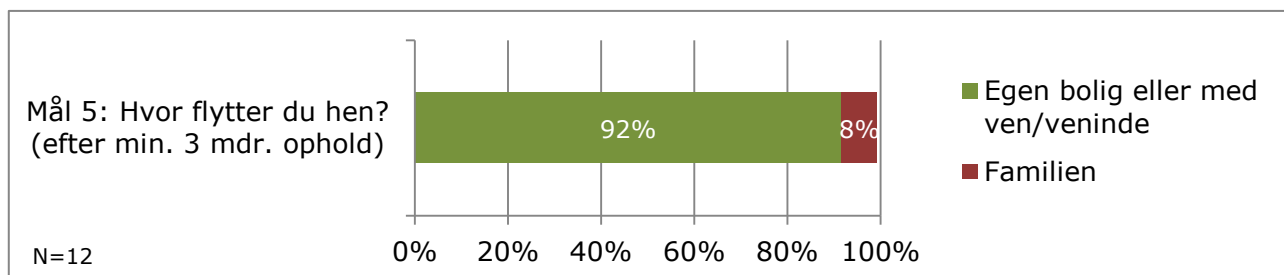

Medarbejderne på R.E.D. fokuserer som anført på at lære beboerne at kunne klare sig selv og begå sig på egen hånd. Medarbejderne forbereder beboerne på at komme ud i egen bolig, og det ses som en succes, hvis 75 % af beboerne efter et ophold på R.E.D. på minimum tre måneders varighed, flytter i egen bolig eller i bolig med ven/veninde/kæreste.

Nedenstående figur 28 viser, at kvindeafdelingen har nået dette mål, da 92 % af kvinderne efter minimum tre måneders ophold hos R.E.D. enten flytter i egen bolig eller med en ven/veninde. Kun 8 % flytter tilbage til familien.

Det er et udtryk for, at beboerne på kvindeafdelingen i højere grad kan bo for sig selv, jo længere tid de opholder sig på R.E.D. Dette vurderes ud fra en sammenligning af de 92 % med, at der generelt kun er 40 % af beboerne, der flytter i egen bolig eller sammen med en ven/veninde, når de forlader centret, jf. figur 23 (som omfatter perioden 2005-2011).

Figur 28 Resultat i forbindelse med mål 5 for kvindeafdelingen, år 2011

Kvindeafdelingen har således formået at opnå fem ud af seks succeskriterier, hvor det kun er i forbindelse med kvindernes tilsagn om efterværn, at afdelingen ikke når sine mål.

8.3. Brugerevaluering – parafdeling

Beboerne på parafdelingen skal ligeledes udfylde brugerevalueringen ved fraflytningen. I dette afsnit vurderes det, i hvor høj grad parafdelingen opfylder sine succeskriterier. Brugerevalueringen skal kun udfyldes af den part, der er truet eller under social kontrol. Det er ofte ikke relevant for manden at udfylde skemaet, hvis manden er etnisk dansk. Da R.E.D. først begyndte at indsamle brugerevalueringer i juni 2011, er antallet af observationen (N) relativt lavt i de følgende figurer.

Figur 29 illustrerer besvarelserne på spørgsmål angående sikkerhedsniveauet på R.E.D., beboernes udvikling af personlig frihed samt udviklingen i beboernes selvstændighed. Dette svarer til mål 1, 2 og 3 i faktaboks 1.

Af figuren ses det, at parafdelingen har indfriet mål 1, hvor succeskriteriet er, at 75 % af beboerne på parafdelingen svarer, at opholdet på R.E.D. i høj grad har givet beskyttelse og sikkerhed. I alt mener 80 % af kvinderne/mændene, at de i høj grad fik den nødvendige beskyttelse hos R.E.D., hvor resten mener dette i nogen grad.

I hovedparten af de interviews, som Brøndum & Fliess har foretaget med de nuværende beboere er den store sikkerhed på R.E.D. noget, der bliver fremhævet:

”Jeg føler mig virkelig tryk på her [på R.E.D.]. Man kan ikke engang stikke hovedet ud af vinduet, før alarmerne går i gang”

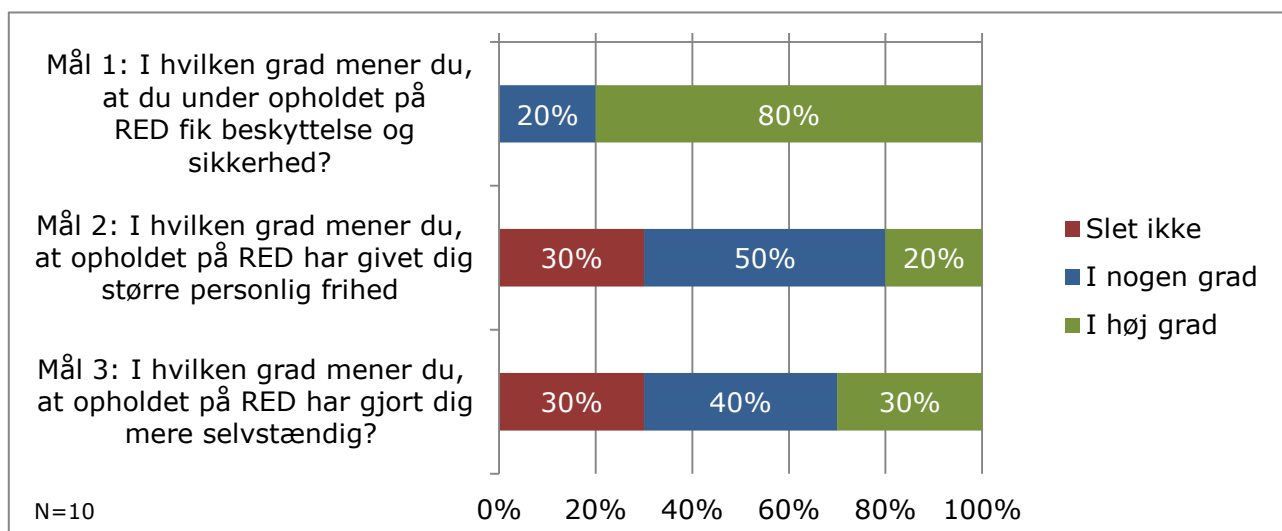
(Nuværende beboer på parafdelingen)

Det er ofte kvinder/mænd med stort behov for beskyttelse og sikkerhed, som bliver indskrevet på R.E.D., hvorfor det er af væsentlig betydning for dem, at de kan føle sig trygge på centret.

I forhold til parrenes vurdering af øget personlig frihed er det en succes for R.E.D, når 75 % af beboerne på parafdelingen svarer, at opholdet på R.E.D. i nogen grad eller i høj grad har betydet, at de har fået større frihed, og at de selv bestemmer over eget liv. Dette mål er ikke nået fuldt ud, da blot 70 % af beboerne mener, at de har fået større personlig frihed. 30 % af beboerne mener således slet ikke, at opholdet på R.E.D. har givet dem større frihed i forbindelse med at kunne bestemme over eget liv.

Succeskriterierne for graden af øget selvstændighed er, når 75 % af beboerne på parafdelingen svarer, at opholdet på R.E.D. i nogen grad eller i høj grad har medvirket til, at kvinden/manden er blevet mere selvstændig og bedre i stand til at deltage i samfundslivet på egne præmisser. 70 % af beboerne er ifølge R.E.D.s succeskriterier blevet mere selvstændige under opholdet på R.E.D. Parafdelingen har således heller ikke nået sit mål i forbindelse med øget selvstændighed for beboerne under opholdet på centeret.

Figur 29 Resultat i forbindelse med mål 1-3 for parafdelingen²⁰, 2011

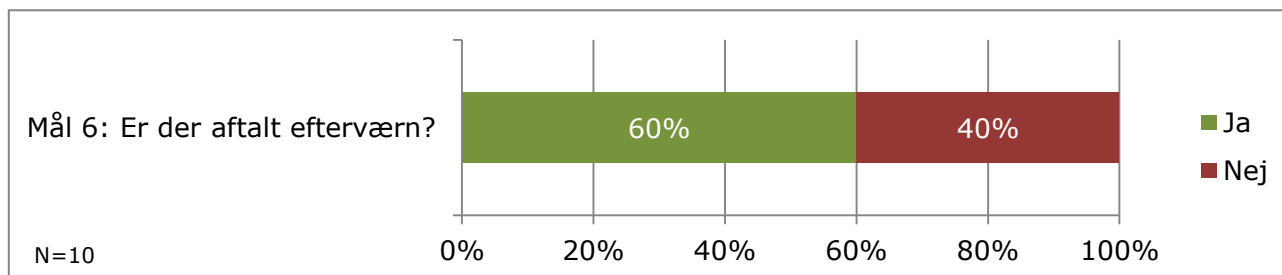

Der kan ikke registreres et resultat i forbindelse med mål 4 og 5 (angående status ved fraflytning og udflytningssted) for parafdelingen, da disse mål forudsætter et ophold på minimum 3 måneder, hvilket kun er tilfældet for to beboere i den sidste halvdel af år 2011. Dette vurderes at være et for spinkelt grundlag til at evaluere ud fra.

Det betegnes som en succes, når 75 % af parrene modtager efterværn. Dette mål har parafdelingen ifølge brugerevalueringen fra år 2011 ikke formået at opnå, da 60 % af beboerne modtager efterværn. Brugerevalueringen begyndte R.E.D. først at anvende i juni 2011, og nedenstående figur indeholder således kun data for det sidste halve år i 2011.

Ses der imidlertid på data fra hele 2011, er parafdelingen endnu længere fra at nå sit mål om, at 75 % af parrene skal takke ja til efterværn, da kun 38 % samlet set for år 2011 tager imod tilbuddet om efterværn.

Figur 30 Resultat i forbindelse med mål 6 for parafdelingen, 2011

Parafdelingen formår kun at opnå deres mål i forbindelse med, i hvor høj grad beboerne føler sig beskyttet og i sikkerhed under opholdet. Afdelingen er ikke langt fra at nå målet om større personlig frihed og selvstændighed for beboerne under opholdet, men der er langt igen i forhold til målet angående efterværn.

²⁰ R.E.D. påbegyndte først at foretage brugerevalueringer i juni 2011, derved det lave N.

8.4. Kvalitativ vurdering af opholdets effekt

Resultaterne fra R.E.D.s egen evaluering af opholdets effekt, som beskrives i afsnit 8.2 og 8.3, stemmer godt overens med evaluators vurdering ud fra den selvstændige dataindsamling. Ifølge R.E.D.s egen evaluering oplever hovedparten af beboerne en øget grad af personlig frihed og selvstændighed efter opholdet – dette gælder både for kvindeafdelingen og parafdelingen. I interviews med tidligere beboere beskriver kvinderne/parrene en øget personlig frihed ved, at de enten er flyttet for sig selv eller sammen med en ven/kæreste og således selv må bestemme, hvem de har lyst til at se, og hvad de har lyst til at uddanne sig til/arbejde med. For de kvinder/par, som er flyttet tilbage til deres familier, nævner flere, at familien efter opholdet på R.E.D. nu tager kvindernes/parrenes ønsker og behov til fremtiden mere alvorligt.

Ligeledes bekræfter interviews med nuværende og tidligere beboere, at de er blevet mere selvstændige ved at opholde sig hos R.E.D. Hos R.E.D. lærer de selv at lave mad, gøre rent, vaske tøj og lægge budget, hvilket mange af dem ikke er vant til at gøre hjemme hos familien. Opholdet hos R.E.D. har således rustet beboerne til bedre selv at kunne klare sig i hverdagen og derved ikke være afhængige af andre.

Den øgede personlige frihed samt den større selvstændighed, som hovedparten af beboerne oplever efter et ophold på R.E.D. er et udtryk for, at et ophold hos R.E.D. styrker beboernes empowerment. Det pædagogiske fokus på at styrke beboernes kontrol over egen tilværelse (empowerment) bekræftes således af beboernes vurderinger af opholdets effekt.

Der skal anføres, at interviewene med de tidligere beboere kan have en skævhed indbygget, idet de repræsenterer kvinder/par, som alle klarer sig relativt godt efter opholdet hos R.E.D. Da evaluator ikke kender den samlede gruppe, kan det ikke vurderes, hvorvidt gruppen af interviewede er repræsentativ. Der er ikke dokumentation for en sådan eventuel skævhed, idet evaluator har søgt at opnå kontakt med alle potentielle kvinder/par, herunder at opfordre interviewede til at være med til at formidle kontakten. Alle kvinder/par, som evaluator er blevet formidlet til, har indvilget i at lade sig interviewe.

9. Anbefalinger til det fremtidige R.E.D.

I dette afsnit skitseres en række anbefalinger, som berører R.E.D.s fremtidige virke.

9.1. Økonomi og nye tilbud

I takt med at satspuljefinansieringen måtte falde fra 2013 og frem bliver R.E.D. mere afhængig af en ekstern finansiering betalt af kunderne. Så længe at R.E.D. har adgang til egenhændigt at visitere - qua sin status som § 109 institution i serviceloven - kan R.E.D. selv påvirke antallet af beboere. Alt andet lige gavner dette R.E.D.s økonomi.

I tillæg hertil er det afgørende, at kommunerne fortsat kan bekræfte, at R.E.D. udfylder et behov. Vore interview med kommuner, krisecentre og politiet bekræfter samstemmende, at der er et behov for R.E.D. både nu og i de kommende år, både set i forhold til kvinderne og i forhold til par. Både kommuner og psykologer anfører tilmed, at beboerne har mere komplekse udfordringer sammenlignet med tidligere, hvilket forstærker indtrykket af, at det er et betydeligt behov for en institution som R.E.D.

Endvidere udtrykker kommunerne generelt, at R.E.D.s prissætning er konkurrencedygtig, sammenlignet med andre tilbud.

Der er også brug for sikre pladser til enlige mænd. Der er generelt opbakning fra kommunerne til denne fokus på single mænd, om end kommuner har anført et forbehold i relation til, at fokus på single mænd kræver, at R.E.D. er meget eksplicit med roller og regler.

Behovet for et tilbud til single mænd sammenholdt med, at det er centralt at fastholde og udvikle den intimitet i aktiviteterne og i pædagogikken, som er sket på R.E.D. gennem årene åbner op for en overvejelse over, hvorvidt der skal oprettes et særskilt tilbud til single mænd afsondret fysisk og geografisk fra R.E.D.s nuværende tilbud. En anbefaling er således, at R.E.D. kunne oprette et botilbud til unge mænd, fx i 1-2 lejligheder, som står til rådighed på geografisk spredte lokaliteter. Dette vil tilmed give en fleksibilitet i forhold til at kunne modtage beboere akut, uanset baggrund. Single kvinder, single mænd eller par kan dermed indpasses til R.E.D. via flere lokaliteter, hvilket både fagligt og økonomisk vurderes at være en fordel.

I forhold til behov og fleksibilitet er det overvejet hos både R.E.D., kommuner og politi, hvorvidt et R.E.D. i en anden region vil være hensigtsmæssig. Meldingen er entydig, at der er et behov, idet dette vil styrke sikkerhedsprofilen hos R.E.D. Nogle kvinder og par kan ikke bo på det nuværende R.E.D. på grund af, at R.E.D. ligger for tæt på det netværk og familie, som de pågældende har. Risikoen for at blive genkendt er for stor. Dette vil et R.E.D. 2 i en anden region råde bod på.

Imod taler, at det er ressourcekrævende og endvidere bekosteligt at oprette en ny lokalitet. Evaluator vurderer, at R.E.D. med den nuværende egenkapital ikke for indværende er økonomisk i stand til at gennemføre større investeringer, som etablering af et R.E.D. 2 vil være. Derimod kan aftaler om lejligheder til eksempelvis single mænd, med et lavere sikkerhedsniveau være en mulighed, idet investeringsbehovet er lavere. Endvidere vil de medarbejdermæssige og ledelsesmæssige udfordringer være tilsvarende mindre, sammenlignet med etablering af et R.E.D. 2.

Der er endvidere basis for, at R.E.D. kapitaliserer den viden, erfaring og kompetencer, som R.E.D. har opbygget siden 2005 i forhold til at gennemføre undervisning og kompetenceopbygning, eksempelvis i kommunerne. Denne viden kan bruges til at opkvalificere både pædagoger og socialrådgivere. Hvis der er efterspørgsel efter dette, kan R.E.D. forholdsvis let udarbejde undervisningsmateriale, og på den baggrund opbygge et supplerende forretningsområde. Efter- og videreuddannelse rettet mod medarbejderne i kommuner, krisecentre og politiet, der arbejder med æresrelateret vold og rådgivning til unge, som ønsker at frigøre sig fra de familiemæssige bånd og traditioner, vil være et spændende nyt forretningsområde, som vil bidrage til en udbygning af R.E.D.s økonomiske kapital. Ydermere udbygges R.E.D.s kontakter til kommuner og øvrige interessenter. Undervisningen kan således øge kendskabet til R.E.D.s ydelser og på den baggrund udbygge kontaktfladen – og dermed i sidste instans bidrage til at flere beboere kommer til R.E.D.

9.2. Unge under 18 år

Det er en anbefaling fremadrettet, at R.E.D. reducerer andelen af unge under 18 år (eller holder andelen på et minimum), idet R.E.D. ikke i tilstrækkelig grad er gearret til at håndtere udfordringerne med disse beboere. Dette på trods af, at R.E.D.s betydelige faglighed og professionalisme.

Når unge beboere under 18 år ikke er hensigtsmæssig skyldes det en række forhold:

- For det første har det vist sig, at denne gruppe langt vanskeligere kan indordne sig de regler og rutiner, herunder sikkerhedsregler, der er på R.E.D.
- For det andet har det vist sig, at de socialt og psykisk kan blive presset i forhold til at tale med og være socialt tæt på øvrige beboere, idet de har et behov for støtte og opmærksomhed, som ikke kan etableres

Det er følgelig vigtigt, at R.E.D. efter aftale med den implicerede kommune aftaler, at et ophold på R.E.D. hos en ung under 18 år bliver tidsbegrænset til meget kort tid (der skal være tale om uger frem for måneder). Problemet er, at der ikke eksisterer institutioner, som er specialiseret til denne gruppe af unge under 18 år.

9.3. Dialog med kommunerne

Selv kommuner, som aktuelt har anvendt R.E.D., kender ikke til R.E.D.s tilbud i detaljen. For så vidt angår tilbud til par kan det fx umiddelbart tyde på, at tilbuddet ikke er slået helt igennem endnu eller markedsført tilstrækkeligt.

R.E.D.s tilbud til både kvinder og par fremgår af Tilbudsportalen, og kommunerne kan læse på R.E.D.s hjemmeside om tilbuddene. Herudover får alle kommuner, der henviser kvinder/par til R.E.D., en folder, når kvinden/parret indskrives.

Vore interview med kommunerne vidner om, at der er behov for en mere struktureret markedsføring af R.E.D., eventuelt fulgt op af et nyhedsbrev (eller som minimum en beskrivelse af R.E.D.s tilbud, som målrettes beslutningstagere i kommunerne), som beskriver de samlede tilbud. Et tilbud om undervisning af psykologer, socialrådgivere m.fl. vil tillige være et naturligt element i et sådant nyhedsbrev.

9.4. Psykologbistand

Evalueringen fokuserer på forskellige anbefalinger i forhold til at få psykologerne bedre integreret med det pædagogiske arbejde. Flere tiltag kan overvejes:

- Der ansættes en behandlingsansvarlig medarbejder, som har en psykologbaggrund. Denne person kan som sit ansvarsområde have at give sags- og personsupervision til medarbejderne – og endvidere være ansvarlig for den samlede behandling, som ydes i R.E.D.

Et alternativ er at ansætte en psykolog uden ledelsesmæssige beføjelser i form af at være behandlingsansvarlig, men ifølge evaluators interview med både medarbejdere og psykologer vurderes dette alternativ umiddelbart ikke at være hensigtsmæssigt, da en sådan konstruktion vanskeligere rummer de udfordringer, som psykologen forventes at efterspørge. Vurderingen er, at uden behandlingsansvar rummer psykologens arbejdsområde og kontakt til beboerne ikke i længden tilstrækkeligt faglige udfordringer.

- Som alternativ kan de eksterne psykologer fortsætte som eksterne, men indgå struktureret i behandlingskonferencer, som gennemføres med regelmæssige mellemrum. Denne løsning kan suppleres med ansættelse af en behandlingsansvarlig medarbejder med psykologbaggrund.

Målet med at strukturere kontakten mellem psykologer og pædagoger lidt mere er at få de pædagogiske og psykologiske samtaler knyttet tættere på hinanden. Det pædagogiske og psykologiske arbejde kan styrkes ved, at der sker en faglig dialog, som gennemføres mere struktureret, end det er tilfældet p.t.

Ydermere er det en anbefaling at tydeliggøre over for specielt kommunerne, at der kan indgå psykologbistand i R.E.D.s behandlingskoncept. I forhold til en fremtidig betalingsmodel kan det overvejes, om kommunerne i højere grad selv skal betale for psykologhjælp, eller om det statsfinansierede tilbud fra LOKK - og således for kommunerne gratis tilbud - bør fortsætte.

Sammenfattende er der behov for et tættere samarbejde mellem de faglige grupper: Pædagoger, socialrådgivere og psykologer.

9.5. Styrket fokus på mål i behandlingsplanerne

Der er sket en betydelig faglig professionalisering i brugen af behandlingsplaner. Det er endvidere positivt, at beboerne selv svarer på spørgsmål, som indgår som input i behandlingsplanerne.

Der er dog som anbefaling behov for, at både kort- og langsigtede mål udfoldes mere end det fremgår af de 5 eksempler på behandlingsplaner, som evaluator har analyseret.

Endvidere er det vigtigt at overveje, hvordan handlekommuner bliver bedre integreret i behandlingsplanen, herunder kommer med input til de punkter, som er tiltænkt handlekommunerne i behandlingsplanen. Hermed sikres en bedre sammenhæng mellem R.E.D. og den kommune, som eventuelt får kontakt til den tidligere beboer, hvis beboeren(erne) flytter til kommunen.

9.6. Fokus på uddannelse eller varigt job

De beboere, som har boet i mere end 3 måneder på R.E.D. opnår i højere grad enten et job eller kommer i uddannelse ved fraflytning. Imidlertid er der relativt mange blandt den store gruppe af tidligere beboere, som ved fraflytning fra R.E.D. er på kontanthjælp eller anden offentlig ydelse.

Kommuner har på denne baggrund foreslået, at R.E.D. udvider sit netværk med uddannelsesinstitutioner, jobcentre og større private virksomheder. De private virksomheder udvælges ud fra en forventning om, at de måtte have ressourcer og kapacitet til at rumme R.E.D.s målgruppe i en kortere eller længere jobsættelse.

Netværket til uddannelsesinstitutioner og virksomheder vil formentlig i nogen udstrækning kende til kvindernes baggrund. Endvidere er det centralt at R.E.D. ikke overtager initiativet fra beboerne, men alene hjælper til med, at beboerne tager kontakt til uddannelsesinstitutioner, jobcentre og/eller virksomheder.

9.7. Behov for flere (udslusnings)lejligheder

Det eksisterende efterværn fungerer hensigtsmæssigt i sin nuværende form. Som både et alternativ og som supplement for nogle af beboerne anbefales, at der gives R.E.D. økonomisk mulighed for at have flere lejligheder til rådighed, end gældende p.t. Disse lejligheder kan placeres i flere geografiske områder, herunder områder, som ligger langt fra R.E.D.

Lejlighederne kan både tjene som udslusningslejligheder for beboere på R.E.D., eller anvendes af beboere, som ikke har været på R.E.D. I én af lejlighederne kan mænd tillige være målgruppen.

(Udslusnings)lejlighederne er kendetegnet ved, at sikkerhedsniveauet er lavere – og at beboerne i højere grad må tage vare på sig selv. Samtidig kan R.E.D.s medarbejdere have daglig telefonisk kontakt med beboerne, således at de fortsat kan støttes. En sådan mulighed vil fremme beboernes mulighed for at få styring på egen tilværelse – og de vil endvidere kunne opbygge nye relationer i det nye geografiske område i forbindelse med den nye lejlighed.

Nogle af beboerne er relativt ressourcetsvage, hvilket betyder, at de eksempelvis kan have vanskeligt ved at efterleve husreglerne, herunder husreglernes krav til sikkerhed. Følgelig kan disse beboere ikke være på R.E.D., hvorimod lejligheder kunne være et alternativ til krisecentre.

Udslusningslejlighederne vil således styrke R.E.D.s behandlingstilbud ved, at det bliver mere fleksibelt i forhold til beboernes behov.

10. Bilag: Efterværn på R.E.D.

Basispakke 1: For kvinder/par der flytter i egen bolig tæt på R.E.D.

Botilbuddet tilbyder:

- 1 besøg i parrets hjem efter 1 måned
- 1 besøg i parrets hjem efter 3 måneder
- 1 besøg i parrets hjem efter 6 måneder

Det er en navngivet kontaktperson fra teamet, der laver alle 3 besøg/opfølgninger. Kontaktpersonen benytter et skema ved besøgene, hvor der følges op på:

- Uddannelses-/arbejdssituationen
- Opbygning af netværk (den sociale situation)
- Økonomi
- Fysiske/psykiske situation
- Aftaler fra sidste besøg

Kvinderne/parrene har derudover mulighed for at deltage i netværksmøder på botilbuddet – det foregår hver den første (mandag eller tirsdag hver 3. måned fra kl. 18 til kl. 21).

Onsdage i lige uger, er der telefonrådgivning fra kl. 10.00 – 13.00, som kvinden/parret kan benytte – her er der mulighed for at tale med socialrådgiverne.

Basispakke 2: For kvinder/par der flytter i egen bolig langt fra R.E.D.

Kvinder/par, der flytter i egen bolig langt fra R.E.D., vil så vidt muligt inden fraflytning blive overdraget til ny kommune. Rådgiveren fra botilbuddet sørger for, at der bliver etableret kontakt med tilflytningskommunen, med henblik på at de etablerer efterværn. Som minimum laves et udskrivningsbrev, der fremsendes til tilflytningskommunen. Kvinderne/Parrene tilbydes telefonisk opfølgning de første 2 måneder efter fraflytningen, i form af telefonisk kontakt 1 X ugentligt. Det er en navngivet kontaktperson fra teamet, der laver alle opfølgningerne. Kontaktpersonen benytter et skema (som angivet i basispakke 1) ved de telefoniske opfølgninger med parret.

Parret vil også kunne bruge telefonrådgivningen hver anden onsdag, ligesom de også vil blive inviteret til netværksmøderne hver 3. måned.

Basispakke 3: For kvinder/par der flytter hjem til familien igen

Botilbuddet tilbyder:

- Opringning til kvinden/parret hver dag i den 1. uge
- Herefter tilbydes opringning til kvinden/parret 1 X ugentligt i den næste måned
- Efter den første måned tilbydes opringning 1X månedligt i max. 6 måneder

Ved udskrivningen indgås helt konkrete aftaler med parret – f.eks. kodeord for hvis de behøver hjælp. Hvis det skønnes nødvendigt etableres kontakt med hjemkommunen med henblik på, at de etablerer opfølgning eller efterværn for parret. Hvis politiet har været inde i sagen, vil botilbuddet sørge for, at politiet får besked om, at parret er flyttet hjem.

Det er en navngivet kontaktperson fra teamet, der laver alle opringninger/opfølgninger. Kontaktpersonen benytter et skema ved opringningerne, hvor der følges op på:

- Kvindens/Parrets selvstændige beslutninger
- Uddannelses-/arbejdssituationen
- Økonomi
- Fysisk/psykisk situation
- Samt aftaler fra sidste opringning

Kvinden/parret kan derudover deltage i netværksmøderne hver 3. måned og kan også benytte telefonrådgivningen hver anden onsdag.

Udvidet efterværn: (efterværn udover basispakkerne)

Har kvinden/parret behov for udvidet efterværn, vil deres hjemkommune/kommuner blive ansøgt om kontaktperson inden fraflytningen fra R.E.D. Hjemkommunerne får mulighed for at købe medarbejdere i R.E.D. til at udføre efterværnet, men de kan også selv stille med kommunal kontaktperson, der, så vidt det er muligt, vil kunne præsenteres for kvinden/parret inden fraflytningen, eller som kan introduceres til kvinden/parret af medarbejderne fra botilbuddet.

R.E.D. har desuden et etableret samarbejde med Ungdommens Røde Kors, der i samarbejde med LOKK driver en frivillig mentorordning.